Newsweek adăugă: „Pentru prea mulți oameni de afaceri de ale căror voturi și dolari Lyndon (Johnson) are nevoie, Bobby (Kennedy) este suspectul simbol al intervenției guvernamentale". De aceea, singura necunoscută în ajunul Convenției democrate era persoana vicepreședintelui. Or, din punct de vedere politic, desemnarea vicepreședintelui este o chestiune de „echilibrare" a trecutului.

Comentatorii binecunoscători ai culiselor politicii americane, Rowland Evans și Robert Novak consideră că în prezent se desfășoară, din inițiativa actualei conduceri a partidului democrat, o vastă operațiune menită să transforme acest partid. „De pe poziția pe care a ocupat-o de o generație și avînd tendința de a se situa puțin la stînga centrului, partidul se îndreaptă în afara arenei de dispute politice pentru a deveni un punct de raliere pentru toți cei care dețin controlul puterii în America de azi". Aceiași autori, în articolul lor publicat în ziarul *New York Herald Tribune* (republican), ca și în ziarul *Washington Post* (democrat), scriu că „Johnson a demonstrat o abilitate care inspiră încredere comunității oamenilor de afaceri, necunoscută față de un președinte democrat de la Grover Cleveland și pînă în prezent". De altfel, Henry Ford II, pînă acum republican, și-a și anunțat sprijinul pentru președintele Johnson. La New York, fostul președinte al societății Pepsi Cola, Walter S. Mack, care a făcut campanie activă pentru republicani în 1948 și 1952, a anunțat că va forma o organizație a „cetățenilor republicani independenți pentru Johnson". Joseph L. Block de la „Chicago Inland Steel" a vorbit despre dezangajarea sa față de partidul republican.

Dar revista *U.S. News and World Report* evaluează: „Atît Lyndon Johnson cît și B. Goldwater par acceptabili pentru oamenii de afaceri". Ceea ce omite să precizeze revista menționată este faptul că „oamenii de afaceri" au interese divergente și bineînțeles că aceasta se reflectă și în pozițiile lor față de cele două partide.

Refacerea, cel puțin aparentă, a unității republicane după conclavul liderilor acestui partid de la Hershey, a lipsit Convenția democrată de posibilitatea de a insista în mod efectiv asupra diviziunii manifestate la San Francisco. Faptul că în ajunul acestui conclav au fost efectuate bombardamentele asupra coastei Republicii Democrate Vietnam, acțiune care a fost salutată în spiritul celor mai tradiționale politici bipartizane, nu a fost de natură să dezelectoralizeze problema Vietnamului de sud, una din țintele preferate ale senatorului Goldwater. După părerea presei nord-americane, ca alte ținte s-au conturat: averea candidaților, problema dezvoltării unui program de construcție a bombardierelor cu mare rază de acțiune și cererea de a avea loc dezbateri televizate „față-n față" între candidați. Totodată, pentru Goldwater „o problemă specială este cum să răsune (declarațiile sale) foarte diferite de cele ale președintelui Johnson, fără a fi prea diferite". (Walter Lippmann).

Față de intensele manevre ale republicanilor, Convenția de la Atlantic City constituie abia un act al marelui scenariu care se va desfășura pînă în ziua alegerilor.

A. TEODORU

PÎINE ȘI PACE

Al VIII-lea Congres al Asociației internaționale pentru știința solului

Între 31 august și 9 septembrie va avea loc la București cel de-al VIII-lea Congres al Asociației internaționale pentru știința solului. Redacția revistei noastre s-a adresat acad. prof. NIC. CERNESCU, președintele Comitetului executiv al Asociației internaționale pentru știința solului, solicitîndu-l să ne vorbească despre apropiata reuniune internațională.

— Dorim să aflăm cîteva amănunte cu privire la Asociația internațională pentru știința solului.

— Asociația internațională pentru știința solului, cu sediul la Amsterdam, Olanda, numără astăzi aproape 4 500 membri din 85 de țări. Problema înființării unei organizații internaționale cu caracter permanent care să asigure dezvoltarea cooperării științifice internaționale în domeniul științei solului s-a pus în cadrul unui comitet internațional reunit la Zürich în 1923. Din acest comitet internațional a făcut parte și savantul romîn Teodor Saidel, cunoscut în lumea întreagă prin lucrările lui privitoare la chimie și fertilitatea solului. În anul următor, la conferința internațională de pedologie de la Roma, pe baza statutului redactat la Zürich, s-a constituit Asociația internațională pentru știința solului. Societatea națională pentru știința solului din R.P.R. este afiliată la Asociația internațională.

— În promovarea mișcării de colaborare internațională există desigur și alte aspecte privind contribuția pedologilor romîni.

— Evident. Prima conferință internațională în domeniul științei solului, care a avut loc în 1909 la Budapesta, a fost convocată la inițiativa lui G. Munteanu-Murgoci (Romînia), Nabokih (Rusia), Peter Treitz și Emeric Timko (Ungaria). Profesorul Murgoci — fondatorul pedologiei romînești — a participat activ și a avut sarcini de răspundere la toate conferințele internaționale care au urmat între anii 1909 și 1925. La Stockholm, (1910) a fost ales președinte al Comisiei internaționale de cartografie a solurilor, iar la Roma (1924) președinte al Comisiei pentru redactarea hărții solurilor Europei. În această calitate, el a editat în 1924 monografia „Cartographie du sol", lucrare devenită clasică. Murgoci, alături de Romann, Wahnschaffe, Schucht (Germania), Glinka (Rusia), Hissink (Olanda) și Lipman (S.U.A.). a făcut parte în perioada 1906—1924 din comitetul de redacție al revistei *Internationale Mitteilungen für Bodenkunde* („Comunicări internaționale pentru știința solului"), organul mișcării internaționale de pedologie. Între membrii fondatori ai Asociației internaționale se numără și acad. G. Ionescu-Sișești, prof. Em. Protopopescu-Pache și regretatul prof. Petre Enculescu. Profesorul T. Saidel a adus o contribuție deosebită și în cadrul reuniunilor internaționale de la Washington (1927), Budapesta (1929), Königsberg, fiind unul din inițiatorii comisiei internaționale pentru fertilitatea solurilor.

— Care sînt țelurile Asociației internaționale pentru știința solului?

— Răspunsul l-aș începe citînd din raportul prezentat de profesorul Murgoci la conferința internațională care a avut loc în 1924. „În domeniul științei solului — spunea el — cercetările obținute într-o anumită regiune geografică pot fi continuate, generalizate și aplicate în oricare altă regiune cu condiții de climă și sol asemănătoare. Această generalizare este posibilă numai dacă se folosesc aceleași metode de lucru, criterii unitare de interpretare a rezultatelor, precum și un limbaj comun". Dacă în prezent putem afirma că numeroasele probleme științifice — cu carater teoretic sau practic — au fost sugerate și rezolvate în multe țări ale lumii, aceasta se datorește și directivelor imprimate cercetărilor științifice precum și schimbului de vederi prilejuite de reuniunile internaționale organizate de Asociația internațională. Colaborarea științifică

Printre cei care și-au anunțat participarea la Congres, se numără:
Acad. **I. P. Gherasimov,** președintele Societății unionale pentru știința solului (U.R.S.S.); prof. dr. **J. Di Gleria** (R. P. Ungară); prof. emerit **J. Ziemiecka** de la Institutul pentru știința solului din Palawy (R. P. Polonă); dr. **V. Vancura** de la Institutul de Microbiologie al Academiei pentru știința solului din Praga; prof. dr. **Richard Bradfield,** fost președinte al Asociației internaționale pentru știința solului (S.U.A.); prof. dr. **I. P. Quirk** (Australia); dr. **S. Dhar** de la Universitatea Allahabad (India); prof. dr. **Toshio Sudo,** de la Institutul de geologie și mineralogie al Universității din Tokio; prof. dr. **J. J. Fripiat,** director al Laboratorului de chimie minerală al Institutului agronomic din Wezenbeek-Ophem (Belgia); dr. **H. L. Jensen,** directorul Laboratorului de stat pentru știința solului din Lottenborgvej (Danemarca); prof. dr. **A. F. Van Baren,** secretar general al Asociației internaționale pentru știința solului de la Institutul regal de cercetări tropicale — Amsterdam; dr. **Barbier,** director al stațiunii centrale de cercetări agricole Versailles (Franța); dr. **Y. Ahenkorah** de la Academia de științe din Tafo (Ghana); prof. **O. T. Rottini,** director al Institutului de chimie agricolă al Universității din Pisa (Italia).

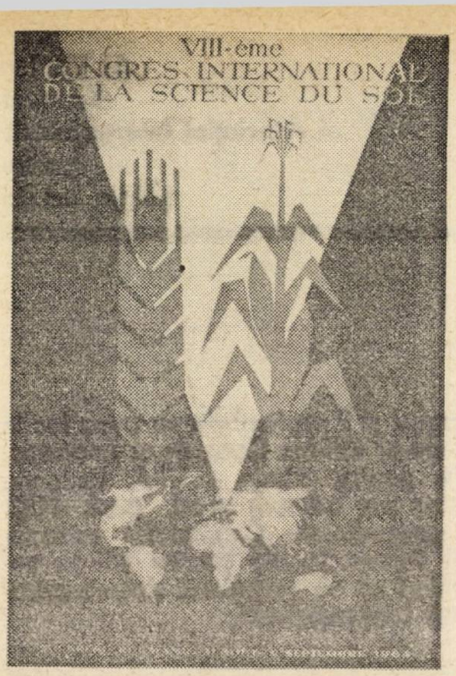

internațională a urmărit consecvent linia promovării cercetărilor fundamentale pentru cunoașterea științifică a solului, paralel cu elaborarea metodelor de cercetare fizico-chimică, mineralogică, biologică și genetică a solurilor, necesare atît pentru caracterizarea agroproductivă cît și pentru stabilirea măsurilor raționale de folosință și de ridicare a fertilității naturale a solurilor. Nu greșesc cu nimic cînd afirm că publicațiile Asociației internaționale reflectă întreaga evoluție a cercetărilor științifice în diferitele domenii ale științei solului din ultimii 35 de ani.

Potrivit statutului Asociației internaționale pentru știința solului, congresele se țin în general o dată la patru ani. Pînă în prezent au avut loc congrese ale Asociației internaționale pentru știința solului la Washington (1927), Leningrad-Moscova (1930), Oxford (1935), Amsterdam (1950), Leopoldville (1952), Paris (1956) și Madison (1960). În afară de congrese, diferitele comisii ale Asociației au organizat peste 25 de conferințe internaționale. La ultimul congres al Asociației de la Madison-Wisconsin din S.U.A. s-a hotărît ca în 1964 să se țină în țara noastră reuniunea internațională următoare.

— De care ne mai despart doar cîteva zile...

— Apropiatul congres al Asociației internaționale pentru știința solului este o recunoaștere a participării active la viața acestui for internațional a oamenilor de știință romîni și a succeselor înregistrate în țara noastră de către știința solului îndeosebi în anii puterii populare. Mi-aș permite să amintesc, foarte succint, cîteva din problemele care au stat în atenția cercetătorilor științifici în ultimii ani și care au căpătat o rezolvare corespunzătoare. S-a efectuat un volum mare de cercetări cu privire la proprietățile fizice, chimice și biologice ale solurilor țării. Nu mai puțin importante sînt cercetările privind fertilitatea și tehnologia solurilor, în raport cu condițiile pedoclimatice ale diferitelor regiuni naturale, precum și cele privind geneza, clasificarea și cartarea solurilor. Un alt grup de preocupări ale cercetărilor în domeniul pedologiei l-au prezentat lucrările cu privire la punerea în valoare a terenurilor erodate, a sărăturilor, a nisipurilor, a terenurilor inundabile din lunci, a terenurilor înmlăștinate etc. Acțiunea de conservare a solului și de restaurare a terenurilor degradate a atins în ultimul deceniu o amploare care situează țara noastră în această privință între primele țări de pe glob.

— Cum se va desfășura congresul ?

— Congresul al VIII-lea al Asociației internaționale pentru știința solului se va desfășura sub lozinca „Pîine și pace". Asociația noastră urmărește consecvent să-și aducă contribuția la cunoașterea temeinică a factorilor care intervin în sporirea producției agricole, în lupta pentru satisfacerea nevoilor de trai ale populației de pe întregul glob.

Cîteva cifre vor sublinia amploarea pe care o va avea această reuniune, una din cele mai mari care au avut loc în țara noastră. Și-au anunțat participarea circa 1 200 specialiști din aproximativ 70 de țări de pe toate continentele, urmînd să fie prezentate 450 comunicări referitoare la problemele actuale teoretice și practice. La congres vor lua parte, prin reprezentanți autorizați, și unele organisme specializate ale Organizației Națiunilor Unite ca: U.N.E.S.C.O., F.A.O. și Agenția de energie atomică de la Viena. Cu acest prilej, vor fi dezbătute unele probleme complexe de interes mondial a căror rezolvare necesită colaborarea strînsă a specialiștilor din diferite țări, cum ar fi harta mondială a solurilor și hărțile de soluri ale diferitelor aspecte privitoare la unificarea nomenclaturii și clasificării solurilor, conținutul hărților. Într-o ședință specială urmează să fie prezentat și discutat proiectul manualului privitor la metodele de cercetare a structurii solului în curs de realizare tot în sistemul de colaborare amintit.

— Care va fi contribuția specialiștilor noștri la lucrările congresului ?

— Comitetul romîn s-a străduit să asigure condiții optime bunei desfășurări a lucrărilor congresului. Înainte și după congres vor avea loc excursii de studii care vor da posibilitatea cunoașterii tipurilor de soluri din regiunile vizitate și a modului în care sînt valorificate în agricultură și silvicultură, a realizărilor obținute de țara noastră în domeniul economic și social-cultural. Participanții la congres vor avea la dispoziție o documentație amplă : ghiduri ale excursiilor, pliante de prezentare a stațiunilor experimentale și alte materiale. Se va organiza o expoziție care va cuprinde monoliți de sol, material cartografic și ilustrativ, precum și diverse lucrări monografice în domeniul pedologiei.

Specialiștii romîni vor prezenta variate comunicări referitoare la problemele din specificul celor șapte comisii științifice (fizica solului, chimia solului, biologia solului, fertilitatea și nutriția plantelor, geneza, clasificarea și cartografia solului, tehnologia și mineralogia solului).

Cel de-al VIII-lea congres al Asociației internaționale pentru știința solului va contribui desigur la dezvoltarea colaborării specialiștilor care lucrează în acest domeniu — fizicieni, chimiști, pedologi, biologi, agrotehnicieni, hidroameliorători — din întreaga lume, la cunoașterea mai profundă a principalului mijloc de producție în agricultură — pămîntul. Numeroși oameni de știință care ne vizitează țara vor avea prilejul să cunoască realizările obținute de poporul romîn în felurite domenii și să aprecieze contribuția noastră la cauza păcii și progresului în lumea întreagă.

Ing. Teodor MARCAROV

Energie electrică din vulcani

Revoluția industrială preconizată de belgianul Loewenstein în 1931, la congresul mondial de energie electrică de la Londra, pare a se confirma : astăzi, utilizarea resurselor geotermice pentru obținerea de energie electrică este un fapt împlinit. În Italia, la Larderello (Toscana) sînt folosiți vapori care conțin acid boric ; la Wairekei (Noua Zeelandă) și în California este utilizată în același scop căldura geyzerilor.

În senatul italian s-a discutat anul trecut despre posibilitatea exploatării emanațiilor gazoase și a vulcanilor mai mari — Etna și Vezuviu — ca surse de electricitate, fără a se ajunge însă la un rezultat practic. Tot în 1963 la consiliul asupra energiei geotermice, organizat de O.N.U. în pregătirea Conferinței internaționale asupra noilor surse de energie, Italia a fost aleasă ca țară gazdă, avîndu-se în vedere prioritatea și experiența ei tehnologică mai bogată în exploatarea vaporilor vulcanici ; de fapt, Larderello deține prioritatea mondială în materie de tehnică producătoare de energie geotermico-electrică.

În afară de marea ei rentabilitate, utilizarea acestor surse de energie prezintă și alte avantaje : întîi de toate, sînt surse practic inepuizabile (cel puțin pînă la încetarea activității vulcanice care, în general, are o viață foarte lungă, apreciată în perioade geologice, nu secole) ; în al doilea rînd, această exploatare cere o tehnică mult mai puțin complexă decît cea necesară pentru centralele atomice, și mai puțin masivă decît cea folosită la hidrocentrale ; în fine, ea nu are nevoie de nici un fel de combustibil, nici de tip tradițional (carbon, ulei, metan etc.), nici atomic.

Îndeosebi Sicilia pare foarte indicată pentru această nouă industrie. În afară de vulcanul Etna și de cîțiva din insulele Eoliene, s-au înregistrat vapori vulcanici în zonele termale de la Acireale, Ali Marina, Castroreale, Sciacca etc. Faptul că vaporii din Sicilia conțin acid sulfuric nu poate constitui un obstacol : și vaporii de la Larderello conțin acid boric care este recuperat ca subprodus cu preț scăzut ; la fel, acidul sulfuric ar putea fi recuperat ca atare sau sub formă de produși derivați cu preț scăzut. O mai veche expertiză a stabilit că în Insula Vulcanului din Arhipelagul Eolian — s-ar putea obține din emanațiuni vulcanice două miliarde kWh pe an.

Ziarul italian **Avanti** se ocupă de această problemă, insistînd asupra faptului că exploatarea vaporilor vulcanici ar avea ca urmare o ieftinire substanțială a costului energiei electrice.

MONTEVIDEO

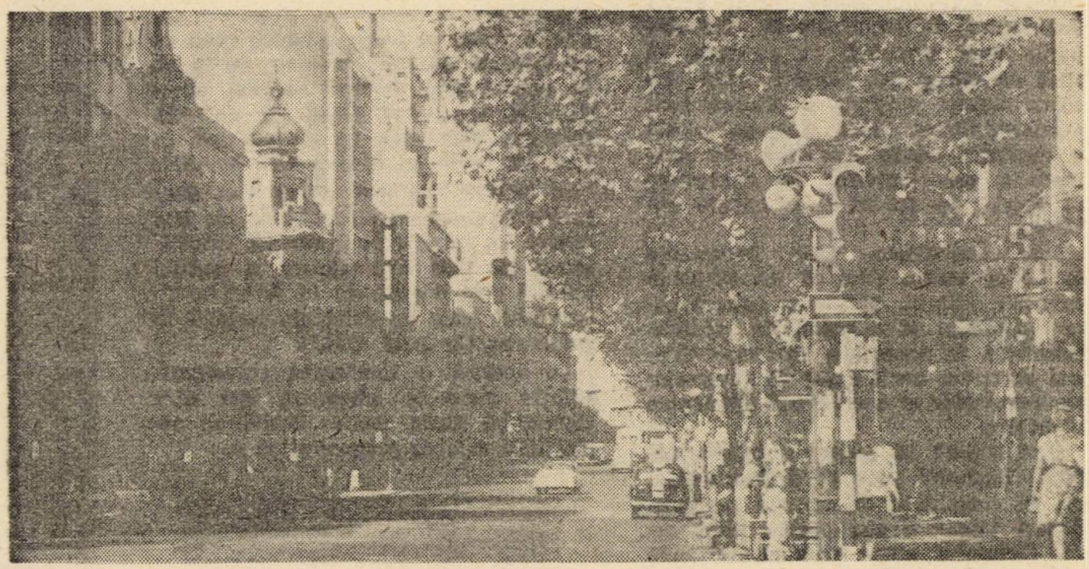

Bulevardul 18 de Julio

Nu de puține ori, mai ales în ultimii ani, străzile capitalei uruguayene se umplu dintr-odată de freamătul mulțimii. Sînt fie muncitori de la marile întreprinderi de prelucrare a lînii, care în fața scumpirii costului vieții cer cu insistență majorarea salariilor, fie țărani din cele mai îndepărtate provincii ale țării, care după ce au parcurs pe jos sute de kilometri străbat ultima distanță pînă la Palacio (palatul) Cabildo, pentru a încerca să convingă Congresul de necesitatea înfăptuirii unei reforme agrare adevărate.

În rest, Montevideo pare să mai păstreze ceva din aerul de meditație și evocare. Îndeosebi în partea sa veche, unde majoritatea clădirilor sînt construite în stilul tradițional spaniol. Teatrul Sollis, Muzeul de istorie naturală, Palacio Salvo și Catedrala sînt numai cîteva din aceste construcții pe care patina secolelor trecute este evidentă.

E partea care refuză să cunoască, deopotrivă, atît agitația permanentă a celor șapte milioane și ceva de oameni din Buenos Aires, cît și ritmul exuberant al înălțimilor de beton și sticlă de la Rio de Janeiro sau São Paulo.

Cerro — muntele care se vede în imediata apropiere, cel care a denumit de fapt orașul (în traducere românească Montevideo înseamnă *văd un munte*) — nu-i decît o colină de 146 m înălțime. Înainte de a o cuceri însă, spaniolii au fost nevoiți ca timp de aproape două secole să se mulțumească doar cu vederea ei. *Las saetas* (săgețile) netemătorilor indieni *charruas* au zburat necontenit din acest loc spre piepturile conchistadorilor, împiedicîndu-i să pună stăpînire pe el.

Abia în 1726, Mauricio Zabala a reușit să debarce pe țărmul lui Rio de la Plata și să pună temeliile orașului, devenit azi unul dintre cele mai mari din America Latină și singurul despre care se spune că sărăcia nu i-a cunoscut niciodată centrul.

Într-adevăr, cartierul Carrasco, imensă zonă de liniște și parcuri, cu palmieri bătrîni, întotdeauna verzi, cu eucalipți și cactuși în geometrii bizare, nu știe ce-i mizeria. În cele mai diferite stiluri și culori, vilele de aici aparțin marilor afaceriști și *terratenientes* (moșieri), bancheri și industriași. Ei au renunțat la străzile inundate de lumina reclamelor gălăgioase, preferînd scurgerea domoală a timpului din aceste grădini.

Dar singur, Carrasco nu poate reprezenta cartea de vizită a orașului cu peste un milion de locuitori, adică aproximativ 46 la sută din totalul populației țării

Plaza (piața) de la Independencia, un fel de hotar între vechiul și noul oraș, încadrată de toate clădirile amintite mai sus, reprezintă și un punct de plecare în descoperirea orașului. De la etajul 14 al Palatului Salvo ai în față întreaga panoramă a orașului și împrejurimilor sale. La sud, reședința guvernului. În partea opusă, la margini de tot, îngrămădiri de cele mai diverse materiale: cutii de conserve, carton, împletituri de nuiele și iarbă, pămînt bătut. Sînt *los chappitos*, simulacre de locuințe, care indiferent cum s-ar numi aici, în America Latină, *favelas, callampas, tugurios, villas miseria* etc. aparțin muncitorilor fără lucru sau țăranilor fără pămînt. Față de ele, locuitorii din Carrasco par să dovedească o ignoranță olimpică.

Din imediata apropiere a aceluiași Carrasco, înaintînd spre plaja care închide ca un semicerc un mic golf, apar niște clădiri înalte, cenușii. După panglicile mari ale ferestrelor, ele poartă denumirea de *proprietate orizontală*. Clădirile acestea sînt vîndute cu etajul, cu mult înainte de a fi gata, pentru mica burghezie care le locuiește și care în lipsă de grădini se resemnează cu briza răcoroasă pompată neîncetat de Atlantic în Rio de la Plata. Tot de aici, de pe înălțimea Palatului Salvo, se distinge cu ușurință, părăsind piața și îndreptîndu-se spre port, Calle Sarandi, strada cu cele mai multe și mai mari magazine. Forfota pestriță a locuitorilor care se tîrguiesc la fiece cumpărătură și a străinilor veniți de pretutindeni cu vapoarele care umplu rada portului, congestionîndu-l, îi imprimă acestei străzi o trăsătură aparte.

Dintre toate celelalte străzi, bulevardul 18 de Julio încearcă să se deosebească, fiind cel mai drept, pe toată lungimea sa, dar aproape și cel mai îngust. În vecinătatea lui, în piața Cagancha, se ridică minunata statuie a Libertății, veghind parcă peste Muzeul pedagogic și Ateneu.

Cu industria sa, bazată, ca întreaga economie a țării, pe prelucrarea produselor agricole, cu comerțul său, dependent de industria respectivă cît și de activitatea importatoare, cu viața sa culturală îndeajuns de multiplă și de bogată, cu activitatea sa diplomatică, deosebit de activă datorită orientării realiste în politica externă a țării, Montevideo își are, ca toate orașele mari, orele lui de muncă și liniște, epocile lui de avînt revoluționar și glorie, de agitație și decădere. Spre el s-a îndreptat Artigas, în anii furtunoși din cel de-al doilea deceniu al secolului trecut, proslăvind o uriașă comuniune de state independente și tot spre el, puțin mai tîrziu, după ce au debarcat la Agraciada, sub comanda lui Juan Lavalleja, s-au îndreptat cei 33 de patrioți uruguayeni, cei care după victoria de la Ituzaingo împotriva armatelor spaniole, la 25 august 1827, au proclamat independența țării.

Spre el se îndreaptă azi țăranii fără pămînt sau muncitorii fără de lucru. Despre cei de atunci memoria pietrei și bronzului vorbește din toate piețele. Despre cei de azi, va vorbi cu atît mai mult.

D. NOVĂCEANU

MESAJE DE PESTE HOTARE

Philippe de SEYNES

secretar general adjunct al O.N.U.:

Marea problemă care se pune în ce privește dezvoltarea economică și socială este aceea a eliberării numeroaselor forțe creatoare care există întotdeauna, în stare latentă, în rîndurile unei populații în creștere. În urmă cu cîțiva ani, atunci cînd începea marea mișcare a țărilor încă neindustrializate spre progres, exista o tendință, poate exagerată, de evaluare a perspectivelor de dezvoltare în special în raport cu resursele naturale.

Noi cunoaștem însă importanța factorului uman. Știm că investițiile în educație, știință, sănătate, îmbunătățirea mediului și a condițiilor sociale, constituie, în ansamblu, un factor chiar mai hotărîtor decît existența resurselor naturale, chiar și a celor mai abundente și diverse.

Deși bogată în resurse naturale, Romînia modernă pare să fi fost deosebit de conștientă de această realitate. Efortul imens depus pentru promovarea factorului uman prin generalizarea școlarizării, munca de cercetare științifică, serviciile de ocrotire a sănătății, amenajarea orașelor, a început să dea roade, și oferă promisiuni și mai îmbelșugate pentru viitor.

Privite din acest unghi, dezvoltarea și modernizarea sînt, înainte de toate, o problemă a tineretului, deoarece capitalul uman va putea produce ceea ce se așteaptă pe bună dreptate de la el, în primul rînd datorită atenției acordate și condițiilor create în anii de formare. Este ceea ce se verifică în Romînia unde se disting clar semnele unei politici cuprinzătoare și clar conturate în problema tineretului. Am fost fericiți să asistăm la afirmarea răsunătoare, pe plan internațional, a acestei politici prin inițiativele în favoarea tineretului luate de delegația română la Adunarea Generală O.N.U.

La această a douăzecea aniversare, urările mele se adresează mai ales tineretului romîn, pentru împlinirea aspirațiilor sale de progres și pace.

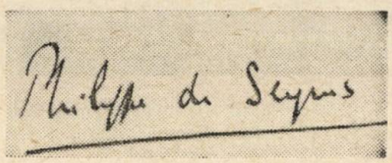

Geneva, august 1964

Dr. Karl MARAMOROSCH

vicepreședinte al Academiei de științe din New York:

Am revăzut Romînia după o perioadă de timp care reprezintă aproape exact cele două decenii de radicale schimbări intervenite în viața poporului romîn în anii postbelici. Am cunoscut ospitalitatea deosebită a romînilor în anii grei ai războiului, cînd am poposit pe aceste meleaguri. Am revenit în Romînia cu nerăbdare și deosebită curiozitate, pentru a revedea locurile și a reîntîlni oamenii, pe care niciodată nu-i voi uita. Care-mi sînt impresiile? Cît se poate de bune. Firește, ca om de știință, timpul scurt petrecut în țara dv. la invitația atît de amabilă a Academiei R. P. Romîne, l-am folosit, în majoritatea lui, vizitînd diferite institute de cercetări, sau participînd la întîlniri și convorbiri cu oamenii de știință romîni. Despre aceste vizite și întîlniri aș putea spune multe. În primul rînd, merită relevat faptul că numărul instituțiilor științifice și de învățămînt superior, numărul cadrelor de cercetare, precum și calitatea acestora, au crescut incomparabil față de ceea ce cunoscusem înainte vreme. Într-o perioadă relativ scurtă a luat ființă un întreg complex de centre de cercetări fundamentale și aplicate în domeniul biologiei, agriculturii și medicinei, ca de altfel, și în alte sectoare ale științei. Dotarea lor cu personal științific și utilajul necesar permite abordarea celor mai variate probleme ale cercetării. Se muncește cu entuziasm și competență, se studiază probleme actuale, strîns legate atît de cerințele progresului general al științei cît și de nevoile practice ale țării, cu o economie în plin avînt.

Mi se pare ca fiind deosebit de semnificativ următorul fapt: am avut prilejul să constat că științei i se acordă o mare importanță în țara dv., mai ales acolo unde ea poate servi activității practice a oamenilor. Metodele științifice găsesc răsunet și aplicare nu numai în institutele de cercetări, dar și pe cele mai îndepărtate ogoare, ceea ce nu se putea spune în urmă cu două decenii, fapt cunoscut din propria mea experiență de aici. Alt aspect, care m-a impresionat, este că oamenii alături de care începusem activitatea științifică, au astăzi numeroși elevi, iar activitatea le dă o sporită satisfacție, mai ales acum, cînd ea depășește pereții înguști ai laboratoarelor. Mă bucură nespus dorința de colaborare științifică internațională, pe care o manifestă oamenii de știință romîni. În acest domeniu se pot face multe. Instituțiile științifice românești sînt întrutotul pregătite pentru a trimite și primi oameni de știință din toate colțurile lumii, pentru un vast schimb de publicații de specialitate, pentru o colaborare largă și multilaterală.

De altfel, Romînia, după cîte mi-am dat seama din discuțiile purtate cu colegii mei, promovează tocmai o astfel de orientare și în celelalte domenii ale vieții economice, politice și culturale.

New York, august 1964

Dr. ing. F.A. OETKEN

director general al concernului „Lurgi" — R.F.G.:

Mă folosesc cu plăcere de această ocazie pentru a descrie în cîteva cuvinte impresiile mele despre Romînia și despre poporul romîn. Tradiționala ospitalitate românească am cunoscut-o încă de la prima mea călătorie prin Romînia acum 40 de ani, și ea s-a confirmat de fiecare dată cu ocazia vizitelor mele ulterioare.

Cunoștințele mele din trecut despre Romînia îmi permit să constat și să apreciez astăzi marile transformări care au avut loc în țara dv. și care rezultă din schimbarea structurii economiei naționale.

Dintr-o țară agricolă, astăzi se dezvoltă, fără a neglija economia agrară, o țară industrială modernă. Romînia are pentru aceasta toate condițiile: principalele materii prime necesare unei industrii moderne, inteligența și hărnicia locuitorilor ei.

Acum poporul romîn poate să culeagă primele roade ale muncii sale constructive consecvente, ceea ce se reflectă în viața de toate zilele, la fiecare pas.

Pe drumul pe care și l-a ales, doresc poporului romîn și prietenilor mei din Romînia succesul cel mai deplin!

Frankfurt am Main, august 1964

Dr. ing. D.A. DAVIES

secretar general al Organizației meteorologice mondiale:

Deși nu am petrecut în Romînia decît 10 zile, am văzut, pe lîngă Institutul meteorologic central, 15 stații meteorologice de diferite categorii. Am avut astfel ocazia să stau de vorbă nu numai cu cadre superioare, ci și cu funcționari de diverse categorii. Am petrecut mult timp mai ales cu asemenea funcționari, discutînd despre munca și activitatea lor, constatînd că discuțiile au fost pe cît de utile pe atît de interesante.

În toate cazurile am avut impresia că personalul a primit o pregătire foarte adecvată pentru munca pe care o îndeplinește și că această muncă este de o calitate exemplară ca și entuziasmul care-l însuflețește.

Am fost de asemenea foarte impresionat de faptul că activitatea serviciului meteorologic este pe de-a-ntregul consacrată acordării unui ajutor maxim diferitelor ramuri ale economiei și dezvoltării economice a țării.

Am vizitat aproape jumătate din țară și am fost impresionat de diversitatea peisajelor și de frumusețea lor naturală, atît în munți, în cîmpie, în Delta Dunării, pe litoral.

Nu poți călători în Romînia fără a fi profund impresionat de imensul efort depus în industrie, agricultură, viticultură și de progresele extraordinare obținute în programele de construcții în orașe atît în ce privește urbanismul, cît și utilitatea. Știam că Romînia dispune de mari resurse agricole, petrolifere și de altă natură, însă exploatarea lor precum și gradul înaintat de industrializare a țării m-au uimit și sînt cu adevărat admirabile.

În cursul călătoriei mele am constatat pretutindeni, fie în jurul Bucureștiului, fie la Brașov, Bicaz, Onești, Ploiești, Constanța și în deltă, progresul economic în plină desfășurare.

Noile construcții la București, precum și cele de la Mamaia, Onești și în toate orașele pe care le-am vizitat sînt atrăgătoare, variate și bine concepute din punctul de vedere al urbanismului rațional.

Trebuie subliniat de asemenea efortul depus pentru apărarea patrimoniului artistic, istoric și popular al țării.

Pe scurt, am îndrăgit cu adevărat și am învățat să admir țara dv. și poporul ei și am să păstrez din vizita mea în Romînia o amintire caldă, prietenească.

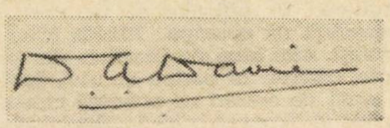

Geneva, august 1964

Geneviève TABOUIS

ziaristă:

Nouă, francezilor, ziua de 23 August ne permite să ne manifestăm atașamentul de nezdruncinat care leagă Franța de Romînia. Recenta primire entuziastă făcută președintelui Consiliului de Miniștri și miniștrilor romîni la Paris ne asigură că anii care au trecut nu au făcut decît să adîncească și să sporească prietenia și înțelegerea dintre cele două țări ale noastre.

Cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a eliberării Romîniei, adresez țării dv. și reprezentanților ei salutările și urările mele.

În ce mă privește, ca prietenă a Romîniei de peste o jumătate de veac, doresc, adresînd toate urările mele de prosperitate și fericire patriei dv. cu prilejul Sărbătorii Naționale, să felicit cele două țări ale noastre pentru întîlnirea franco-română de la Paris. Această întîlnire a constituit o contribuție importantă la multiplicarea acordurilor bilaterale, în toate domeniile, între țările Răsăritului și țările Occidentului, a acordurilor de coexistență pașnică în cadrul cărora nici unuia dintre participanți nu i se cere să renunțe la ideologia sa, nici la fidelitatea față de alianțele încheiate atît în Răsărit cît și în Apus.

Acestea sînt de fapt bazele acordului de apropiere culturală, intelectuală, științifică și tehnică pe care Franța și Romînia au putut să-l încheie într-un mod care capătă o valoare de exemplu în actuala conjunctură politică. Cele două țări ale noastre știu bine că tocmai în aplicarea principiilor esențiale ale coexistenței pașnice se găsește garanția asigurării PĂCII.

Din ultimele mele două călătorii în Romînia (1958 și 1961) am păstrat impresii minunate. E întotdeauna pentru mine o mare emoție de a revedea Romînia unde am fost de atîtea ori și pentru care am un adînc atașament.

În Romînia am avut marea bucurie de a revedea Bucureștiul înfrumusețat și transformat, capitala unei țări în plin avînt. Am întîlnit în țara dumneavoastră o pleiadă întreagă de personalități în jurul marelui dv. președinte, Gh. Gheorghiu-Dej, căruia doresc să-i adresez astăzi în mod deosebit urările mele. Am putut să mă întreții cu cîțiva din marii constructori ai Romîniei secolului 20, cu miniștri, tehnicieni și planificatori. În sfîrșit, niciodată, poate, Romînia n-a făcut atîta bucurie prietenilor artei.

Am fost de asemenea foarte plăcut impresionată de tineretul romîn atît de înflăcărat, atît de puternic — o splendidă imagine a Romîniei 64, orientată spre lumea nouă în care începem abia să trăim, păstrînd în același timp sufletul profund, poetic și nobil al Romîniei.

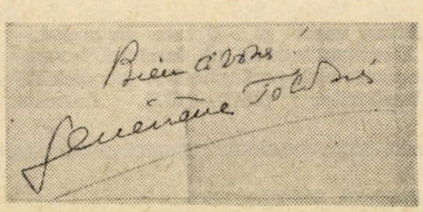

Paris, august 1964

Misto TRESKA

președintele Comitetului albanez pentru relații culturale cu străinătatea:

Am avut fericita ocazie să vizitez Republica Populară Romînă în calitate de conducător al delegației albaneze la reuniunea comisiilor naționale balcanice pentru U.N.E.S.C.O., care s-a ținut la București în luna mai.

În timpul acelei scurte vizite în Romînia, am fost fericit să constat succesele repurtate de oamenii muncii romîni în lupta lor pentru construcția socialistă. Am fost impresionat de sentimentele de prietenie frățească pe care poporul romîn le poartă poporului albanez, sentimente care sînt în întregime împărtășite de poporul albanez. Cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a eliberării Romîniei, sînt bucuros să adresez poporului frate romîn cele mai bune urări de noi succese în lupta pentru construcția socialistă în frumoasa sa țară și doresc, din toată inima, întărirea prieteniei dintre poporul albanez și poporul romîn pe baza înaltelor principii ale marxism-leninismului și ale internaționalismului proletar, pentru triumful socialismului în lumea întreagă.

Tirana, august 1964

Stephen ZWINGLER

Konny ZILLIACUS

membri laburiști ai parlamentului britanic:

Vă transmitem cele mai calde urări de bine și felicitări cu ocazia aniversării eliberării țării dumnevoastră.

În Anglia sînt foarte mulți cei care împărtășesc sentimentele noastre față de Romînia. Laburiștii englezi, oamenii progresiști în general, au urmărit cu simpatie și admirație făurirea bazei economice a socialismului, ridicarea nivelului de trai, procesul de educație a poporului din patria dumneavoastră atît de frumoasă, de bogată în resurse naturale, țară care, înainte vreme, a cunoscut sărăcia și dubla exploatare a capitaliștilor autohtoni și străini.

Întărirea continuă a regimului politic din țara dv., extinderea comerțului cu toate țările, modul în care Romînia acționează în vederea realizării înțelegerii și încrederii internaționale, toate acestea au întărit legăturile și prietenia dintre poporul romîn și cel englez.

Londra, august 1964

„Yoma, munții semeți, veghează
pămîntul Birmaniei.
Pădurile veșnic verzi veghează și ele
Numai Yrrawaddy cel bogat în ape
poate pătrunde în țara birmană.
Yoma îl lasă să treacă, ocrotind
cîmpia mănoasă"...

BIRMANIA

În fața machetei în relief a Uniunii Birmane, bătrînul ghid al Muzeului național din Rangoon evocă străvechea poezie populară, într-o sugestivă descriere a țării. Spun legendele că Budha, după ce ar fi modelat continentele, s-ar fi așezat pe cel mai înalt vîrf și ar fi orînduit pe platoul desfășurat înainte-i tot ce ar fi rămas mai frumos din tot ce crease: fluvii, stînci, arbori, cîmpii. După ce le-a admirat însă, obosit, a renunțat la ele aruncîndu-le cu un gest larg în depărtare. Acestea ar fi căzut atunci în ocean, umplînd o parte din marele golf Bengal. Așa s-ar fi născut Birmania, țara munților și rîurilor și mai ales a ogoarelor de orez și a pădurilor, toate orientate de la nord la sud, asemenea unei cascade care, pornind din înălțimile Himalaiei, se revarsă spre țărm.

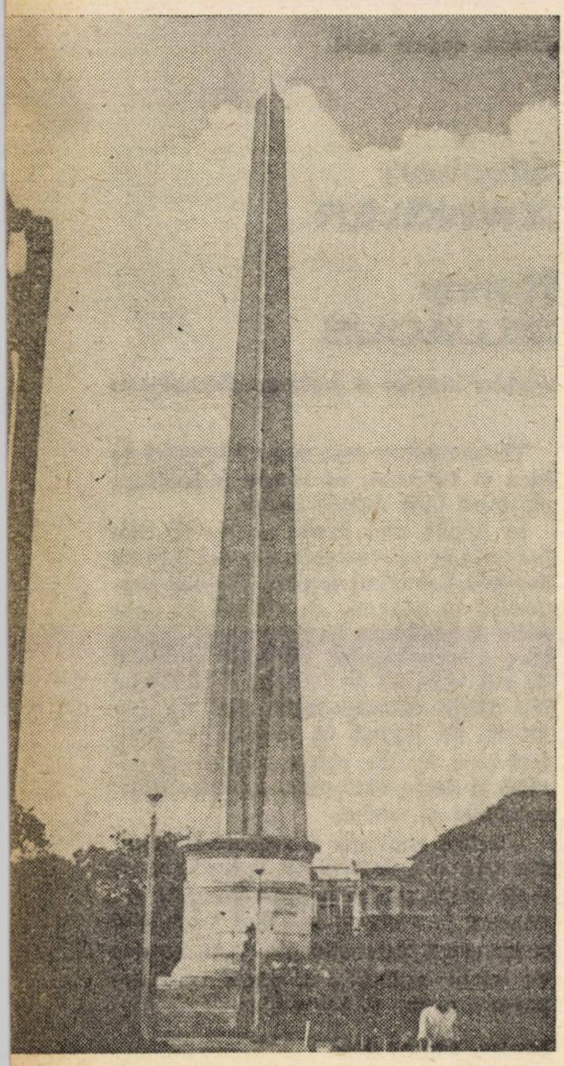

Obeliscul independenței din Rangoon

Birmania face parte din cele mai întinse și bogate state ale Asiei de sud-est, avînd, în același timp, cea mai redusă densitate a populației în această regiune: 20 milioane de locuitori la o suprafață de aproape 700 000 kilometri pătrați. Mai bine de jumătate din populație trăiește în partea de sud, formînd o suită de așezări ce urmează cursul inferior al Yrrawaddy-ului, „fluviul elefanților".

Deși nu va putea fi întîlnit pe atlasul celor mai mari fluvii din lume, Yrrawaddy este o adevărată „arteră vitală" a Birmaniei — traversînd țara pe o lungime de 2 000 km, dintre care mai bine de trei sferturi navigabili. Asigurînd oamenilor cele necesare traiului, aceștia i-au închinat cuvinte de laudă, supranumindu-l „rîul care ne hrănește".

Marea varietate a peisajului și climei din Birmania este completată de galeria la fel de bogată a faunei în care se întîlnesc ursul himalaian și rinoceri, tigri — regi ai pădurilor tropicale — și elefanți, prețios auxiliar al muncii omului.

Indicînd vechile centre ale culturii birmane, ghidul stăruie asupra episoadelor remarcabile ale istoriei zbuciumate a poporului său.

Citînd versurile marelui poet Thakin Kodo Hmaig, „Glasul străbunilor răsună în mine / mai bine moartea decît o viață de rob" el le identifică cu lupta de veacuri a poporului birman pentru libertate.

Cînd la sfîrșitul secolului XIII primul european, Marco Polo, pășea pe pămîntul birman, „Țara pagodelor" îl fermeca cu numeroasele-i mărturii artistice, cu oamenii săi veseli și primitori. Miile de pagode ale căror turnuri răsfrîngeau, mai blîndă, lumina soarelui, orașele-grădini, dansurile „Lunei", „Luminii", „Apelor" și multe altele, îi vorbeau acestuia despre o țară înfloritoare. Amintim doar una din frumusețile de odinioară, astăzi la fel de strălucitoare: datînd de peste 26 de veacuri, Pagoda Shwedagon din Rangoon (Pagoda de aur) se înalță — monument impresionant — dominînd orașul și împrejurimile. Numai turla centrală are 25 tone de aur masiv și 100 tone de argint.

Desfășurîndu-se pe fundalul invaziilor succesive ale portughezilor (secolul XVI), olandezilor (1627—1677), francezilor (1688—1785), invazii care au dus la strămutarea în repetate rînduri a capitalelor și la fărîmițarea statului, istoria poporului birman a fost marcată de grele și dureroase momente. După Pagan, orașul despre care se spune că numără 9 999 de pagode — capitala a fost așezată la Ava, pe care negustătorul Niccolo de Conti o prezenta ca un oraș întins, înconjurat cu ziduri foarte mari — centrul comerțului cu pietre prețioase al Orientului (*Ava* în limba birmană însemnînd „cetatea rubinelor"). În nord exista un alt regat cu capitala la Pegu. În 1750, un țăran, Alaung Prah, se intitulează șef al mișcării revoluționare și, răsturnînd amîndouă dinastiile, reunește popoarele birmane într-un singur regat cu capitala la Rangoon (în traducere „sfîrșitul strădaniilor"). În 1824 trupele engleze ocupă Rangoonul, iar capitala se mută la Mandalay (cunoscut centru al culturii budiste). Începe perioada dominației colonialiste propriu-zise, marcată de continua împotrivire a popoarelor birmane. Trei războaie (1825, 1852, 1885) au fost necesare ocupanților pentru a-și consolida legile lor asupra țării. Cheltuielile au fost imense. Numai primul război a costat Anglia 5 milioane lire sterline și 15 000 de oameni.

Poporul birman n-a încetat lupta nici după capitularea ultimului rege, Thiban. Au trebuit mulți ani pentru ocuparea teritoriilor Shan și Karen. În 1900, trupele engleze luptau încă pentru înfrîngerea kacinilor. Pînă în 1912 în Birmania mai existau teritorii neadministrate de englezi (principatul Wa). În preajma primului război mondial, în munții Shan detașamente de partizani luptau încă împotriva colonialiștilor. Cîntecele populare slăvesc faptele de arme ale patriotului partizan Sve Ian, șeful acestor detașamente, distruse abia în 1922, o dată cu apariția aviației în armamentul ocupanților.

CRONICA LUPTEI PENTRU LIBERTATE a poporului birman înscrie noi pagini. Răscoalele din anii 1930—1940 se transformă într-un adevărat război al țăranilor. Mișcării țăranilor și muncitorilor i se alătură burghezia națională progresistă și intelectualitatea birmană. Printre conducătorii grevei studențești din 1936 se impune studentul Aung San în vîrstă de 18 ani. Calitățile sale politice, energia și spiritul său de abnegație îl situează în scurt timp printre liderii mișcării de eliberare națională. La începutul celui de al doilea război mondial, mulți patrioți birmani își pun speranța în sprijinul pe care Japonia îl promitea în lupta împo-

triva colonialismului britanic. La Tokio se proclamă chiar independența țării. Cînd însă în 1942 armatele japoneze ocupă teritoriul birman, forțele patriotice sînt nevoite să întoarcă armele împotriva noilor ocupanți. Se organizează o puternică mișcare de rezistență antifascistă. Principalele forțe sociale: clasa muncitoare, țărănimea, burghezia națională se unesc într-un larg front național — Liga antifascistă a libertății poporului. La izbucnirea insurecției populare în Birmania, Aung San se află în fruntea forțelor armate ale Ligii antifasciste, avînd drept cel mai apropiat tovarăș de luptă pe actualul conducător al guvernului, generalul Ne Win, pe atunci șef al statului major. Trupele patrioților birmani înfrîng armatele japoneze, și la 1 mai 1945 la Rangoon flutură steagul victoriei. Lupta continuă însă. Reîntoarse în Birmania, autoritățile engleze încearcă să restaureze vechile orînduiri. Țara clocotește: demonstrații, greve politice, ciocniri cu poliția. În ianuarie 1947 Aung San este invitat la Londra în vederea tratativelor. Se semnează un acord care dă Birmaniei dreptul la autoguvernare limitată. „Este doar un pas pe calea spre independența deplină, pentru care poporul birman nu va înceta să lupte" — declară Aung San la înapoierea în patrie.

În curînd poporul birman avea să fie greu încercat.

În dimineața zilei de 19 iulie 1947, un jeep verde, fără număr de înregistrare, se oprește în fața sediului Consiliului Executiv al Birmaniei. Un grup în uniformă militară (identificat mai tîrziu a fi fost format din agenți deghizați ai cercurilor reacționare) năvălește în clădire și trăgînd cu pistoale automate îi ucid pe Aung San și pe tovarășii săi de muncă. Asasinarea marelui luptător stîrnește în rîndurile poporului un puternic val de mînie, amenințînd cu înlăturarea prin forță a regimului colonial. Guvernul britanic este nevoit să recunoască Birmaniei dreptul la independență.

4 IANUARIE 1948. Pe harta lumii apare un nou stat: Republica Uniunii Birmane, stat federativ alcătuit din Birmania, statele Shan, Karen și Kacin și districtul special Cin.

Tînăra republică se afla la începutul unui drum extrem de greu. Îndelunga dominație colonială, ocupația japoneză, războiul, au lăsat o economie înapoiată, în cea mai mare parte distrusă, o lipsă acută de drumuri și irigații, un popor sărăcit printr-o exploatare sistematică. Îndeosebi agricultura — producția de orez, baza economiei țării — se afla într-o stare de totală ruină. Industria forestieră, a doua sursă de venituri a statului, industria petroliferă și comerțul, aparțineau monopolurilor străine. În perioada imediat următoare proclamării independenței, marile firme occidentale operau încă la largul lor în economia Birmaniei, realizînd profituri uriașe.

Opinia publică birmană aștepta ca cercurile guvernante ale țării să întreprindă măsuri eficiente în vederea lichidării acestei stări de lucruri. De la început însă, guvernele conduse de Liga antifascistă a libertății poporului au dat dovadă de inconsecvență.

Deși necesitatea înnoirilor în viața economică și socială devenea tot mai acută, realitățile birmane păreau încă supuse inerției, iar transformările se anunțau extrem de timid.

Decizia unilaterală prin care o serie de partide și organizații progresiste au fost excluse din Ligă a constituit o cotitură nefastă în activitatea acesteia. În

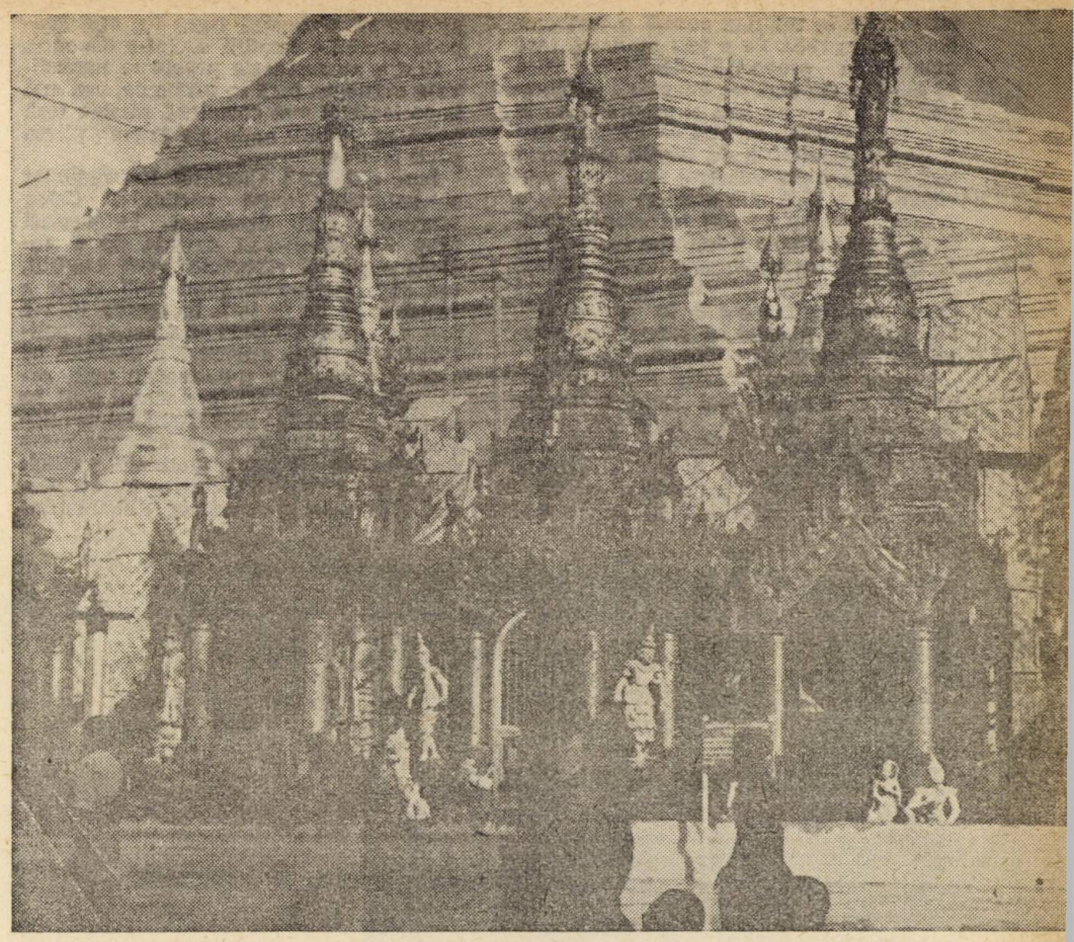

Vestita pagodă Shwedagon

același timp, înfruntarea politică în rîndurile burgheziei birmane s-a ascuțit, disputa purtîndu-se între elementele de dreapta, șovăielnice, ale căror interese se împleteau cu cele ale feudalilor, și elementele patriotice care urmăreau efectiv progresul țării. Liga s-a scindat în „Liga Pură" care din 1960 a devenit „Partidul Uniunii", liderul său fiind fostul premier U Nu, și „Liga stabilă", reunind elementele de dreapta ale burgheziei birmane. Disocierea frontului unit național reprezentat de Ligă a fost urmată de trecerea în ilegalitate a unor partide și organizații progresiste. Izbucnirea războiului civil în statele Karen și Shan folosită cu abilitate de cercurile feudale, stimulate adesea și din exterior, țintea la subminarea integrității și suveranității Uniunii Birmane. Mișcarea separatistă inițiia chiar crearea unor state fantomă sub „protecția" S.E.A.T.O.

Fie și numai acest extrem de sumar tablou indică gravitatea pericolelor ce amenințau consolidarea independenței și integrității Birmaniei.

2 MARTIE 1962. Conducerea statului este preluată de Consiliul Revoluționar în frunte cu generalul Ne Win. După ce constituie guvernul, Ne Win suspendă constituția, dizolvă parlamentul și preia întreaga putere executivă și legislativă. La 30 aprilie 1962, Consiliul Revoluționar publică manifestul politic „Calea Birmaniei spre socialism", care formulează sarcinile principale economice, politice și sociale în etapa actuală.

Pe baza acestui document, în care se exprimă ideea că drumul de dezvoltare capitalistă este inacceptabil pentru Birmania și se proclamă necesitatea reorganizării revoluționar-democratice a societății, au avut loc prefaceri cu caracter progresist, democratic, care au afectat toate ramurile economiei: industrie, agricultură, comerț exterior și interior.

Principalul conținut al noii orientări îl constituie lărgirea și întărirea prin toate mijloacele a sectorului de stat, în vederea creării unei economii naționale independente. Au fost naționalizate toate marile întreprinderi industriale, bancare, de comerț interior și exterior. O măsură care a contribuit la slăbirea simțitoare a influenței exercitate în țară de capitalul monopolist străin a fost naționalizarea companiei petroliere mixte anglo-birmane „Burma Oil Company". În prezent întreaga producție și distribuție a petrolului și produselor petroliere sînt concentrate în mîna statului. Se preconizează lucrări de extindere a rafinăriilor existente și de construire a altora noi, se descoperă noi zăcăminte de petrol.

În februarie 1963 au fost naționalizate toate cele 24 de bănci particulare existente în țară. Această măsură a dat statului posibilitatea să concentreze în mîinile lui importante mijloace bănești, finanțînd dezvoltarea celor mai importante ramuri ale industriei.

S-a anunțat naționalizarea industriei lemnului, a Corporației pentru dezvoltarea economică a Birmaniei, a companiei mixte anglo-birmane de cositor etc. A fost interzisă înființarea de noi întreprinderi particulare.

În planurile economice ale guvernului se acordă o mare atenție ridicării agriculturii, care absoarbe peste 60 la sută din populația activă. Două treimi din venitul național, care depășește 5 miliarde de chiați, provin din agricultură. Legea

cu privire la reforma agrară a fost promulgată în 1953. Ea a fost realizată însă numai în proporție de 17%. Din 19 265 000 de acri — suprafața cultivabilă a țării — au fost expropriați de la moșieri 1 636 000 de acri — care au fost împărțiți la 100 000 de familii de țărani săraci (7,5% din numărul familiilor prevăzute). În 1958 măsurile de aplicare a acestei reforme au fost întrerupte. Consiliul Revoluționar a înființat în 1963 un comitet pentru elaborarea unei noi legi pentru aplicarea reformei agrare. Dată fiind situația complexă în agricultură, Comitetul a anunțat că pregătirea acestei legi va dura aproximativ doi ani.

Pentru a ușura situația țărănimii, guvernul a adoptat legi potrivit cărora moșierii nu mai pot alunga pe țărani din cauza datoriilor contractate și nici nu mai au dreptul de a le confisca bunurile. O măsură importantă a fost anularea tuturor datoriilor țăranilor față de moșieri și cămătari. În același timp, numai statul are dreptul să dea pămînt în arendă, acordînd prioritate țăranilor săraci. Aceste legi au îngrădit într-o oarecare măsură puterea claselor exploatatoare la sate. Au fost extinse creditele acordate de stat țăranilor săraci. Creditele de stat au atins în 1963 suma de trei sute de milioane chiați, iar în anul acesta se prevede dublarea sumei.

În ultimul timp se observă o creștere a producției de orez, deși ea n-a atins încă nivelul antebelic.

În scopul micșorării dependenței țării de monocultura orezului, se iau măsuri pentru extinderea producției de bumbac, iută, cauciuc, trestie de zahăr și altele. Producția bumbacului cu fibră lungă este astăzi de două ori și jumătate mai mare decît înainte de război. Producția de cauciuc a crescut de aproximativ 1,5 ori. S-a dezvoltat exploatarea lemnului de teak, articol important al exportului birman.

Ascuțișul transformărilor efectuate în Birmania este îndreptat împotriva imperialismului și reazemului lui din țară — feudalismul și marele capital comercial-cămătăresc care s-a îmbogățit de pe urma colaborării cu monopolurile străine. Revoluția de eliberare națională din Birmania se dezvoltă nu numai în lărgime (în sensul atragerii a noi pături ale populației), ci și în adîncime, întrucît pe primul plan sînt puse tot mai limpede sarcinile înnoirii social-economice.

Dintre numeroasele probleme nerezolvate existente încă în Birmania, cea mai importantă și mai complexă rămîne însă întărirea unității naționale și restabilirea păcii interne.

Încă din 1962, Consiliul Revoluționar a hotărît crearea partidului Calea Birmaniei spre Socialism. În același timp și-a manifestat dorința de a încheia capitolul războiului civil început, așa cum am arătat, după 1948, și de a restabili pacea în țară. În aprilie 1963 a fost anunțată amnistia deținuților politici, iar în iunie guvernul a declarat că este gata să ducă tratative cu orice organizații participante la războiul civil. În august-noiembrie 1963, Consiliul Revoluționar a dus tratative cu aproape toate organizațiile ilegale înarmate, participante la război. Negocierile nu au permis însă depășirea tuturor dificultăților generate de anii războiului civil, neputîndu-se încă realiza un acord general de încetare a focului. Cererile unor partide de a-și menține forțele armate și controlul asupra unor regiuni au fost considerate de către Consiliul Revoluționar drept inacceptabile. Recent, s-a anunțat știrea încheierii acordului cu răsculații din statul Karen, acord prin care se pune capăt luptelor din această regiune. Pacea obținută în regiunea Karen arată concludent că există posibilități reale pentru încetarea vărsării de sînge în țară.

Măsurile Consiliului Revoluționar sînt criticate de o serie de partide printre care fosta Ligă exprimînd interesele cercurilor de dreapta care cer restabilirea așa-numitei democrații parlamentare. În condițiile actuale această democrație ar însemna un pas înapoi în dezvoltarea țării. Îndelungata guvernare a Ligii a demonstrat că sistemul proclamat nu a servit poporului ci intereselor înguste de clasă ale burgheziei. Activitatea acestor partide devine o frînă în calea dezvoltării economice și politice a Birmaniei.

Măsurile progresiste, democratice ale Consiliului, sprijinite de majoritatea poporului, sînt susținute de forțele interesate în asigurarea dezvoltării reale a țării, în consolidarea independenței ei economice și politice.

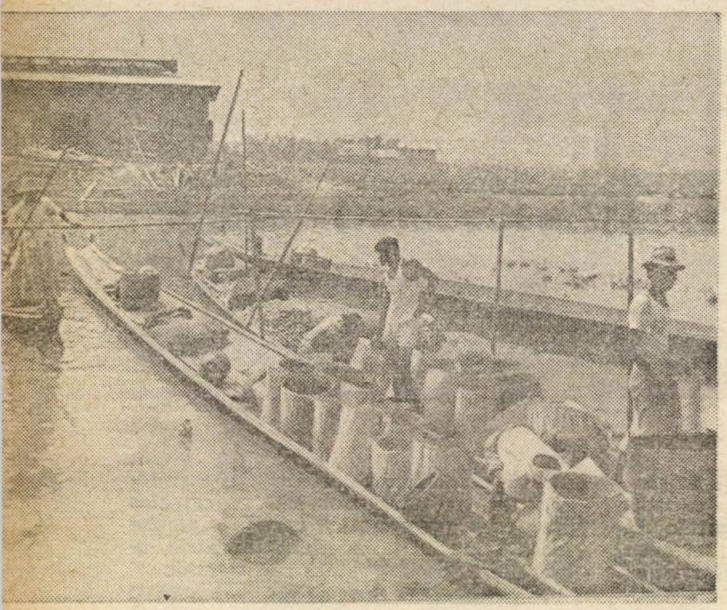

Pe lacul
In Pé

La începutul lunii aprilie a acestui an a devenit publică hotărîrea Biroului Politic al Partidului Muncitoresc Unit din Birmania de a adera la Partidul Calea Birmană spre Socialism și a colabora cu Consiliul Revoluționar în politica sa internă și externă.

Hotărîrea a fost adoptată după ce președintele partidului, Takin Chit Maung, a adus la cunoștința membrilor Biroului Politic și C.C. al Partidului conținutul convorbirii care a avut loc între generalul Ne Win și liderii a trei partide politice. În timpul convorbirii, aceștia au fost informați despre hotărîrea Consiliului Revoluționar privind interzicerea activității în țară a tuturor partidelor politice și organizațiilor, cu excepția partidului Calea Birmană spre Socialism.

Recent, într-o cuvîntare rostită în fața muncitorilor în orașul Ceauk, secretarul Comitetului Central organizatoric al partidului Calea Birmană spre Socialism, So Mint, a explicat unele probleme legate de crearea partidului.

Referindu-se la principiile organizatorice ale partidului, So Mint a subliniat că acesta reprezintă organizația politică a oamenilor muncii, iar baza sa o va constitui țărănimea, muncitorii și intelectualitatea muncitoare.

În prezent au fost create Comitetul Central organizatoric, șase comitete regionale și se lucrează în vederea înființării organizațiilor de partid în fabrici, uzine, sate și în raioanele orășenești.

Politica externă a guvernului birman contribuie și ea la situarea Birmaniei pe drumul progresului. În arena internațională Birmania a adoptat poziția neaderării la blocurile militare, a luptei împotriva pericolului de război, a condamnării colonialismului și neocolonialismului. Guvernul birman se pronunță pentru rezolvarea pe cale pașnică a problemelor internaționale litigioase, el a luat atitudine în favoarea înfăptuirii dezarmării generale și totale. Credincios principiilor conviețuirii prietenești cu toate țările lumii, guvernul birman dezvoltă relații reciproc avantajoase cu statele socialiste. Aceste relații găsesc un cîmp larg de aplicare în domeniul economiei, culturii, comerțului exterior.

Ultimul deceniu marchează totodată primele legături între popoarele Uniunii Birmane și Republicii Populare Romîne care nutresc sentimente de prețuire și respect unul față de celălalt.

Relațiile diplomatice, economice, culturale ale Birmaniei cu țara noastră, relații întemeiate pe respectarea egalității și avantajelor reciproce, au cunoscut în ultimii ani o continuă dezvoltare, ceea ce contribuie la cunoașterea și prietenia celor două popoare. Dezvoltarea multilaterală a economiilor Romîniei și Birmaniei creează posibilități tot mai largi pentru extinderea relațiilor reciproce în domeniul economic, tehnico-științific și cultural.

Vizita făcută în Birmania în toamna anului 1962 de către o delegație de stat a țării noastre în frunte cu președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a subliniat relațiile prietenești care leagă cele două țări. În documentele semnate cu acest prilej la Rangoon se evidențiază dorința comună de întărire a acestei prietenii, spre folosul celor două popoare, al păcii și colaborării internaționale.

Ileana NICOLAESCU

Avem prieteni pe tot globul

Peste 1 200 de ascultători de radio din 43 de țări ale lumii răspund la întrebarea **„Ce știți despre Romînia ?"** – un concurs-anchetă organizat de Redacția emisiunilor pentru străinătate a Radioteleviziunii Romîne.

„Despre țara mea se știe puțin în lume, domnilor. Și e păcat !" Aceste cuvinte ale lui Nicolae Titulescu erau rostite la Liga Națiunilor într-o epocă în care chiar unor distinși diplomați li se întîmpla să mai încurce capitalele țărilor din răsăritul european. Că aceste cuvinte aparțin unor vremi trecute, se știe bine. Interesul opiniei publice mondiale pentru țara noastră a crescut considerabil. Înfăptuirile poporului nostru sînt tot mai bine cunoscute și prețuite. Creșterea de prestigiu pe plan internațional a R. P. Romîne e azi fapt larg cunoscut. Dar, alături de oglindirea acestui fapt în presa mondială, în luările de poziții ale exponenților unor largi cercuri politice, economice, cultural-artistice, sportive, avem un mijloc de a constata că interesul pentru cunoașterea realităților țării noastre ca și simțămîntul de prețuire a realizărilor poporului nostru depășesc sfera specialiștilor în toate domeniile. Aria e mult mai vastă. Ea include oameni de toate profesiile, de toate categoriile sociale și de pe toate meridianele. Un mijloc de a o constata îl reprezintă și scrisorile pe care le primesc publicațiile noastre pentru străinătate ca și Radiodifuziunea Română la Redacția emisiunilor consacrate ascultătorilor de peste hotare. Radiodifuziunea noastră, care transmite zilnic programele sale destinate străinătății în 13 limbi, primește anual tot mai multe scrisori. (Anul acesta, în primele șase luni s-a depășit numărul scrisorilor primite în tot cursul anului trecut). Zecile de mii de scrisori sosite din țări ale tuturor continentelor mărturisesc în forme diferite ceea ce unul dintre ascultători nota recent : *„Vă rugăm să credeți că aveți prieteni pe tot cuprinsul globului"*. Acești prieteni urmăresc cu emoționantă perseverență să-și îmbogățească necontenit cunoștințele despre țara noastră. În acest sens sînt semnificative rezultatele concursului-anchetă pe care Radioteleviziunea Română l-a inițiat printre ascultătorii de peste hotare, în cinstea celei de-a 20-a aniversări a eliberării patriei. Participanților li se cerea să răspundă la întrebarea : „Ce știți despre Romînia ?" Rezultatul ? S-au primit 1 225 răspunsuri din 43 de țări. Participanții la concurs sînt oameni foarte diferiți. Mulți sînt tineri : studenți, muncitori, funcționari, alții sînt profesori, tehnicieni etc.

La sediul Radioteleviziunii Romîne sosesc zilnic răspunsuri la ancheta „Ce știți despre Romînia ?". Multe dintre aceste plicuri vin din cele mai îndepărtate colțuri ale globului

Conținutul răspunsurilor relevă seriozitatea cu care cei mai mulți dintre ascultători și-au adunat datele referitoare la Romînia. Multe dintre aceste răspunsuri sînt adevărate monografii. Așa, de pildă, ascultătorul Roger Plumier, din Belgia, de profesie desenator tehnic, a trimis o lucrare cartonată, ilustrată cu hărți și grafice în culori (la grafice a expediat ulterior cîteva „erate" arătînd că, între timp, și-a putut completa datele și face unele rectificări). Lucrarea însumează peste o sută de pagini și e organizată pe capitole : geografie, istorie, economie etc. Lucrări de mari dimensiuni și care vădesc totodată și preocupare pentru o prezentare artistică s-au primit și de la tînărul ascultător din Maroc, Al Haziaui As Saabi, de la ascultătorii Karl Steiger din R.F.G. și Dieter Kiegle din Austria și alții.

Printre cei care au participat la ancheta-concurs, unii au vizitat, ca turiști, Romînia. Ei relevă spiritul de ospitalitate, căldura cu care oamenii noii Romînii știu să-și primească oaspeții ; relevă totodată frumusețile naturii românești, ca și amploarea construcțiilor noii Romînii. Alții, care n-au călătorit niciodată în țara noastră, vorbesc despre tot mai numeroasele prilejuri pe care le au la ei acasă de a cunoaște diferite aspecte ale realităților noi din Romînia : expoziții economice sau artistice, filme, spectacole de teatru, emisiuni de televiziune etc. Mulți participanți relevă valoarea

Ruth S. GOLDBECKER
Louisville (S.U.A.) :

It is remarkable how in a brief period of time--20 years--Rumania has grown from a backward underdeveloped country to a modern industrial nation. Her people now enjoy a way of life never before possible--education--good wages--health care--low cost vacations just to mention a few. They also participate in their government--they are the government!

Este remarcabil cum într-un timp scurt — 20 de ani — Romînia s-a transformat dintr-o țară nedezvoltată într-o țară modernă, industrială. Poporul ei se bucură azi de o viață care niciodată n-ar fi fost posibilă în trecut : învățămînt, salarii bune, asistență medicală, concedii care costă foarte puțin, pentru a nu menționa decît cîteva din realizări. Poporul romîn participă la conducerea țării.

contactelor personale între reprezentanții Republicii Populare Romîne și reprezentanții țărilor lor. Răspunsuri sosite din diferite alte țări vorbesc despre contribuția adusă de vizita unor fruntași ai vieții noastre științifice, artistice sau sportive la mai buna cunoaștere a înfăptuirilor poporului nostru.

Toți participanții la concurs subliniază succesele în politica de dezvoltare armonioasă a țării noastre, ca și prestigiul ei pe plan internațional.

Ei reliefează ajutorul primit, prin intermediul emisiunilor de radio și al publicațiilor românești pentru străinătate, în înlăturarea unor vechi clișee despre Romînia, în umplerea unor lacune din cunoștințele lor referitoare la țara noastră.

În aceste pagini reproducem citate — unele însoțite de facsimile — din scrisorile de participare la concursul-anchetă pe tema „Ce știți despre Romînia?". Ele oglindesc ceea ce a exprimat în mod foarte plastic doamna *Alvena V. Secar* din Statele Unite în scrisoarea sa: „Undeva, în adîncurile amintirilor mele îndepărtate, regăsesc Romînia ca pe o țară unde erau multe puțuri petrolifere care îmbogățeau o mulțime de oameni, în special din Anglia și S.U.A., și chiar pe cîțiva din Romînia. Exista un rege — i-am uitat numele! — avînd legături cu o doamnă pe nume Lupescu. Existau și ziare pline cu detalii senzaționale despre comportările lor grotești. Interesîndu-mă arta și cultura în general, cunoșteam și Rapsodia Română de George Enescu. Nu auzisem însă niciodată de omul de rînd din Romînia. El trebuie totuși să fi existat acolo, ca să muncească la gura puțurilor petrolifere, ca să trudească pe ogoare pentru hrana pe care chiar regii trebuiau s-o mănînce. De atunci a trecut timp mult și știu mult mai multe azi despre Romînia. Petrolul este acum folosit pentru a face să se miște nenumăratele mașini din numeroasele fabrici noi, pentru a acționa turbinele care generează electricitatea unei țări ridicată din epoci întunecate. Toate transformările s-au operat în Romînia de la eliberarea ei din august 1944, adică numai în 20 de ani. Concluzia mea pe marginea a tot ce cunosc azi despre Romînia e una singură: eforturile Romîniei sînt îndreptate spre unicul țel de a trăi în pace și prietenie cu tot restul lumii. Ca cetățeană a Statelor Unite nu pot decît să mă bucur, deoarece și eu doresc să trăiesc în pace și prietenie".

L. SĂRĂȚEANU

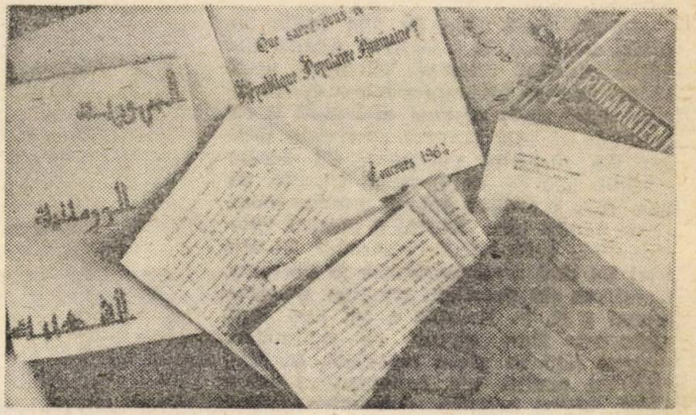

Printre răspunsurile la ancheta-concurs, numeroase sînt adevărate monografii pe zeci de pagini legate — unele în piele — ilustrate cu hărți, cu grafice în culori etc.

Pinuccia FILIPPI

Alfonsine-Ravenna (ITALIA):

Cînd am trecut alevea frontiera romînă, după ce o trecusem de atîtea ori în visele mele, Romînia mi-a apărut familiară, cu marile ei întinderi de grîne, calmă sub cerul în amurg. Ultimele raze ale unui soare arzător pătrundeau pînă la mine. În timpul călătoriei de-a lungul acestui generos pămînt al Romîniei am înțeles că aceste raze exprimaseră de la început căldura pe care poporul romîn o păstrează semenilor lui, prietenilor săi.

Paul MONNET

Clermont Ferrand (FRANȚA):

N-am putut vizita Romînia. Totuși cred că știu numeroase lucruri despre această țară care mă interesează deosebit de mult. După cum vedeți, sîntem cunoștințe vechi. De zece ani ascult frecvent emisiunile dv. în limba franceză. Dacă particip la acest concurs, o fac nu din dorința de a cîștiga un premiu, ci din aceea de a vă arăta cît de mult iubesc frumoasa dv. țară și în ce mare măsură ea mă interesează.

Armand THEURIOT

St. Jean de la Ruelle (FRANȚA):

Succesele repurtate de regimul de democrație populară și perspectivele de dezvoltare ale Romîniei noi demonstrează că drumul pe care poporul romîn și l-a ales reprezintă factorul determinant în eliberarea forțelor lui creatoare, în înflorirea economiei și culturii sale.

Louis GIZARD

Paris (FRANȚA):

În Romînia s-a realizat o industrie de mașini moderne, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție se extinde continuu, nivelul de calificare a muncitorilor crește neîncetat. Altădată Romînia exporta aproape exclusiv cereale și vite, ca și diferite materii prime. Azi ea exportă echipament industrial complex, mașini-unelte, motoare electrice, vase maritime și fluviale, derivate de petrol, produse forestiere, produse chimice, produse farmaceutice, materiale de construcții etc. Ea întreține relații comerciale cu peste 80 de țări.

Spiros Ioanni BETSIOS

Atena (GRECIA):

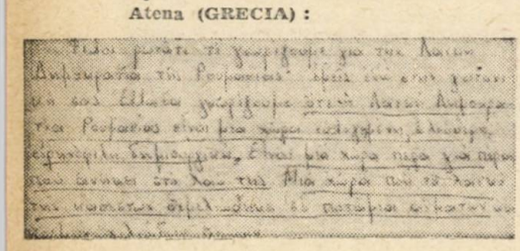

Prieteni, doriți să știți ce cunoaștem noi despre R.P.R.? Noi, aici, în Grecia vecină, știm că Republica Populară Română e o țară liberă, pașnică și creatoare. E o țară care aparține în întregime poporului ei; o țară al cărei regim popular s-a făurit cu sîngele a mii de eroi.

Ralph FOULKES

Liverpool (ANGLIA):

Primul și cel mai însemnat fapt despre Romînia este că poporul și guvernul său își consacră toate eforturile cauzei păcii, că această țară se afirmă ca un factor al coexistenței pașnice, ca un factor activ în lupta pentru asigurarea unei păci trainice. Dintr-o țară agrară înapoiată, cum a fost ea sub vechiul sistem monarhist, Romînia a înfăptuit în socialism lucruri măreți în industrializare, în construcția de locuințe, în medicină, literatură, învățămînt. Regiuni întregi ale țării au fost curățate de casele de pămînt, sărăcăcioase și murdare, pentru a face loc blocurilor spațioase și luminoase ce au fost construite. În marile orașe, ca de exemplu în București, au răsărit multe mari cartiere cu blocuri pentru locuințe. Analfabetismul a fost complet lichidat și, chiar în cele mai îndepărtate cătune ale țării, casele de cultură și librăriile încărcate cu cărți stau la dispoziția cetățeanului modern de azi. Centrele de sănătate, respectiv circumscripțiile sanitare, sînt numeroase în toată țara și cetățeanul de astăzi al Romîniei este îngrijit, cum se spune „din față", de către statul socialist.

J.M.A. MWERA

(TANGANICA):

Am susținut întotdeauna că socialismul înseamnă progres și țara dv. este un bun exemplu al acestui lucru.

Siraj LAKDAWALA

(INDIA):

Romînia, ca și India, crede în relațiile prietenești cu toate statele, indiferent de sistemul lor politic și social, pe bază de egalitate, respect și avantaj reciproc. Mai concret, Romînia are o credință fierbinte și nezdruncinată în principiile coexistenței pașnice și consideră aceasta o necesitate vitală.

Giuseppe CAPPELLI

La Spezia (ITALIA):

În cei 20 de ani înfățișarea Romîniei s-a schimbat în mod radical și, poate ceea ce contează mai mult, s-a schimbat conștiința poporului, căci forța conducătoare și educativă în țară este Partidul Muncitoresc Romîn — care desfășoară o intensă activitate politică și de educare socialistă. Politica guvernului romîn e îndreptată spre promovarea păcii pe pămînt, spre crearea unui climat de încredere și prietenie între toate popoarele.

Ramiro GIRALDO

Medellin (COLUMBIA) :

Am admirat edificiile moderne construite în Romînia în ultimii ani. Dacă ne gîndim la scurta vreme în care s-au realizat toate acestea, ne dăm seama de măreţia acestor rezultate. Am aflat că în anii viitori, sectorul acesta se va dezvolta şi mai mult, ceea ce fără îndoială va duce şi la o înflorire din ce în ce mai mare a turismului în Romînia.

Farhang MEEMAR

Mosarrafi (IRAN) :

După statornicirea regimului democrat-popular în Romînia, Partidul Muncitoresc Romîn a militat în mod consecvent pentru înflorirea culturii, ocrotirea sănătăţii oamenilor muncii, pentru dezvoltarea continuă a agriculturii şi a industriei, acordînd atenţie deosebită tehnicii şi modernizînd industria. Totodată s-au depus eforturi perseverente în domeniile dezvoltării comerţului exterior şi interior precum şi în direcţia ridicării continue a nivelului de trai al oamenilor, cît şi în construirea locuinţelor. Romînia a ajuns la o economie dinamică şi bine dezvoltată...

Ilse KLETT

Weiden (R.F.G.) :

...Ştiu în primul rînd că, începînd de la istorica insurecţie a poporului romîn la 23 august 1944, acest stat socialist s-a dezvoltat datorită eforturilor şi hărniciei locuitorilor săi, devenind un important factor economic pe plan european. În prezent, în străinătate, inclusiv la noi, se cumpără produse ale Republicii Populare Romîne. Republica Populară Romînă întreţine, datorită dezvoltării sale paşnice şi colaborării cu celelalte popoare, relaţii cu aproape toate ţările prin misiuni comerciale, prin consulate şi ambasade. Ştiu cu cită plăcere vin savanţi de renume mondial la congresele ştiinţifice din R.P.R., atît de apreciate. Trebuie să spun că nu ştiu ce să admir mai mult în ţara dv. : marile realizări tehnice, ca de exemplu uriaşele hidro şi termocentrale şi barajele, fabricile de materiale sintetice, combinatele industriale în locuri, ca de exemplu în Moldova, unde înainte aproape nu a existat o industrie şi unde astăzi se află cetatea petrochimiei, sau să admir statul ca atare, care se preocupă necontenit ca poporul său să trăiască în pace şi libertate.

Erik NIELSEN

Bredebro (DANEMARCA) :

Ce a obţinut poporul în ultimii ani în R.P.R. ? Moştenirea vechiului sistem social, înapoierea economică şi socială, a fost lichidată pentru totdeauna. Fiecare an este o treaptă pentru progrese noi. Toate aceste rezultate au fost obţinute de harnicul popor romîn şi de sistemul social, care a făcut posibilă construirea unei vieţi atît de fericite.

Ahmed SALAHAN

Casablanca (MAROC) :

Ţara dv. oferă un exemplu minunat pe care ar trebui să-l urmeze popoarele tuturor ţărilor în curs de dezvoltare : înlăturarea robiei prin luptă, apoi operă de construire şi în sfîrşit prosperitate.

Enrique Paocarina CAJAS

Quito (ECUADOR) :

Romînia păşeşte alături de cele mai înaintate ţări din Europa, în privinţa industriei, construcţiilor, în domeniul forestier, educativ, ştiinţific, cultural, economic şi tehnic. Ca să dau numai un exemplu, voi cita progresul Romîniei devenită exportatoare de utilaj petrolier şi de maşini. În America de Sud străbat ogoarele tractoare fabricate în Romînia. În magazine şi tîrguri se pot întîlni lucrări de ceramică, cristale şi material plastic care dau renume şi acestei ramuri dezvoltate în Romînia. Ştim că viaţa la dv. e tot mai bună, indicele de mortalitate foarte redus, iar statul romîn acordă cea mai mare grijă mamelor şi copiilor.

Alvaro MURILLO

San José (COSTA RICA) :

Toţi cei care au vizitat Romînia şi cu care am stat de vorbă mi-au povestit că această ţară are locuri de o frumuseţe extraordinară, care sînt vizitate anual de mii şi mii de turişti străini. Plajele litoralului sînt încîntătoare ; munţii fermecători. Oraşele sînt nespus de atrăgătoare, iar oamenii manifestă multă bunăvoinţă şi ospitalitate.

Prof. Ecaterina ORLOVA

decorată cu Ordinul „Lenin", — Velikii Ustiug (U.R.S.S.) :

E o veche ascultătoare a emisiunilor în limba rusă „Vorbeşte Bucureştiul". Din iniţiativa ei, în oraşul în care locuieşte, a luat fiinţă o Asociaţie de prietenie sovieto-romînă.

Din toate cîte am aflat despre ţara dv. şi din cele ce am văzut eu însămi în cursul vizitei pe care am făcut-o în Romînia, se desprinde concluzia că poporul romîn e un popor talentat şi harnic. Cunoscînd bucuria muncii libere, el desăvîrşeşte cu succes construcţia socialismului. Îi doresc din toată inima noi succese.

Gherasimos STEFANATOS

Atena (GRECIA) :

R.P.R. a propus celorlalte state din Balcani semnarea unui acord pentru denuclearizarea acestei regiuni. R.P.R. participă activ şi depune eforturi serioase în vederea realizării unui acord pentru dezarmarea generală şi totală la conferinţa de la Geneva.

Cei 20 de ani care au trecut de la eliberarea Romîniei sînt străbătuţi de lupta plină de abnegaţie în vederea construirii unei noi societăţi. Politica internă a R.P.R. este munca paşnică, cea pe plan extern : pacea.

Blanca FERNANDEZ

Guantanamo (CUBA) :

Poporul romîn are un înalt nivel cultural-artistic. În Romînia se pot asculta excepţionale concerte simfonice, se pot vedea interesante spectacole. Muzeul de Artă din Bucureşti posedă între alte lucrări de valoare mondială opere de Rembrandt şi Van Eyck, de Nicolae Grigorescu, Luchian, Pătraşcu şi Teodor Pallady. În lumea întreagă Romînia e azi cunoscută ca „o ţară a artei".

Erna KNOPP

Crimitschau (R.D.G.) :

Fiecare ţară progresistă manifestă azi cel mai mare respect faţă de Romînia. În decurs de 20 de ani de la eliberare eroicul popor al Romîniei a înregistrat un uriaş avînt constructiv. Oricît de multe frumuseţi negrăite ar oferi Carpaţii, oricît de darnice ar fi pădurile, lanurile, poenile, fluviile şi rîurile, litoralul romînesc — omul nou reprezintă în Romînia de azi tot ce e mai înălţător şi mai nobil.

Barbara RIEDLOVA

(CEHOSLOVACIA) :

Romînia de azi constituie un exemplu elocvent al vitalităţii socialismului. Ea e o ţară în care un popor fericit dispune de o industrie în plin avînt şi de o agricultură înfloritoare. Un astfel de bilanţ merită să fie sărbătorit.

Al Hajaui As-Saalabi ABDEL AZIZ

Casablanca (MAROC) :

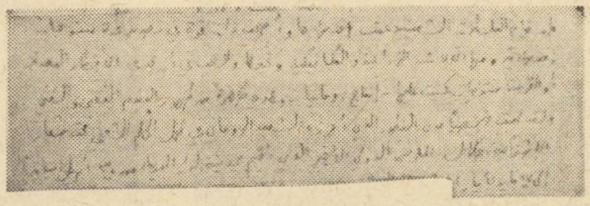

Nu este de mirare dacă găsim în ţări îndepărtate sau apropiate produse pe care scrie „fabricat în Romînia". Acesta este unul din aspectele progresului tehnic. Am observat personal gradul de dezvoltare pe care l-a atins poporul romîn în anii puterii populare, în socialism, cu prilejul vizitei pe care am făcut-o la ultimul tîrg internaţional deschis anul acesta la Casablanca, între 30 aprilie şi 17 mai.

Ludvo KURICI

Donye Osije (IUGOSLAVIA) :

Bucureştiul, capitala Romîniei prietene, este oraşul în care trăiesc mulţi prieteni de-ai mei, tineri şi tinere care merg la şcoală, lucrează în producţie, iubesc arta şi distracţiile. Distanţa nu poate să micşoreze deloc această prietenie pe care o simţim cu toţii... Noi, tinerii din Iugoslavia, împreună cu dv., ne bucurăm de succesele dv. Să ridicaţi şi mai mult oraşul Bucureşti, deoarece puteţi fi cu adevărat mîndri de el !

FULBRIGHT DESPRE GOLDWATER

Textul prescurtat al discursului rostit de senatorul James William Fulbright, președintele Comisiei pentru afaceri externe în Senatul S.U.A., la 15 august.

Domnule președinte, s-ar putea să fie prea devreme să începem acum discuția publică asupra principalelor probleme și a participanților la alegerile noastre naționale, dar eu nu sînt de această părere. Ziarul **Star** din Washington a și început să publice pe capitole cartea senatorului Goldwater „Conștiința unui conservator". În acest tratat, ca și în ultima sa lucrare „De ce nu victorie ?", sînt expuse tezele principale ale ideologiei lui Goldwater. Consider că **Star** face un mare serviciu opiniei publice, inserînd acest material ca bază pentru dezbaterea publică care are o importanță atît de mare pentru elucidarea problemelor controversate și pentru formarea unei idei clare despre însușirile candidatului.

Întrucît îl cunosc pe senatorul Goldwater de la venirea sa în Senat, în anul 1953, și am citit și am ascultat multe din discursurile sale, consider de datoria mea să contribui la dezbaterea menită să stabilească dacă el posedă însușirile necesare pentru cel mai important post din țara noastră.

O greutate deosebită se ivește în legătură cu faptul că deși prin înclinațiile sale senatorul Goldwater este conservator, conștiința sa nu este fără îndoială în acord cu această înclinație. Ea este la drept vorbind o conștiință turbulentă, care cere din timp în timp ca noi sau să rupem relațiile diplomatice cu Uniunea Sovietică sau să impunem popoarelor Africii, care și-au dobîndit recent independența, un protectorat de tip occidental, sau să echilibrăm bugetul federal, anulînd în același timp impozitul diferențiat pe venituri... De bună seamă, conștiința acestui candidat al partidului republican ar putea cere unele schimbări radicale și destul de riscante în viața noastră națională — schimbări pe care senatorul Goldwater însuși este puțin probabil să le poată saluta. Fiind însă un om cu principii, el ar fi neputincios să prevină deplasările radicale pe care le-ar putea cere convingerile sale morale. Acest conservator trebuie să meargă acolo unde îl duce conștiința, chiar și dacă ea l-ar duce, ceea ce este foarte posibil, la sfîrșitul lumii.

Senatorul Goldwater are o problemă complicată : cum să împace înclinațiile sale conservatoare cu conștiința sa neastîmpărată. Această situație pune, de asemenea, în fața poporului american problema complicată de a se feri pe sine și în același timp de a-l feri pe candidatul republican de unele eventualități cît se poate de primejdioase ale unei administrații după concepția lui Goldwater.

Să ne referim mai întîi la concepțiile candidatului republican în domeniul politicii externe.

Principala teză a politicii externe „conservatoare" prevăzute de senatorul Goldwater este că pacea și libertatea pot fi asigurate numai cu ajutorul politicii „victoriei depline" asupra comunismului, realizată de preferință, însă nicidecum obligator, prin mijloace pașnice.

În acest scop candidatul partidului republican propune cu mîndrie politica „echilibristicii în pragul războiului". „Dar dumneavoastră personal ați merge pînă în pragul războiului ?" — l-a întrebat recent un ziarist vest-german. „Da — a răspuns el — întocmai ca și țara dv. care a promovat timp de mulți ani politica echilibristicii și a făcut acest lucru cu foarte, foarte mare succes". (Interviu acordat revistei **Der Spiegel**).

Nu vreau să mă joc cu cuvintele pentru o simplă ilustrare. Cred totuși că aventurile Germaniei în domeniul echilibristicii au înregistrat înfrîngeri, în special în anii 1918 și 1945.

Senatorul Goldwater este dispus să recunoască el însuși că politica „echilibristicii în pragul războiului" ar putea duce de fapt la război.

Pentru început, spune candidatul partidului republican, „noi trebuie să declarăm ilegală în comunitatea națiunilor civilizate mișcarea comunistă internațională. De aceea trebuie să renunțăm la recunoașterea diplomatică a tuturor guvernelor comuniste, inclusiv a guvernului Uniunii Sovietice, și să dăm de înțeles astfel întregii lumi că nu considerăm asemenea guverne nici legale, nici permanente" („Conștiința unui conservator", pag. 123).

Așadar, din documente rezultă că senatorul de Arizona cere ca noi să renunțăm la recunoașterea Uniunii Sovietice.

Un alt pas important care trebuie făcut potrivit strategiei goldwateriste a „victoriei totale" asupra comunismului, este anularea perfidului program de schimburi culturale. „Programul de schimburi — declara senatorul Goldwater — constituie din punctul de vedere al Uniunii Sovietice, pur și simplu, încă o operație în lupta politică a comuniștilor" („Conștiința unui conservator", pag. 107).

Profitînd de naivitatea americanilor, ei se infiltrează în societatea noastră liberă cu ajutorul agenților secreți, care se camuflează cu iscusință sub masca de sportivi și balerine. Acest lucru, desigur, este bine cunoscut celor care îl studiază pe Ian Fleming (scriitor englez, autorul unor romane polițiste antisovietice — n.n.), dar pe noi ceilalți numai avertismentul dat la timp de senatorul Goldwater ne-a făcut să ne dăm seama de pericolul drăgălașelor fete ruse în papuci de balet. Să sperăm deci că încă nu este prea tîrziu.

În afară de aceasta se știe că senatorul pledează pentru măsuri atît de rezonabile ca, de pildă, aruncarea de bombe atomice de mică capacitate asupra Vietnamului de nord sau în orice caz bombardarea lui cu ajutorul flotei a 7-a (citat după **Newsweek** din 20 mai 1963), ieșirea Statelor Unite din Organizația Națiunilor Unite (discursul de la Phoenix, statul Arizona, 20 decembrie 1961) și probabil, în același timp, rămînerea în continuare în cadrul acestei organizații pentru a încerca să obținem „îmbunătățirea" ei (răspuns la o întrebare pusă la Meredith, la 24 ianuarie 1964), instaurarea pe continentul african sau pe o parte a acestui continent — senatorul nu precizează acest element — a unui așa-numit „protectorat african temporar" care ar fi exercitat de Asociația statelor occidentale.

Acestea sînt cîteva din măsurile care trebuie să fie adoptate potrivit strategiei goldwateriste a „victoriei totale". Nu încape nici o îndoială că senatorul va expune la timpul său semnificația și scopul victoriei pe care o propune.

Dar poporul american are de-a face cu un dușman și mai de temut în propriul său guvern federal. Senatorul Goldwater a subliniat în repetate rînduri acest aspect. Potrivit spuselor lui Goldwater, „guvernul trebuie să renunțe treptat la o serie întreagă de programe care depășesc împuternicirile prevăzute în constituție, — la programul în domeniul prevederilor sociale, învățămîntului, construcțiilor de centrale electrice de stat, agriculturii, construcției de locuințe pe linie de stat, reconstrucția de orașe și la toate celelalte măsuri care pot fi realizate mai eficient sau la un nivel administrativ mai mic, sau de instituții particulare, sau de diferite persoane" („Conștiința unui conservator", pag. 68—69).

Principala teză a programului intern al lui Goldwater constă în aceea că omul poate conta numai pe sine însuși, aceasta fiind situația cea mai fericită pe care el o poate dori chiar dacă prețul ei, așa cum se întîmplă adesea, este mizeria și ignoranța. De aceea guvernul are sarcina să stabilească amănunțit tot ce poate face pentru popor, iar apoi să se abțină riguros de la a face aceste lucruri.

Senatorul Goldwater deschide o cale nouă în diferite domenii. El ne atrage atenția asupra unor mituri larg răspîndite despre învățămîntul public. El, de pildă, ne asigură că milioanele de copii americani care învață în clase supraaglomerate, în clădiri de școală vechi și în stare deplorabilă, pretutindeni, începînd cu marile orașe din nord și terminînd cu regiunile agricole din sud și din vest — sînt de fapt rodul imaginației noastre naționale. Necesitatea fondurilor federale pentru școlile de stat, spune el, n-a fost dovedită niciodată în mod convingător.

Senatorul are toată dreptatea, și singura observație critică care se poate face în legătură cu poziția sa față de învățămînt constă în aceea că el dă dovadă de o modestie exagerată pe care nu o duce la un final logic. Ajutorul federal în domeniul învățămîntului este de fapt o formă de constrîngere, lucru care se poate spune și despre impozitele fixate pe planul statelor și pe plan local, pentru finanțarea învățămîntului. Și, în sfîrșit, poate exista o samavolnicie mai neomenească decît învățămîntul obligator ? Cîți tineri americani își petrec zilele în clase înăbușitoare din propria lor voință ? Cîți dintre ei n-ar prefera să joace base-ball, să pescuiască sau pur și simplu să-și petreacă timpul aiurea ? În afară de considerentele de ordin constituțional, în concepțiile lui Goldwater despre învățămînt putem desprinde un factor nou. Se spune că senatorul a declarat o dată că dacă ar fi rămas în Colegiu patru ani s-ar putea să fi devenit liberal. (Ziarul **News** din Washington, 29 martie 1962). Poate candidatul partidului republican întrevede o legătură între învățămînt și ceea ce el numește „liberalism" sau, dimpotrivă, între lipsa învățămîntului și filozofia sa „conservatoare" unică în acest gen ?

Nu mai puțin stranie decît concepția despre învățămînt este poziția senatorului Goldwater față de problemele sărăciei și bunăstării sociale.

Filozofia socială a candidatului republican la președinție este pătrunsă de profunda încredere în caracterul binevoitor al naturii. Săracii, după părerea sa, sînt săraci pentru că și-au meritat soarta, iar nenorocirile lor nu sînt decît o pedeapsă dreaptă pentru păcatele lor : pentru „inteligența insuficientă" și „ambiția insuficientă". Pe de altă parte, după părerea senatorului Goldwater, oamenii privilegiați și influenți din societatea noastră au devenit ceea ce sînt nu datorită unei simple întîmplări ; potrivit convingerii sale, ei sînt produsul unei evoluții firești și sînt demni de bunăvoința naturii pentru că sînt plini de energie, inițiativă, inteligență și pricepere profesională, iar adesea chiar de priceperea de a-și alege părinții.

Acestea sînt, după părerea mea, unele elemente principale ale filozofiei politice a candidatului partidului republican la postul de președinte al Statelor Unite. Problema personală a candidatului la președinție constă desigur în încercarea de a realiza într-un fel o conciliere între impulsurile sale conservatoare și conștiința sa neînfrînată. Aceste probleme pot fi rezolvate de poporul american în noiembrie — și numai pe o singură cale și anume aceea de a-l scuti pe candidatul republican de necesitatea de a încerca realizarea acestei concilieri atît de lipsite de speranțe.

LE FIGARO

PARIS

SCHIMBUL DE SCRISORI FRANCO — VEST-GERMAN

CANCELARUL Erhard și generalul de Gaulle au făcut recent un schimb de scrisori personale care dezvăluie o anumită răceală în relațiile franco—vest-germane.

Punctul de plecare al acestei corespondențe a fost, evident, recenta conferință de presă a președintelui republicii.

Ne amintim că la 23 iulie generalul de Gaulle a enumerat problemele în privința cărora există serioase divergențe între Paris și Bonn, și că în paragraful final al declarației sale se spunea :

„Dacă această stare de lucruri ar dura — ea ar risca în cele din urmă să provoace îndoială poporului francez, neliniște poporului german, iar

celor patru parteneri ai lor din Tratatul de la Roma o înclinație sporită de a menține situația actuală, așteptînd, poate, destrămarea".

Acest pasaj al conferinței de presă prezidențiale fusese citit cu neliniște la Bonn, și a motivat scrisoarea adresată în urmă cu cîtva timp generalului de către cancelarul Erhard.

Se pare că în această scrisoare șeful guvernului federal nu contestă existența unor divergențe între Franța și R.F.G., dar face observația că aceste divergențe nu pot ascunde realitatea progreselor realizate în armonizarea politicilor celor două țări. El și-ar fi exprimat de asemenea părerea că nu are rost ca neînțelegerile să fie subliniate sau exagerate, și că este preferabil să se dea dovadă de răbdare așteptînd ca ele să fie atenuate sau înlăturate treptat.

În scrisoarea trimisă cancelarului, generalul de Gaulle apreciază, după cît se pare, că este inutil să se minimalizeze divergențele franco—vest-germane și că dimpotrivă este mai bine să se recunoască în mod sincer realitatea lor.

Concizia acestui răspuns i-ar fi surprins mult pe conducătorii vest-germani, care își pun întrebări în privința motivelor atitudinii generalului. Într-adevăr nu s-a spus niciodată — și în special în tratatul de colaborare semnat în ianuarie 1963 — că Franța și Republica Federală ar trebui să ducă pe viitor o politică comună. Dimpotrivă, din partea franceză s-a precizat totdeauna că reconcilierea și colaborarea dintre cele două țări nu ar trebui să sileasca Bonnul să aleagă între Paris și Washington.

În această atmosferă, mai degrabă încărcată, cum vor fi reluate tratativele în vederea creării unei uniuni politice europene? Generalul de Gaulle și cancelarul Erhard nu reușiseră să ajungă la o înțelegere asupra acestui punct atunci cînd s-au întîlnit la Bonn la începutul lunii iulie. Dar din partea germană se stabilise că Franța va fi anunțată în curînd asupra unei propuneri concrete a guvernului federal.

Spre sfîrșitul lunii august sau la începutul lunii septembrie, Charles Lucet, directorul afacerilor politice la Quai d' Orsay, va pleca la Bonn pentru a se întîlni, ca în fiecare lună, cu colegul său vest-german, Janssen. Probabil că cei doi diplomați vor evoca propunerea vest-germană, care dacă sîntem bine informați, nu există încă decît sub formă de schiță.

În atmosfera actuală, vest-germanii vor fi oare dispuși să facă un gest în direcția Parisului? Atitudinea generalului de Gaulle corespunde oare dorinței de a-i determina pe partenerii noștri de dincolo de Rin să facă un asemenea gest? Pentru moment ne vom mărgini să punem întrebarea.

În orice caz, căutarea unei formule care să poată împăca diversele planuri europene propuse pînă în prezent este dificilă.

Roger MASSIP

THE GUARDIAN

MANCHESTER

AJUTOR PENTRU CHOMBE

HOTĂRÎREA Statelor Unite de a ajuta guvernul congolez în lupta acestuia împotriva răsculaților din provincia răsăriteană a creat multă nedumerire în rîndurile asiaticilor de la O.N.U. și chiar în cercuri cu mult mai largi ale delegaților. Nu a trecut la urma urmei prea mult de cînd Consiliul de Securitate a adoptat rezoluții după rezoluții împotriva introducerii de asistență militară și paramilitară străină în Congo (alta decît asistența O.N.U.). În acea perioadă rezoluțiile au fost puternic sprijinite de S.U.A.

Acum, cînd rezoluțiile se pot aplica și Statelor Unite, oficialitățile americane susțin că rezoluțiile nu se mai aplică, întrucît forța militară O.N.U. a fost retrasă din Congo, iar guvernul congolez este acum pe deplin liber să ceară asistență militară bilaterală.

Un lucru este sigur: delegații africani resping orice perspective de cedare în fața presiunilor S.U.A. pentru a-i furniza lui Chombe asistență militară. Deși lucrurile le-au fost prezentate astfel, ei nu sînt convinși că o cale sigură de a evita amestecul militar al S.U.A. ar fi ca statele africane să vină în ajutorul lui Chombe.

Puține țări africane pot pune la dispoziție trupe, mai cu seamă acum, cînd generalul de Gaulle a hotărît să retragă trupele franceze care au mai rămas în țările de limbă franceză. De asemenea, statele din Africa neagră și din Africa de nord sînt profund refractare ideii de a ridica măcar un deget pentru ajutorarea lui Chombe. Ajutorul „african" nu ar putea proveni probabil decît din Africa de sud și Portugalia.

Dar acestea sînt surse de ajutor pe care pînă și S.U.A. le-ar saluta cu greu.

Hotărîrea de a trimite întăriri militare a fost adoptată după ce subsecretarul de stat Harriman a eșuat în misiunea de a convinge Belgia să trimită noi ofițeri în Congo pentru a conduce armata congoleză și după ce Chombe a adresat un apel de ajutor Statelor Unite. Noul amestec american în Congo provoacă proteste considerabile atît în Congres cît și în presă, care constată germenii unei situații de tipul celei vietnameze.

Administrația crede că armatele rebele din Congo ar putea fi învinse cu ușurință printr-un efort militar relativ redus. În acest scop ar merita să se pună la dispoziția lui Chombe ofițeri importanți și material militar corespunzător. Africanii de la O.N.U., și fără îndoială din Africa însăși, se îndoiesc de justețea acestei aprecieri și amintesc între altele succesul războiului de partizani din Asia de sud-est împotriva forțelor Statelor Unite.

Gaston Soumialot

DAILY TELEGRAPH

LONDRA

ÎN VIZITĂ LA INSURGENȚII DIN CONGO

CU Gaston Soumialot am discutat zilele acestea la cartierul său general de lîngă Albertville, despre caracterul revoluției care a izbucnit în Congo la 29 aprilie.

Astăzi, această revoluție s-a extins asupra unui teritoriu imens — de la Baudouinville la sud, pînă la Stanleyville la nord. Ca urmare, conducătorul insurgenților congolezi deține controlul asupra întregului mal vestic al lacului Tanganica.

— Aceasta este o revoluție congoleză — mi-a spus el. Este explozia spontană a mîniei poporului împotriva unui regim crud și venal. Oamenii mei luptă cu parii și cu sulițele, iar armele de care dispun au fost capturate de la armata națională congoleză.

Noi nu primim nici un fel de ajutor militar străin și nu avem specialiști străini. Tot ce ne trebuie ne procurăm singuri.

Mi-ar fi fost greu să contest declarația lui Soumialot. O săptămînă întreagă am cutreierat, împreună cu alți doi corespondenți orașul Albertville — capitala teritoriului insurgenților, dar nu am văzut nici un fel de indicii care să confirme vreo prezență străină.

Soumialot, care se intitulează „președintele teritoriului eliberat din est", circulă cu un „Volkswagen" pe a cărui capotă flutură steguleț său albastru. Pretutindeni pe șosele se văd automobile părăsite din cauza lipsei de benzină sau din cauza penelor care nu pot fi reparate. Adesea pot fi întîlnite mașini demontate, ale căror piese sînt folosite pentru reparația altor automobile.

Pe un deal, lîngă locul unde a fost ucis la 22 iunie guvernatorul Sendwe

(fostul președinte al provinciei Katanga de nord) se află instalația de antene a postului de radio Albertville. Dar în ultima lună postul de radio a fost mut și insurgenții nu dispun de un post de radio propriu. Singurul lor mijloc de comunicare este telegraful căpităniei portului. De acolo un belgian, vădit contra dorinței sale, transmite scurte telegrame de serviciu, fiind supravegheat cu strășnicie de un ostaș înarmat cu o suliță și avînd pe cap o șapcă din blană de leopard, împodobită cu un trandafir din masă plastică.

Nu există nici un indiciu care să arate vreo organizare străină sau în genere vreo organizare. Cu toate acestea, armata lui Soumialot obține succese.

Aceste succese se pot explica prin doi factori: ostașii lui Soumialot sînt adevărați entuziaști, în timp ce armata congoleză, sub conducerea misiunilor militare occidentale, primește o soldă foarte mare, o hrană cît se poate de bună și o pregătire nesatisfăcătoare.

Există de asemenea factori tactici care contribuie la succesele insurgenților. Războiul este dus pe șosele și pentru șosele. Prin urmare coloana armatei congoleze nu poate să folosească în suficientă măsură superioritatea puterii sale de foc pentru a opri avalanșa umană care se năpustește asupra ei de la mică distanță. Carabinele N.A.T.O. nu sînt în stare să oprească aceste atacuri impetuoase. Numai împotriva avioanelor ei sînt neputincioși; oamenii lui Soumialot însă sînt convinși că în ce privește trupele terestre le vor învinge pretutindeni unde le vor întîlni.

Cît privește aspectul politic al acestei probleme, Soumialot afirmă că, în ultimii patru ani, incapacitatea și corupția guvernului au adus poporul congolez de partea Comitetului revoluționar din Brazzaville, care a organizat această răscoală sub steagul lui Lumumba.

În iunie, cînd mă aflam pe malul opus al fluviului Congo, la Brazzaville, știrile apărute în *Sunday Telegraph* despre un complot ce s-ar fi pregătit intens acolo de către dușmanii refugiați ai lui Adoula, era dezmințit categoric.

Dar să-l lăsăm pe Soumialot să vorbească în continuare.

— Adoula a înăbușit libertatea și în octombrie 1963 a început vînătoarea de oameni. Nu aveau un parlament, în țară exista o situație asemănătoare cu starea de asediu, pretutindeni funcționau tribunale militare, se operau arestări și se comiteau asasinate. Nu am întrevăzut altă soluție și de aceea am plecat la Brazzaville.

Ofensiva asupra orașului Bukavu a început la 29 aprilie, după o pregătire de trei luni, organizată de Soumialot. Din Brazzaville el s-a îndreptat mai întîi spre Usumburu (Bujumbura) — capitala micului regat Burundi, la frontiera cu provincia Kivu. Acolo el s-a oprit la hotelul „Paghida" de unde trimitea agenți în provincia Kivu, pînă cînd a fost expulzat, ca urmare a insistențelor diplomaților occidentali. După aceea s-a mutat pe malul opus al lacului Tanganica, la Uviru, prima capitală a răscoalei. Ulterior reședința sa a devenit importantul port Albertville.

Revoluționarii încearcă să organizeze în oraș o poliție militară pentru menținerea ordinii. Albertville n-a fost prădat, deși au fost cazuri de rechiziționări masive de bunuri. Trei insurgenți au fost împușcați pentru a preîntîmpina excesele, însă nu am constatat cazuri de violențe față de europeni.

Conducătorii acestei revoluții manifestă interes față de lumea exterioară. Ei se lasă fotografiați cu plăcere, și sînt gata să povestească oricînd despre activitatea lor.

Soumialot este în vîrstă de 45 de ani, este catolic și n-a părăsit niciodată hotarele Africii. Talentatul său vicepreședinte, Laurent Kabila, în vîrstă de 25 de ani, și-a făcut studiile la Universitatea din Nancy (Franța). El mi-a spus că a vizitat toate țările europene și că în 1963 a fost înlăturat din adunarea legislativă a Katangăi de nord „sub acuzația de comunism".

Laurent Kabila mi-a vorbit deschis despre primejdia care amenință Stanleyville, pe care l-am vizitat în iunie a.c. chiar după ce de la unul din arsenale dispăruseră în mod misterios 126 de puști. „Aceste puști le-am luat noi și tot noi vom lua Stanleyville", mi-a spus el în timpul unei convorbiri ce a avut loc pe bordul șalupei cu motor „Baron Dany" cu care am venit din Albertville la Usumburu. El pleca într-o misiune specială în străinătate.

Soumialot era bine dispus cînd a venit în port pentru a-și lua rămas bun de la noi. În timp ce treceam lacul, Kabila făcea propagandă în favoarea cauzei lui Lumumba. El pleca în străinătate pentru a obține, după cum a declarat el, sprijin moral din partea altor țări.

Ian CALDWIN

EASTERN WORLD

LONDRA

OBIECTIVELE FUNDAMENTALE ALE NEALINIERII

ÎN Asia și Africa există astăzi foarte puține state care să-și fi dat adeziunea față de unul sau celălalt dintre lagăre. Vasta majoritate a celor aproximativ 70 de țări aderă într-o măsură variabilă la politica de nealiniere. Ținînd seama de cea de-a doua conferință a statelor nealiniate care se apropie (Cairo, octombrie 1964), o enumerare a obiectivelor fundamentale ale nealinierii nu ar fi lipsită de interes.

Numeroși cercetători ai problemelor politice sînt înclinați să pună semnul egalității între nealiniere și neutralitate. Dar atît neutrii cît și nealiniații ar obiecta împotriva unei asemenea definiții. Și aceasta cu oarecare justificare, deoarece deosebirile nu trebuie trecute cu vederea. Statele neutre europene duc o politică de menținere pasivă la distanță, ele doresc să rămînă izolate de conflicte, să-și mențină teritoriul liber de trupe și baze străine. Nealinierea poate fi numită o atitudine activă. Singurul numitor comun între cele două este refuzul de a intra într-o alianță militară.

Există și o altă deosebire care ține de domeniul dreptului internațional. Majoritatea statelor neutre sînt legate de neutralitate prin tratate internaționale, prin legi speciale de stat sau chiar prin constituție. Guvernele se pot schimba în Austria sau Elveția, dar neutralitatea veșnică rămîne. Nealinierea este însă o parte a politicii unui anume guvern și poate dispare sau apare împreună cu acel guvern. Guvernul regal al Irakului a fost membru al unui pact occidental timp de decenii, dar după răsturnarea regelui țara a devenit nealiniată. Iranul a fost nealiniat în cursul episodului Mossadîk, dar a revenit în C.E.N.T.O. atunci cînd Mossadîk a fost răsturnat.

Tinerele state au de făcut față unor probleme urgente: a construi un stat modern cu o administrație eficientă, a crea unitate și stabilitate politică, a consolida independența națională și a organiza reconstrucția economică. Soluția acestor probleme este posibilă numai într-o atmosferă de slăbire a încordării, de încetare a războiului rece, de pace și dezarmare și schimburi economice pașnice. Crearea unei asemenea atmosfere constructive, așadar, devine unul din interesele fundamentale ale statului nealiniat. Coexistența pașnică este una din condițiile fundamentale ale unei politici externe nealiniate, favorizează obiectivele și aspirațiile tinerelor state eliberate.

S-au făcut nenumărate încercări de a defini nealinierea. Definiția cea mai adecvată ar consta probabil într-o îmbinare a unei politici independente bazată pe coexistență pașnică cu sprijin pentru mișcările de eliberare națională și cu refuzul de a se alătura la un pact militar sau de a permite prezența de trupe sau baze străine pe teritoriul țării.

Nealinierea nu a ajuns încă la punctul său culminant. Există încă posibilități de expansiune a zonei de nealiniere, după cum o dovedește desființarea bazelor occidentale din Libia și declarația de neutralitate a guvernului statului Congo (Brazzaville) care constituie prima pătrundere a nealinierii în grupul fostelor state ale comunității franceze din Africa, singurul mare grup de state care s-a ținut departe de nealiniere pînă în prezent. Există de asemenea perspective de deschidere a unei noi baze de nealiniere în cele două Americi.

Viitoarea conferință a statelor nealiniate care va avea loc la Cairo în prima săptămînă a lunii octombrie 1964 va fi mult mai amplă decît conferința de la Belgrad din 1961, întrucît au fost invitate aproximativ 75 de state, printre ele numărîndu-se statele membre ale Cartei Unității africane, participanții la conferința arabă la nivel înalt, diferite state ale Americii Latine și, pentru prima oară, cele trei state neutre europene — Austria, Suedia și Finlanda — dintre care ultima a și căzut de acord să trimită un observator. Vor fi de asemenea prezenți participanții la conferința de la Belgrad, acele state care au devenit libere de atunci încoace și reprezentanți ai mișcărilor de eliberare din țările aflate încă sub dominație colonială.

Conferința de la Cairo va avea o ordine de zi amplă cuprinzînd aproape toate problemele care se pun lumii astăzi, cum ar fi: coexistența, colonialismul, discriminarea rasială, soluționarea pe cale pașnică a conflictelor, dezarmarea, desființarea armelor nucleare, crearea de zone demilitarizate, probleme economice ș.a.m.d.

Henry P. SHERIDAN

MEXICUL DE AZI

AZI, opera de transformare radicală a Mexicului, opera constructivă dintre anii 1918—1963, nu mai poate și nici nu mai trebuie să fie negată. Prin progresul realizat, Mexicul contemporan diferă complet de Mexicul de pe vremuri. Înfăptuirea unei reforme agrare, ale cărei rezultate, cu toate erorile comise, sînt incontestabil pozitive, construirea sistemelor de irigație și a miilor de kilometri de autostrăzi, ca și a unor căi ferate noi, cum ar fi calea ferată din sud-est, precum și naționalizarea căilor ferate existente, exproprierea bunurilor companiilor de petrol străine, prim pas pe calea independenței noastre economice, naționalizarea companiilor de electricitate și sporirea considerabilă a surselor energetice, înființarea Băncii naționale de credit agricol și a Băncii ipotecare urbane, reforma fiscală inițiată în 1926, creșterea constantă a numărului școlilor primare la sate și orașe, al școlilor secundare, normale, tehnice și al universităților, precum și editarea a milioane de cărți școlare gratuite, înființarea Institutului de asigurări sociale și a altor instituții menite să îmbunătățească condițiile de viață ale populației, sînt numai cîteva din realizările acestei opere.

În 1910 populația țării era de 15 000 000 locuitori. În 1960 este de 35 000 000. Această creștere demografică, fără îndoială considerabilă, se explică prin îmbunătățirea condițiilor sanitare înfăptuite de către guvernele posterioare anului 1934. Este bine să amintim că în perioada luptei armate 1910—1917 au murit, în luptă sau de foame și tifos, aproape 1 000 000 de persoane. În 1910 orașul Mexico avea 471 000 locuitori. Era încă un oraș cu caracteristici provinciale. În 1960, după ultimul recensămînt, el are aproape 3 000 000 de locuitori. Într-un studiu recent se spune că în 1910 media de viață era de 27 de ani, iar în 1960 de 62 de ani.

Din 1938, petrolul este al nostru și a servit efectiv alimentării industriale a țării. Un alt mare progres ce s-a obținut între 1910 și 1962 privește electrificarea. Puterea instalată era în 1910 de abia 110 000 kW. În 1962 s-a ajuns la mai mult de 3 milioane și jumătate.

Produsul național brut era în 1910 de 13 500 milioane, iar în 1962 de 72 200 milioane pesos (calculat în moneda din 1950).

Trecînd la ceea ce s-ar putea numi partea a doua a acestei lucrări și încercînd să răspundem cu obiectivitate la întrebarea: care sînt aspectele negative în problemele economico-sociale ale Mexicului 1963, am începe cu faptul că din cele peste 50 de milioane de hectare împărțite țăranilor terenurile arabile ocupă cea mai mică suprafață.

Pe de altă parte, există aproape două milioane de țărani fără pămînt.

În privința condițiilor de viață ale muncitorilor, este indiscutabil că cei aparținînd marilor sindicate cum sînt al petrolului, căilor ferate, electricității, minelor și telefoanelor și-au îmbunătățit considerabil situația economică și socială, dar, este de asemenea indiscutabil că muncitorii, membri ai micilor sindicate, lucrătorii la domiciliu și cei nesindicalizați trăiesc încă în mizerie și nesiguranță.

Un studiu recent datorat distinsei statisticiene Ana Maria Flores, ajunge la concluzia că cel puțin patru milioane și jumătate de mexicani sînt subalimentați. Pe de altă parte, Ifigenia M. de Navarrete, economistă de seamă, în lucrarea sa *Distribuirea venitului și dezvoltarea economică în Mexic*, demonstrează că în 1957 existau 2 000 000 de familii cu venituri lunare de 300 pesos sau mai puțin, ceea ce înseamnă că zece milioane de mexicani trăiau — dacă asta se poate numi viață — în cea mai înspăimîntătoare sărăcie. Aceste ultime cifre scot în evidență teribila injustețe a distribuirii venitului național.

În conformitate cu recensămîntul din 1960, dintr-un total de 35 milioane de locuitori — dăm cifra rotundă — 21 milioane întrebuințau pantofi, 8 milioane opinci, iar 5 milioane erau desculți. Și a merge desculț este simptom incontestabil de sărăcie extremă.

În 1960 au murit de tuberculoză 194 000 de persoane. Aceasta se datorește lipsei medicilor în vaste regiuni ale țării, ignoranței și mizeriei.

În vederea înlăturării acestor neajunsuri serioase, trebuie ca înainte de orice să se reorganizeze administrația publică federală, ca și cea a statelor și muncipiilor.

Este necesar, absolut necesar să se realizeze o reformă fiscală radicală.

Sîntem de acord cu viitorul președinte al țării, dr. Gustavo Diaz Ordaz, care-și va asuma conducerea în decembrie anul acesta, că reforma agrară trebuie să fie integrală. Altfel ea nu este reformă agrară. Credem că este necesar să se sfîrșească o dată pentru totdeauna cu vechile latifundii, cu marile concentrări de terenuri cu caracter familiar în districtele irigate.

Cît privește investițiile străine directe ele trebuie reglementate cu grijă, dacă nu vrem să ajungem pe mîna monopolurilor. Nu trebuie să precupețim nici un efort pentru a ne apăra de deteriorarea raportului de schimb. Drumul cel mai indicat constă pe de o parte în diversificarea produselor exportabile și pe de altă parte în extinderea relațiilor comerciale cu cel mai mare număr posibil de țări, fără a exclude lumea socialistă.

Avem convingerea că Mexicul de mîine va fi construit de masele largi ale poporului, de forțele progresiste care visează să facă din patrie o casă în care toți fiii să se bucure de cele mai de seamă bunuri materiale și spirituale.

Jesús SILVA HERZOG
directorul revistei **Cuadernos Americanos**
(Din lucrarea „Traiectoria ideologică a revoluției mexicane")

Le Monde
PARIS

SE ÎNAPOIAZĂ PERON?

CONDUCĂTORII peroniști, care au ținut recent la Madrid primul lor congres de la prăbușirea fostului dictator argentinian, au publicat vineri seara un comunicat pentru a anunța că generalul Peron a luat „hotărîrea irevocabilă" de a se înapoia în Argentina înainte de sfîrșitul anului. Este încă prea devreme pentru a cunoaște reacțiile provocate de această știre în cercurile guvernamentale din Buenos Aires. Primele informații se mărginesc să sublinieze „senzația" pe care a provocat-o ea în întreaga țară.

Nu este prima oară cînd generalul Peron își anunță intenția de a se înapoia în Argentina. Opoziția ireductibilă a forțelor armate îl silise însă să nu-și pună în aplicare planurile. Pe de altă parte, acțiunile judiciare intentate împotriva sa îl determinaseră să nu ia

---

În localitatea Olimpia din Peloponez a avut loc, la 21 august, ceremonia aprinderii flăcării olimpice care a plecat spre Tokio

o inițiativă pripită care ar fi putut să-i spulbere șansele politice. În orice caz, el nu specificase niciodată în ce termen intenționează să se înapoieze în Argentina. De astă dată, lucrurile stau cu totul altfel. Generalul Peron și-a anunțat intenția de a se înapoia în Argentina printr-un comunicat oficial, semnat de principalii nouă conducători ai partidului justicialist, veniți în mod special de la Buenos Aires. În consecință, se pare că nu se poate considera comunicatul drept un simplu expedient tactic menit să țină masele peroniste cu respirația tăiată, cu atît mai mult cu cît nu se prevedea nici un eveniment politic hotărîtor în lunile următoare.

Se pare că guvernul președintelui Illia continuă să se opună înapoierii generalului Peron pe scena politică. Într-adevăr, cercurile oficiale se tem ca eforturile lor de pacificare internă să nu fie repede spulberate de o redresare a peronismului. Dar ministrul afacerilor interne, Juan Palmero, a avut prilejul să repete de mai multe ori că generalul Peron s-ar putea înapoia în țara sa „în calitate de simplu cetățean". Or, dacă generalul Peron a luat o hotărîre atît de importantă pentru „a înlesni unitatea tuturor argentinienilor și pentru a restabili calmul în țară" el a făcut-o deoarece este sigur că dispune de atuurile indispensabile acestei operațiuni.

Corespondentul nostru la Madrid semnala vineri că, potrivit cercurilor politice latino-americane din capitala spaniolă, armata argentiniană și-ar fi dat asentimentul pentru înapoierea generalului Peron la Buenos Aires. Se pare că recent a fost negociat un acord cu militarii, pînă în ultimul timp principalii săi adversari, prin care generalul ar accepta „regulile jocului" guvernului Illia și ar renunța la orice activitate politică.

Congresul justicialist de la Madrid ar fi avut drept obiectiv să înlăture din partid toate elementele ostile acestei formule: astfel, marele învingător, susținătorul tezelor „negocierii", este Agusto Vandor, influent conducător sindical peronist, care se semnalează drept viitorul moștenitor al fostului dictator.

Probabil că victoria tezelor lui Vandor — înapoierea generalului Peron în Argentina în anumite condiții — va produce o puternică efervescență în cercurile peroniste din Buenos Aires. Se știe că Villalon, care a fost înlăturat din conducerea mișcării revoluționare peroniste la sfîrșitul congresului de la Madrid, se pronunțase joi în mod violent împotriva oricărei colaborări eventuale cu guvernul.

Înapoierea la Buenos Aires a fostului dictator ar însemna în orice caz că guvernul președintelui Illia este hotărît să se împace cu situația și să-și asigure sprijinul sindicatelor de orientare peronistă pentru a pune capăt dificultăților economice ale țării.

Satelitul american de telecomunicații Syncom III. Un tehnician examinează aparatul înaintea lansării.

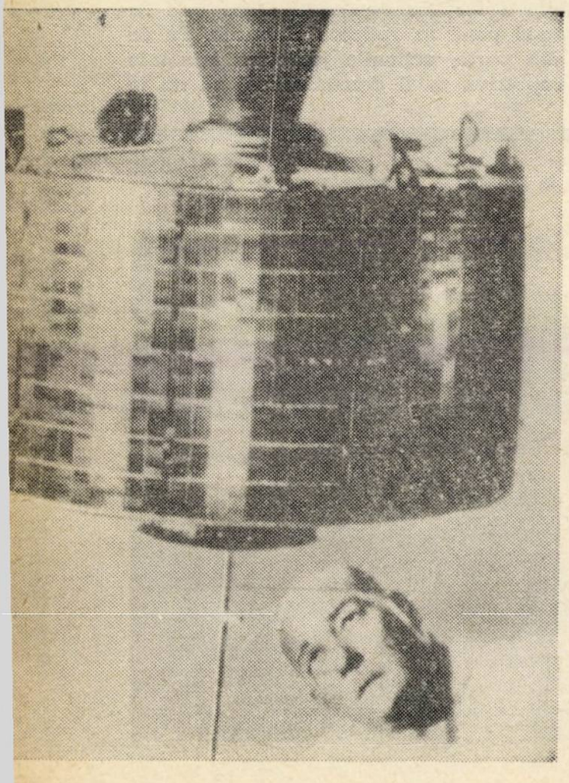

THE WORLD TODAY

LONDRA

DESPRE FORȚA O.N.U. DIN CIPRU

Crearea forței O.N.U. din Cipru a fost recomandată de Consiliul de Securitate în rezoluția sa din 4 martie 1964; autoritatea de a stabili componența și amploarea forței a fost însă acordată secretarului general „în consultare cu guvernele Ciprului, Greciei, Turciei și Regatului Unit". În baza rezoluției din 4 martie, Consiliul de Securitate este acela care autorizează de fapt înființarea forței, și Consiliul de Securitate este acela căruia secretarul general urmează să-i raporteze. Nota adresată la 11 aprilie de U Thant Consiliului de Securitate subliniază din nou că el este răspunzător față de acest organ.

Deși nu se declară în mod explicit, forța O.N.U. din Cipru are în mod aproape cert statutul unui organ subsidiar al Consiliului de Securitate în sensul Articolului 29 al Cartei. La 31 martie 1964, între O.N.U. și guvernul Ciprului a fost semnat un Acord asupra statutului forțelor, prevăzînd privilegiile și imunitățile forței din Cipru și stabilind problemele jurisdicției asupra ei. Contingentele sînt părți integrante ale forței și primesc ordine exclusiv de la comandantul forței O.N.U. din Cipru.

În trecut, cînd a organizat o forță a O.N.U., secretarul general și-a păstrat totdeauna în principiu libertatea de alegere în ce privește componența ei, deși în ce privește aprecierile politice el se consultă îndeaproape cu toate părțile interesate și în special cu statul gazdă. Totuși, statele încearcă să impună condiții în privința participării contingentelor lor și, așa cum a arătat-o experiența din Congo, ele își pot retrage trupele atunci cînd consideră că condițiile lor nu sînt satisfăcute. Forța din Cipru, cuprinzînd aproximativ 7 000 de soldați, este formată din trupe din Canada, Irlanda, Finlanda, Danemarca, Austria, Suedia și Regatul Unit. Acceptarea Irlandei a fost condiționată de angajamentul secretarului general de a depune „toate eforturile" pentru a obține ca guvernele grec și turc să-și pună trupele de pe insulă sub comanda O.N.U. De fapt, O.N.U. nu a realizat acest obiectiv, deși ultimul raport al lui U Thant din 15 iunie arată că dacă s-ar putea lua măsuri similare în privința contingentului turc, contingentul grec ar fi dispus să se pună sub comanda O.N.U.

Corpul militar al forței O.N.U. din Cipru este suplimentat de aproximativ 173 de membri ai poliției civile, provenind din Austria, Noua Zeelandă, Australia, Danemarca și Suedia. Finlanda, Irlanda și Regatul Unit au respins cererea de a trimite polițiști în Cipru. În primele trei luni de existență a forței O.N.U. din Cipru, comandantul ei a fost generalul indian P. S. Gyani, înlocuit la cererea sa de generalul Thimayya, tot din India. În același timp, postul de comandant adjunct (deținut inițial de generalul-maior britanic Carver) a fost desființat și generalul de brigadă J. R. Yeo este șeful de stat major al generalului Thimayya.

În ce privește mandatul forței, în paragraful 5 al rezoluției din 4 martie, Consiliul de Securitate a recomandat ca:

> funcția forței să fie de a depune, în interesul menținerii păcii și securității internaționale, toate eforturile pentru a împiedica reluarea luptelor și, în funcție de necesități, de a contribui la menținerea și restabilirea legii și ordinii și la revenirea la condiții normale.

Astfel nu se pune problema ca O.N.U. să ajute un guvern să înăbușe un război civil pur intern; pericolul la adresa păcii **internaționale** este expus în mod clar și reprezintă motivul sine qua non al prezenței O.N.U. în Cipru.

Directivele amănunțite date de secretarul general comandantului său nu au fost publicate și U Thant a insistat asupra faptului că acestea sînt secrete și în același timp absolut nenegociabile. Totuși, el a publicat ca îndreptar pentru guverne un memorandum cu privire la funcțiile forței. În acest document se subliniază că forța nu poate acționa decît în condițiile paragrafului 5 al rezoluției din 4 martie și — pentru a evita repetarea anumitor evenimente controversate din Congo — adaugă că în cazul în care există vreo îndoială în privința concordanței acțiunii propuse cu rezoluția, ea să fie referită secretarului general. Forța urmează să fie complet imparțială între comunitățile cipriote greacă și turcă.

Trupele O.N.U. în Cipru pot folosi forța numai pentru autoapărare; ele nu pot dezarma prin forță pe partizanii ciprioți. În memorandum se dau unele indicii asupra sensului autoapărării în împrejurările specifice ale operației din Cipru. Autoapărarea include apărarea posturilor, localurilor, vehiculelor și personalului O.N.U. supuse atacului. Urmează să fie totdeauna aplicat principiul forței minime, iar forța urmează să fie folosită numai în ultimă instanță, hotărîrea revenind comandantului de la fața locului. Se poate răspunde prin forță încercărilor de a dezarma forța O.N.U. ca și încercărilor de a împiedica executarea ordinelor comandanților ei. Trupele din forța O.N.U. pot lua măsuri susceptibile să le pună în conflict direct cu vreuna din comunități numai atunci cînd se află în pericol, cînd acționează în scop de autoapărare, sau cînd aranjamente specifice acceptate de ambele comunități sînt încălcate. Orice folosire a forței va fi precedată de un avertisment. Comandanții forței sînt autorizați să obțină încetări ale focului, și au latitudinea să hotărască dacă trupele O.N.U. trebuie să intervină între combatanți. Generalul Gyani a arătat că, după părerea sa, mandatul permite restabilirea libertății de mișcare și comunicații. Funcțiile poliției civile sînt de a se alătura poliției locale în cadrul percheziționărilor efectuate la barierele de pe șosele, de a acționa în calitate de observatoare, de a organiza patrule mobile, de a apăra convoaie speciale ca cele ale Crucii Roșii și de a organiza anchetele necesare efectuate în ambele comunități.

Rosalyn HIGGINS

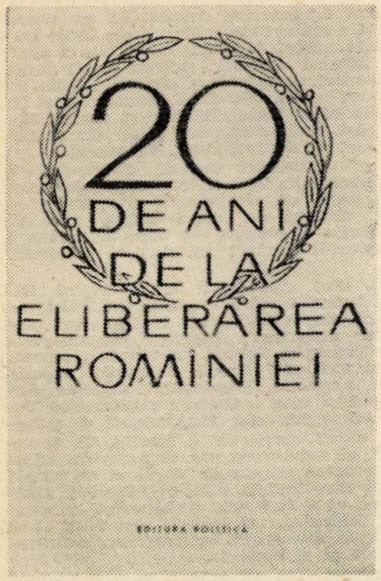

20 de ani de la eliberarea Romîniei

Lucrarea „20 de ani de la eliberarea Romîniei“ [1]) constituie o prezentare concentrată a evenimentelor și faptelor legate de pregătirea și desfășurarea insurecției armate antifasciste din august 1944, precum și a realizărilor obținute de poporul romîn, sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn, în ultimele două decenii.

Analizînd însemnătatea insurecției armate din august 1944, lucrarea scoate în evidență faptul că eliberarea Romîniei de sub jugul fascist a fost continuarea marilor lupte revoluționare duse de-a lungul anilor de clasa muncitoare și masele largi populare, în frunte cu comuniștii, împotriva exploatării burghezo-moșierești, a reacțiunii și fascismului. Capitolul „Partidul Comunist din Romînia, inițiatorul, organizatorul și conducătorul insurecției armate antifasciste din august 1944“ înfățișează rolul hotărîtor al P.C.R. în răsturnarea prin forță a dictaturii fasciste și întoarcerea imediată a armelor împotriva hitleriștilor. Evenimentele au confirmat justețea liniei politice a P.C.R., capacitatea și forța sa de mobilizare a maselor. „Armata română și formațiunile de luptă patriotice au avut un puternic sprijin din partea maselor — forța revoluționară care a dat un caracter larg popular insurecției armate și a asigurat condițiile pentru a ajunge la izbîndă“.

Înlăturînd dictatura militară-fascistă, poporul romîn a devenit un participant activ la războiul antihitlerist. Broșura amintește succint participarea armatei romîne la victoria definitivă asupra Germaniei hitleriste.

O mare parte din cele aproape 100 de pagini ale lucrării sînt consacrate transformărilor revoluționare adînci care au avut loc în țara noastră, după eliberarea de sub jugul fascist. Bilanțul realizărilor — care marchează victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră — este înfățișat cu date, fapte și comentarii sugestive privind marile și multilateralele succese obținute de poporul romîn. Un loc important ocupă în acest capitol dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale. Pe baza aprecierilor din Declarația adoptată de plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din aprilie 1964 — lucrarea relevă că realizările R. P. Romîne, ca și ale celorlalte țări socialiste, arată că soluționarea cu succes a sarcinilor dezvoltării economiei depinde în primul rînd de folosirea tuturor posibilităților interne ale fiecărei țări, prin mobilizarea intensă a forțelor proprii și maxima valorificare a resurselor ei naturale.

Textul lucrării, ca și graficele edificatoare pe care le oferă cititorului demonstrează caracterul științific, realist, al politicii economice a statului nostru. Eficiența acestei politici se exprimă în mod deosebit de expresiv în ritmul rapid al creșterii producției industriale, care, în anii 1960—1963, a fost de 15 la sută anual. Referitor la creșterea nivelului de viață al populației — rezultat al dezvoltării, în ritm susținut, a economiei socialiste — lucrarea înfățișează direcțiile multilaterale în care se manifestă în țara noastră grija pentru om. Un buletin economic al O.N.U. pentru Europa, citat în această ordine de idei, constată că R.P.R. cunoaște unul din cele mai înalte ritmuri de creștere a venitului național din cîte au fost înregistrate în Europa de după război, într-o perioadă comparabilă. Tot potrivit unor date ale O.N.U., țara noastră se apropie rapid de un nivel înalt de durată medie a vieții din lume, situîndu-se înaintea unor țări ca Austria și Belgia.

În lucrarea „20 de ani de la eliberarea Romîniei“ un capitol important este închinat politicii externe a R.P.R., „politică de dezvoltare a prieteniei frățești și a colaborării cu toate țările socialiste, în ale căror popoare oamenii muncii din țara noastră văd pe tovarășii lor cei mai apropiați în lupta pentru pace și socialism. În întărirea continuă a acestor legături, în coeziunea sistemului mondial socialist rezidă cea mai importantă garanție internațională a suveranității, independenței și securității fiecărei țări socialiste, a victoriei cauzei socialismului și comunismului“. Totodată, R. P. Romînă acordă o mare importanță intensificării relațiilor economice, tehnice, științifice și culturale cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, văzînd în aceasta un mijloc deosebit de important pentru adîncirea apropierii și cunoașterii reciproce între popoare, pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice. R. P. Romînă are relații diplomatice cu 54 țări — cît despre schimburile comerciale cu străinătatea, acestea se efectuează cu 80 de țări și reprezintă un volum de aproximativ 7 ori mai mare decît cel din 1948.

În carte se enumeră numeroase acțiuni inițiate de R. P. Romînă, pe plan internațional, pentru apărarea și consolidarea păcii. „În exercitarea politicii ei externe țara noastră pornește de la aprecierea că în lupta pentru asigurarea păcii pot și trebuie să-și aducă contribuția toate statele, mari și mici, că nici unul din ele nu poate fi scutit de această obligație și răspundere“. Se subliniază participarea țării noastre la eforturile pentru înfăptuirea dezarmării — obiectiv principal al luptei pentru pace. Se subliniază de asemenea sprijinul consecvent acordat lichidării definitive a colonialismului, preocuparea statului romîn de a nu lăsa neexplorată nici o cale și nici o posibilitate care ar putea duce la micșorarea tensiunii în relațiile internaționale, la întărirea păcii și dezvoltarea colaborării între țări și popoare. Acestor scopuri le slujesc inițiativa romînă pentru transformarea Balcanilor într-o zonă lipsită de arme atomice și de mijloace ale transportării lor la țintă, ca și propunerile statului nostru pentru promovarea în rîndurile tineretului a ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare, propunere care — așa cum se amintește și în lucrarea Editurii politice — s-a impus atenției în Organizația Națiunilor Unite și la U.N.E.S.C.O.

Întocmită după un plan judicios, care oferă posibilitatea unei cuprinderi tematice multilaterale, bine documentată și redactată într-un stil convingător, lucrarea „20 de ani de la eliberarea Romîniei“ constituie un aport important la cunoașterea principalelor jaloane ale dezvoltării patriei noastre pe calea socialismului și păcii.

E. P.

[1]) Ed. politică, București, august 1964.

Pagini de cronică contemporană

NOTAȚII PE MARGINEA UNOR NOI APARIȚII EDITORIALE

Răspunzînd interesului din ce în ce mai larg pentru realitățile și realizările Romîniei în cele două decenii care s-au scurs de la 23 August 1944, editura „Meridiane“, specializată în popularizarea peste hotare a cunoștințelor despre țara noastră, a luat lăudabila inițiativă de a publica o serie de lucrări [1]) consacrate dezvoltării socialiste a Romîniei în cele mai diferite domenii. Varietatea tematică a lucrărilor apărute pînă în prezent în acest ciclu, caracterul lor reprezentativ, bogata ilustrație fotografică ce întregește o prezentare grafică extrem de reușită, fac din lectura acestor volume o îndeletnicire în același timp plăcută și instructivă.

Electrificarea în Romînia —

temă esențială pentru înțelegerea noii geografii economice și social-culturale a țării. În circa 70 de pagini redactate concis și limpede — însoțite de o cuprinzătoare co-

[1]) Seria în limba franceză cuprinde: „L'électrification en Roumanie“ (Electrificarea în Romînia), „Le developpement des constructions en Roumanie“ (Dezvoltarea construcțiilor în Romînia), „Santé publique et prévoyance sociale en Roumanie“ (Sănătatea publică și prevederile sociale în Romînia), „Sur la politique extérieure de la République Populaire Roumaine“ (Despre politica externă a R.P.R.).

lecție de fotografii, de grăitoare tabele statistice și de o hartă — lucrarea oferă un tablou complet al electrificării Romîniei, de la începuturi și pînă în zilele noastre. Putem cunoaște astfel nu numai istoria interesantă și pitorească a apariției curentului electric în Romînia anilor 1882—1884, dar și întreaga cronologie a instalării centralelor electrice în țara noastră de la sfîrșitul sec. XIX și pînă în prezent. În acest context se rezervă un spațiu larg planurilor de electrificare a țării pentru o primă etapă de 10 ani (1951—1960) menit să asigure energia necesară industrializării socialiste a țării, electrificării agriculturii, căilor ferate și transporturilor urbane, necesităților crescînde ale populației, dezvoltării regiunilor rămase în urmă din punct de vedere economic. Capitolele referitoare la formarea sistemului energetic unic național, la dezvoltarea rețelei de transport a energiei electrice și, implicit, la utilizarea rațională a acestei energii, ca și cele consacrate puternicei industrii naționale electrotehnice create în anii postbelici și perspectivelor legate de dezvoltarea mai departe a electrificării, întregesc tabloul transformării Romîniei într-o adevărată țară a luminii, prosperă și puternică.

Dezvoltarea construcțiilor în Romînia, *de Mihail Caffé și Gh. Sebastian*,

este un volum care surprinde unul din cele mai tipice aspecte ale vieții noastre de astăzi, imaginea unei țări-șantier. Cine vrea să simtă pulsul acestui popor, aspirațiile sale, trebuie să stabilească contactul cu noile construcții industriale, cu noile orașe sau cartiere care au răsărit pe harta țării și va găsi răspuns la întrebările sale.

Despre această mare operă autorii lucrării scriu cu dragoste, căldură și entuziasm cuceritor, și cînd se ocupă de construcții ca importantă ramură a economiei naționale, și cînd subliniază frumusețea arhitecturii noi, și cînd prezintă cititorului pregătirea cadrelor de specialitate sau perspectivele de viitor în acest domeniu. Imaginile multicolore ce însoțesc textul redau fidel și cu bun gust amploarea și diversitatea vastei opere de construcții din țara noastră.

Sănătate publică și prevederi sociale în Romînia, *de Gh. Zahariade și Al. Profeta*

Lucrarea realizează o imagine concentrată a marilor înfăptuiri din acest domeniu în ultimii 20 de ani din istoria țării noastre, a înfăptuirilor datorită cărora durata medie a vieții a atins în Romînia 66 de ani (față de 42, cît era în 1932).

Autorii schițează un scurt istoric al așezămintelor sanitare în țările românești, de la „bolnițele", apărute încă în secolul XIV ca mici formațiuni spitalicești în incinta mănăstirilor la primele spitale laice, apărute în secolul XVIII la București și Iași. Arătînd că învățămîntul superior medical românesc, creat în prima jumătate a secolului trecut, a dat o pleiadă de străluciți savanți de renume universal, lucrarea urmărește evoluția medicinii în țara noastră pînă la izbucnirea celui de-al doilea război mondial și analizează apoi radicalele transformări realizate în ultimele două decenii, ca rezultat al dezvoltării economice și sociale.

Ansamblul problemelor abordate, bogata ilustrație fotografică ce le completează, conturează imaginea unui efort susținut și foarte rodnic pentru sănătatea celor mulți.

Despre politica externă a Republicii Populare Romîne

Eforturile creatoare ale poporului nostru își găsesc un corespondent firesc în politica externă de pace a R.P.R. Publicînd, sub titlul Despre politica externă a Republicii Populare Romîne, textul prescurtat al cuvîntării rostite de ministrul afacerilor externe Corneliu Mănescu în fața Societății Austriece pentru politica externă și relații internaționale, la 11 decembrie 1963, Editura „Meridiane" aduce o excelentă contribuție la difuzarea peste hotare a cunoștințelor despre înaltele principii și nobilele țeluri pe care le slujește cu consecvență politica externă a țării noastre.

R. C.

De la 23 la 31 august 1944, formațiunile de luptă patriotice și unitățile militare romîne au ocupat principalele instituții și obiective militare, au nimicit sau capturat majoritatea trupelor hitleriste existente la 23 august în interiorul țării, au eliberat Bucureștiul și Muntenia, Dobrogea, Oltenia, sudul Transilvaniei, Crișana și Banatul. Împreună cu Armata sovietică, Armata română a luptat apoi pentru izgonirea trupelor hitleriste de pe întreg teritoriul țării — aceasta s-a realizat la 25 octombrie, o dată cu eliberarea orașelor Carei și Satu-Mare — și a participat cu toate forțele ei la război, pînă la capitularea celui de-al treilea Reich. Volumul „Pentru patrie" [1]), de col. A. Lupășteanu, lt. col. L. Tarco și V. Bîrză, este consacrat acestei glorioase perioade (23 August 1944—9 mai 1945) din istoria Armatei romîne. Nu studiind evenimentele din punct de vedere al științei militare, ci evocînd momente și fapte și chipuri de oameni în care s-a exprimat cu forță apriga dorință a poporului nostru nu numai de a-și redobîndi libertatea, dar și de a-și aduce contribuția la zdrobirea cotropitorului fascist, dușman al libertății tuturor popoarelor.

În prefața lucrării, autorii subliniază că „...volumul nu epuizează nici pe departe tezaurul faptelor de arme săvîrșite de cei peste 500 000 de ostași ai Armatei romîne, care, luptînd 260 de zile, umăr la umăr cu trupele sovietice, au pătruns peste 1 000 de kilometri în dispozitivul inamic... au eliberat 3 831 de localități, dintre care 53 orașe importante, au capturat 117 798 prizonieri și au provocat inamicului pierderi mari". Dar selecția pe care au operat-o într-un vast material documentar (arhiva Institutului de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.M.R., arhiva M.F.A., arhiva M.M.C., mărturii scrise și verbale ale unor participanți la acțiunile evocate), izbutește să exprime eroismul individual și de masă cu care poporul romîn a luptat pentru această nobilă cauză. Cele 400 de pagini ale volumului sînt împărțite în cinci capitole care urmăresc în același timp ordinea cronologică a evenimentelor și o ordine geografică corespunzătoare înaintării spre vest a teatrului de operațiuni. Capitolul I începe cu capturarea, în noaptea de 23—24 august 1944, de către un escadron al Regimentului 2 călărași a militarilor hitleriști instalați la hotelul „Princiar" de pe strada Brezoianu din București și continuă în linii mari cu episoade din luptele pentru eliberarea Capitalei și împrejurimilor, a Munteniei și a Olteniei. Capitolele II și III sînt consacrate luptelor pentru eliberarea Transilvaniei. Capitolele IV și V relatează fapte de arme ale ostașilor romîni pe fronturile antihitleriste din Ungaria, Cehoslovacia și pînă în apropiere de Viena. Ultimul episod povestește moartea eroică a căpitanului Vasile Băncilă, în noaptea de 7—8 mai 1945, cu o zi înainte de capitularea Reichului nazist.

Reiese din bogata succesiune de fapte și de chipuri evocate de această lucrare unanimitatea sentimentului care însuflețea pe ostașii romîni în lupta comună a popoarelor împotriva agresorului fascist. Și nu numai pe ostași : alături de militarii de toate gradele, de la soldat la ofițer superior, și aparținînd tuturor armelor, printre eroii acelor zile volumul omagiază actele de vitejie ale unui mare număr de civili, muncitori și țărani, bătrîni și tineri, bărbați și femei, luptători fără uniformă, dar pilde de patriotism devotat, de inițiativă, de curaj.

La capătul acestei lecturi, cititorului îi rămîn statornic întipărite chipurile unor oameni care, cu desăvîrșită simplitate, au săvîrșit, deseori cu prețul vieții, acte de mare vitejie — chipuri din care se încheagă un admirabil portret colectiv al poporului nostru.

Astfel sînt apărătorii aeroportului Băneasa, datorită cărora atacul hitlerist n-a izbutit să depășească linia hangarelor. Dintre ei se desprind figurile plutonierului major Gheorghe Ferenț, elevului plutonier adjutant Zaharia Dinică, elevului caporal Decebal Popescu, fruntașului Nicolae Andrei... Astfel este amintirea căpitanului Vasile Teodoreanu din Regimentul 6 grăniceri, a cărui companie a izbutit să dezarmeze și să captureze, nu departe de Fălticeni, un mare număr de vînători de munte hitleriști din Divizia a III-a. Ulterior, făcut prizonier, el a fost ucis de hitleriști în satul Poiana Mărului, ai cărui locuitori i-au găsit, după alungarea ocupanților, cadavrul schingiuit și spînzurat...

Pe podișul Transilvaniei, un detașament de aproximativ 120 de grăniceri, rupți de grosul trupelor, au fost adăpostiți timp de 20 de zile în satul Urca bîntuit de patrule fasciste, de către primarul satului, Teodor Șerban, și locuitorii Vasile Bozdog, Ana Suciu și fiicele ei. Tot cu ajutorul sătenilor a izbutit cea mai mare parte din cei 120 să străbată liniile dușmane și să reia contactul cu Armata romînă... În luptele din apropierea Aradului s-a ilustrat școala de subofițeri de rezervă de infanterie Radna — căpitanul Ioan Fătu și sublocotenentii Darius Popescu și Gheorghe Cizmaru, elevii sergenți Slobodan, Fota, Ecovescu, Mechenici, Comănescu, Motreanu. Tot atunci Teodor Pavica, mecanic ceferist, care-și evacuase locomotiva de la depoul din Arad la stația Radna, s-a pus la dispoziția detașamentului și sub focul inamic a adus fără încetare vagoane de muniții pînă în linia întîia. Un fierar de prin partea locului, Nicolae Blăguț, a improvizat un atelier și dădea, tot sub tirul dușmanului, ajutor elevilor la repararea armamentului...

La 25 octombrie, în ziua în care a fost eliberată ultima fișie de pămînt românesc, a căzut lîngă Carei sublocotenentul Victor Neghină. Cîteva zile mai tîrziu, soldatul Ion Rotaru, care fusese agentul lui de legătură, scria părinților eroului : „Veți ști și dv. că acest plic vi-l scrie... Ion din Galicea Mare. Vă scrie cu o mare durere și cu multe lacrimi despre faptele cele bune ale d-lui sublocotenent Neghină, pentru că am trăit o viață cu dînsul, pînă acum o săptămînă, dar acum am rămas fără dumnealui, că a căzut în fața orașului Carei, împușcat de nemți... Fiind lîngă el, am vrut să-l salvez eu dar nu s-a putut, că a fost lovit de trei cartușe în piept... Și l-am luat singur în spate, că mi-a părut rău să-l las, și l-am dus 400 de metri... Vă rog să mă credeți că singurul pe dînsul îl aveam și eu, și ca tată și ca frate..."

În octombrie 1944, în luptele din zona Debreținului a dat un strălucit exemplu personal, avîntîndu-se în luptă într-un punct deosebit de primejdios, locotenentul Ion Stancu, locțiitor politic al comandantului batalionului 3 din Regimentul 2 infanterie al Diviziei „Tudor Vladimirescu". Grav rănit, pe targa pe care era dus spre postul sanitar, el a mai spus ostașilor înainte de a muri : „Luptați pînă la victoria finală pentru ca țara să fie întotdeauna liberă și independentă". ...Tot în luptele pentru eliberarea Ungariei au căzut Eftimie Croitoru și Gheorghe Stan, eroi cărora și presa și literatura noastră le-au consacrat meritate pagini de omagiu... Pe pămîntul Cehoslovaciei, a căzut avionul pilotat de Traian Dîrjan, doborît de dușman în timp ce acoperea cu aparatul său avionul, deja lovit, al comandantului unității. Știind că se va prăbuși, a izbutit să-și îndrepte avionul în picaj spre o cazemată din primele linii dușmane, reușind s-o spulbere...

Din asemenea acte și cu asemenea oameni s-a țesut epopeea participării poporului romîn la marea luptă antifascistă. Volumul „Pentru patrie", pe lîngă meritul despre care am mai vorbit de a fi folosit și triat un enorm material, îl are și pe acela de a fi lăsat să vorbească mai cu seamă faptele și documentele. Ele constituie o mărturie cu adevărat impresionantă.

A. B.

[1]) Editura militară, București, august 1964.

Profil

CHARLES HELOU

Cînd președintele Camerei Deputaților Kamel el Assaad a anunțat rezultatul votului, viitorul președinte al Libanului, Charles Helou, a urcat la tribună pentru a se angaja să urmeze politica predecesorului său. El a declarat că „va continua opera de întărire a unității naționale și de colaborare în interesul suprem al țării, al demnității și stabilității ei, pe calea trasată de către președintele Fuad Șehab" și va colabora cu Camera Deputaților și cu opinia publică.

Charles Helou va deveni al patrulea președinte al Republicii Liban, pe termen de șase ani, la 23 septembrie, chiar în ajunul împlinirii vîrstei de 52 de ani. Primul președinte al Libanului, după proclamarea independenței (1943) a fost șeicul Bechara el Khouri, pentru a cărui menținere la putere pe termenul unui nou mandat a fost modificată — cu titlu excepțional — constituția. În 1952 el a fost silit însă să demisioneze și s-a retras din viața publică. Între 1952 și 1958, președinția Libanului a fost deținută de Camille Șamun, care, după o perioadă finală încordată, a predat postul cu respectarea normelor constituționale generalului Șehab, pe atunci comandant suprem al armatei.

Charles Helou, născut la Beirut în 1912, a învățat la colegiul Sf. Iosif din capitala libaneză și apoi la facultatea de drept a Universității franceze din Beirut. După ce și-a luat licența, el a fost o vreme ziarist și avocat. Viitorul președinte al republicii este unul din întemeietorii partidului falangist libanez, al cărui lider, Pierre Gemayel, a fost la actualele alegeri prezidențiale unicul adversar al lui Helou. La 25 de ani, Helou devine director al cotidianului libanez de limbă franceză Le Jour, iar 10 ani mai tîrziu este numit primul ambasador al Libanului la Vatican (a fost primul ambasador al unei țări arabe la Vatican). După alți doi ani — în 1949 — Helou este numit ministru al justiției și informațiilor în guvernul prezidat de Riad Solh. Dar în 1950 demisionează în semn de protest față de politica președintelui el Khouri ; această demisie a stîrnit vîlvă deoarece pînă atunci el era considerat unul din adepții cei mai devotați ai lui el Khouri. În alegerile parlamentare din 1951, el este ales deputat de Beirut, și face parte din guvernele Abdulah Yafi și Sami Solh, pînă în 1954, cînd se retrage temporar din viața politică pentru a redeveni director al cotidianului Le Jour. În timpul frămîntărilor politice din 1958, care au precedat instalarea președintelui Șehab, Charles Helou are un rol de mediere. Ulterior face parte din nou pentru cîteva luni din guvern, iar în 1961 este numit președinte al noului Consiliu Național al Turismului. În această calitate Helou și-a sporit popularitatea deoarece a pus bazele unei adevărate industrii turistice în Liban. În februarie 1964 Helou devine ministru al educației naționale și artelor în guvernul care a pregătit alegerile pentru actualul parlament.

Alegerea președintelui revine Camerei Deputaților care are datoria să procedeze potrivit constituției și normelor devenite tradiționale de la proclamarea independenței Libanului. „Pactul național" (nescris) încheiat în timpul luptei pentru independență prevede repartiția puterii executive și celei legislative între diversele comunități din țară în felul următor : președinția republicii este atribuită unui reprezentant al maroniților (comunitatea creștină cea mai numeroasă din Liban), președinția Camerei Deputaților revine unui reprezentant al musulmanilor șiiți, iar postul de prim-ministru este de regulă ocupat de un musulman sunit. Constituția acordă președintelui republicii prerogative extrem de largi, șeful statului avînd misiunea „să prezideze și să guverneze". Președintele promulgă legile și supraveghează aplicarea lor, ratifică actele internaționale ale Libanului, numește și revocă miniștrii, inclusiv pe șeful guvernului. De asemenea el are dreptul să dizolve parlamentul cu avizul Consiliului de Miniștri. Cu toate că în constituție nu se prevede răspunderea sa pentru conducerea armatei, o lege din 1953 stabilește că forțele terestre aeriene și navale se află în subordinea șefului statului. Președintele republicii nu este răspunzător în fața parlamentului.

Fixarea asupra persoanei lui Charles Helou de către diversele grupuri parlamentare a intervenit după ce președintele Șehab a refuzat să cedeze presiunilor așa-zișilor loialiști care au încercat împotriva voinței lui să modifice din nou constituția pentru a îngădui realegerea sa. Una din cele mai urgente sarcini ale noului președinte va fi stabilirea unui punct de vedere față de proiectele elaborate de Institutul de cercetări și formare economică pentru dezvoltare, înființat de președintele Șehab.

La conferința șefilor statelor arabe care se deschide la 5 septembrie la Alexandria, Libanul va fi reprezentat atît de președintele Șehab, cît și de viitorul președinte Helou.

Z. F.

Fișier

Curtea permanentă de arbitraj

În „Istoria războiului peloponezian" istoriograful grec Tucidide, reproducînd cuvintele regelui spartan Arhidamos, scria : „Nu se poate ataca drept violator al dreptului acel care se declară gata să răspundă în fața unui tribunal arbitral". Această idee, care atestă marea vechime a instituției arbitrajului, nu este izolată. Ea se regăsește și în operele filozofice ale abatelui Saint Pierre, Kant, Bentham etc. În secolul XIX, cînd normele dreptului internațional au căpătat o largă sferă de aplicare, arbitrajul a început să fie folosit din ce în ce mai mult în vederea rezolvării unor conflicte internaționale. În această perioadă, anterioară creării Curții permanente de arbitraj, regulile de fond și de formă ale arbitrajului — formalitățile procedurale, numărul arbitrilor, dreptul care trebuie aplicat etc. — erau reglementate prin clauze speciale ale compromisurilor încheiate între țări. Codificarea acestor reguli a avut loc la sfîrșitul sec. XIX în Convenția de la Haga din 29 iulie 1899 prin care a fost instituită Curtea permanentă de arbitraj. Menținută prin cea de-a doua Convenție de la Haga din 18 octombrie 1907, Curtea este prima jurisdicție internațională la care pot recurge statele pentru a reglementa prin arbitraj diferendele.

În ciuda denumirii sale, Curtea permanentă de arbitraj nu este o instituție permanentă în sensul strict al noțiunii. Astfel, Curtea este alcătuită de fapt dintr-o listă de arbitri, avînd „o competență recunoscută în probleme de drept internațional, bucurîndu-se de cea mai înaltă considerație morală" din care statele în litigiu pot să aleagă tribunalul ce va reglementa diferendul lor. Ea nu are un președinte și nici judecători permanenți. Permanent este doar un **Birou internațional** care își are reședința la Haga și îndeplinește rolul de grefă ; el păstrează arhivele și gestiunea tuturor afacerilor administrative (art. 22 din Convenția de la Haga din 1899 devenit art. 43 al Convenției de la Haga din 1907) și un **Consiliu administrativ** permanent, compus din reprezentanții diplomatici ai statelor contractante acreditați la Haga și ministrul afacerilor externe al Olandei care îndeplinește funcția de președinte.

Cum funcționează Curtea permanentă de arbitraj, ce competență are ea și care este procedura arbitrală a Curții ?

„Cînd Puterile contractante (în principiu Curtea judecă numai litigiile dintre statele membre — n.a.) voiesc să se adreseze Curții permanente pentru reglementarea unui diferend survenit între ele, alegerea arbitrilor chemați să formeze tribunalul competent pentru a statua asupra acestui diferend trebuie făcută din lista generală a membrilor Curții" (art. 45 al Convenției de la Haga din 1907). Fiecare stat membru al Convenției numește, pe o perioadă de 6 ani, cel mult 4 arbitri. Astfel, Consiliul de Stat al R. P. Romîne a numit recent, printr-un decret, pe tovarășii Alexandru Voitinovici, președintele Tribunalului Suprem, și Constantin Flitan, director în Ministerul Afacerilor Externe, ca membri ai Curții permanente de arbitraj.

Tribunalul arbitral este format din cîte doi arbitri aleși de pe listă de fiecare stat litigant, dintre care numai unul poate fi dintre cetățenii săi ; cei patru arbitri aleg împreună supraarbitrul.

În caz de neînțelegere, alegerea supraarbitrilor este încredințată unui stat terț, desemnat de comun acord de părți. Părțile pot hotărî constituirea tribunalului arbitral și în alt mod. După constituirea tribunalului părțile notifică Biroului hotărîrea lor de a se adresa Curții, textul compromisului și numele arbitrilor. Tribunalul se întrunește la data fixată de părți.

Competența tribunalului se limitează, în special, la probleme juridice, adică referitoare la interpretarea tratatelor, la violarea lor, la pagubele cauzate și la modul de a le repara.

Sentința arbitrală, citită în ședința publică și notificată agenților statelor, este obligatorie pentru părțile în litigiu și ea trebuie motivată.

În tot decursul existenței sale, Curtea permanentă de arbitraj a judecat numai 20 de cazuri ; primul în 1902, iar ultimul în 1932.

În afara prevederilor celor două convenții de la Haga tratatele internaționale conțin, de regulă, clauze cu privire la constituirea unor tribunale arbitrale în caz de neînțelegere în interpretarea respectivelor tratate.

I. CLOȘCĂ

Presa acum 50 de ani

Frontul franco-belgo-german. **Corpul bavarez de armată suferă o înfrîngere lîngă Blamont.**

Frontul austro-germano-rus. **Lupte lîngă satul Piaska, pe linia Princow-Kielce, la Krassnik, Cornok și Stoianov.**

Frontul sîrbo-austriac. **Armatele sîrbești cîștigă o bătălie la Vișegrad, în Bosnia. Artileria austro-ungară bombardează Belgradul.**

Germania protestează împotriva formării în Franța a unor corpuri de partizani franctirori și împotriva felului „brutal" în care se poartă populația belgiană față de trupele germane ocupante.

Orașele algeriene Bone și Philippeville sînt bombardate de pe mare.

Ziarul „Dimineața" scrie despre „marile crize economice care neliniștesc mereu statele moderne industriale. De aceea fiecare stat face sforțări de a cîștiga noi debușeuri, noi piețe de desfacere a mărfurilor... Actualul cataclism european în care se vorbește de apărarea civilizației contra barbariei etc., etc. are la bază interese economice"...

Autoritățile egiptene au hotărît să considere Egiptul în stare de război și au încredințat Angliei apărarea țării.

Ziarul New York Herald anunță că Anglia și Franța poartă tratative cu Italia pentru a căpăta deplină libertate de acțiune în Mediterana pentru navele lor de război.

O telegramă din Amsterdam anunță că guvernul olandez plănuiește ca, în cazul unei invazii germane, să distrugă digurile de pe malul mării, pentru a inunda regiunile cotropite.

POȘTA REDACȚIEI

Am apreciat în mod deosebit conținutul materialelor publicate în nr. 34 al revistei, care reflectă rolul crescînd al țării noastre pe planul relațiilor internaționale și prestigiul binemeritat de care se bucură în întreaga lume politica de pace a guvernului R. P. Romîne. Sper că și pe viitor revista va continua să acorde, ca și pînă acum, prioritate problemelor privind politica externă a țării noastre.

În legătură cu materialele publicate în ultimele numere, permiteți-mi să mai semnalez cîteva probleme :

1. Problema obligativității sau neobligativității hotărîrilor conferinței O.S.A. din iulie a.c. pentru statele care au votat împotriva rezoluției privind aplicarea de sancțiuni împotriva Cubei își poate găsi rezolvarea numai prin intermediul Consiliului de Securitate al O.N.U., singurul în măsură să decidă aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu art. 53 din Carta Națiunilor Unite, care prevede : „Nici o acțiune de constrîngere nu va fi întreprinsă în temeiul acestor acorduri regionale sau de către organizațiile regionale fără autorizația Consiliului de Securitate".

2. În legătură cu situația din Republica Congo, îngăduiți-mi să fac cîteva precizări din punctul de vedere al dreptului internațional. Guvernul condus de Gaston Soumialot reprezintă o autoritate de fapt, întrucît controlează o cincime din teritoriul țării. Deși nu s-a produs expres o recunoaștere a stării de insurgență prin recunoașterea organelor constituite de răsculați, existența acestei stări de fapt este atestată de încercările guvernului central de a duce tratative cu conducătorii răsculaților, ceea ce echivalează cu o recunoaștere implicită a faptului că ei exercită puterea reală asupra unor teritorii întinse. Guvernele provinciilor Katanga de nord (refugiat la Elisabethville), Maniema, Sankuru și altele și-au încetat existența juridică întrucît nu mai controlează teritoriul provinciilor respective. Solicitarea unei intervenții străine pentru reprimarea mișcării de partizani vine în contradicție cu prevederile Cartei O.N.U. și ale Cartei de la Addis Abeba, printre ai cărei semnatari se numără și guvernul central congolez.

Av. VICTOR DUCULESCU
București

Ca o completare la ceea ce v-am scris anterior în legătură cu intențiile lui Mussolini privind lumea arabă și pentru a înlătura unele impreciziuni : Mussolini, obsedat de visul imperialist de a realiza **Mare Nostrum**, căuta cu orice preț să submineze pozițiile anglo-franceze în Mediterana, în special în Tunisia, Egipt și Sudan, pe care urmărea să le reunească, împreună cu Libia și Etiopia, într-un imperiu colonial fascist. De aceea la un moment dat el a organizat o ceremonie în cadrul căreia a obligat pe clericii musulmani din Libia să-i ofere o sabie „sfîntă" de protector al arabilor.

În altă ordine de idei : în revista **Viața economică** nr. 32 se publică o informație referitoare la intenția Egiptului de a construi un lac artificial în deșertul aflat pe malul drept al Nilului. Este evident o greșeală, fiind vorba probabil de malul stîng. În acest caz iată ce putem citi în cartea „Omul corectează planeta" de I. Adabașev (Editura tineretului, 1963, colecția Știința învinge) :

„...pe litoralul african, la 320 kilometri vest de Canalul de Suez, se află depresiunea Kattara. Partea ei cea mai joasă se află cu 134 metri sub nivelul oceanului, iar din întreaga suprafață a depresiunii... 13 500 kmp se află cu 50 metri sub nivelul oceanului... Pentru a alimenta această depresiune cu apă de mare este suficient să se sape un canal cu cîteva tuneluri pentru ca mase mari de apă din Marea Mediterană să se verse de la 30 metri înălțime peste paletele unor turbine hidraulice".

Nu este exclus ca acesta să fie planul pe care intenționează să-l realizeze guvernul R.A.U.

Revin cu o rugăminte mai veche : care este statutul Bhutanului ?

E. VICTOR
Craiova

Bhutanul este un regat semiindependent situat în partea de nord-est a Indiei. Capitala sa de iarnă este Punakha, iar capitala de vară Tashi-Chho. Începînd din 1952, șeful statului este Maharaja Jigme Dorji Wangehuk. Populația Bhutanului era în 1961 de 680 000 de locuitori. În baza unui tratat încheiat cu India în august 1949, guvernul indian se ocupă de problemele politicii externe a Bhutanului.

În nr. 33 al revistei, în articolul „Sindicatele și campania electorală", se arăta că Goldwater cere ca sindicatelor americane să li se aplice legea antitrust. Ce este această lege și cui i se aplică ea ?

FULVIU BALTZ
Medgidia

Legea americană antitrust, adoptată în octombrie 1914, interzice stabilirea unor prețuri de monopol precum și fuziunea companiilor industriale cu un capital de peste un milion de dolari. Trusturile încearcă deseori să ocolească prevederile acestei legi și uneori izbutesc.

Am citit de curînd în ziare următoarea știre : „Autoritățile gaboneze au anunțat că la 26 august va începe procesul unui grup de conspiratori format din adepți ai fostului președinte Hubert Maga, înlăturat de la putere de armată". Cînd a fost Maga președinte în Gabon ?

MARIN VASILESCU
Bacău

Niciodată. Hubert Maga a fost președintele statului Dahomey. Numele președintelui Gabonului este Leon M'Ba. Știrea se referă în realitate la o încercare de lovitură de stat, neizbutită, împotriva acestuia din urmă.

La rubrica „Poșta redacției" din numărul 32 al revistei LUMEA am citit întrebările cititorului Alexandru Modrogeanu în legătură cu cauzele dispariției submarinului atomic american „Thresher" și cu împrejurările morții fostului secretar general al O.N.U., Dag Hammarskjoeld. Aș dori să reamintesc datele cunoscute în legătură cu aceste probleme.

Uriașul submarin „Thresher" zace pe fundul Atlanticului la peste 2 000 m adîncime, strivit de colosala presiune a apei. La bordul lui trăiau și lucrau 129 de oameni — ingineri, tehnicieni, ofițeri de artilerie, marinari. Ancheta deschisă pentru a stabili împrejurările în care s-a produs catastrofa continuă. Este improbabil ca rezultatele ei să fie publicate integral. Din relatările presei americane a reieșit însă că submarinul a efectuat o imersiune adîncă, fără a fi fost suficient pregătit și verificat.

Comisia specială a O.N.U. care anchetează cauzele pieirii în Congo a lui Dag Hammarskjoeld a ajuns se pare la concluzia că avionul în care se afla el a fost atacat și doborît. Numeroase împrejurări au rămas însă nelămurite, deoarece unele persoane implicate au refuzat să facă declarații în fața comisiei. Una dintre versiunile care au circulat : îmbrăcat în uniformă de sergent din trupele O.N.U. și avînd asupra sa documente false, locotenentul Gheysels de origine belgiană, aflat în slujba guvernului provincial katanghez, a pătruns la bordul avionului care pleca din Katanga spre Ndola. În timp ce avionul se îndrepta spre Ndola, Gheysels a vrut să-l silească pe pilot să schimbe direcția de zbor. Avionul s-ar fi prăbușit în timpul luptei dintre pilot și Gheysels. Această versiune nu a fost confirmată în mod oficial.

AURELIAN BRĂILEANU
Brăila

Viu disputata desemnare de la Cow Palace a senatorului Barry Goldwater în calitate de candidat republican la președinția Statelor Unite — comentată pro dar mai mult contra de presa americană — va fi urmată de o luptă electorală îndîrjită. În domeniul politic nu trebuie exclusă surpriza, dar este cert că trebuie să se țină seama de doi factori : în politica internă cunoscuta activitate a lui Goldwater în Senat îndreptată împotriva unor proiecte legislative cu răsunet în viața socială americană ; în politica externă, vederile extremiste și în același timp oscilante ale senatorului. Ținînd seama de ele cred că printr-un asemenea candidat partidul republican face servicii celui democrat.

Chim. D. BOLCAȘ
Oradea

Am consemnat punctul dv. de vedere asemănător, în esență, cu cel exprimat de alt cititor al nostru, ing. I. Perșinaru de la G.A.C. Goicea Mare, regiunea Oltenia. **În legătură cu celelalte probleme pe care le abordați în scrisoare : vă mulțumim pentru bunele aprecieri ; despre secta Lumpa am scris într-un număr precedent al revistei ; cealaltă propunere a dv. am reținut-o cu interes.**

În nr. 33 răspundeți unui cititor că este posibil ca un membru al partidului republican din S.U.A. să candideze în alegeri din partea partidului democrat. Vă rog să explicați mai pe larg această posibilitate.

Am citit și citesc mereu articole intitulate „Ședința Comitetului celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva". Este inexact, pentru că la aceste ședințe, care țin de circa 2 ani, participă numai 17 state. De ce nu se scrie Comitetul celor 17 ?

Ing I. PERȘINARU
G.A.C. Goicea Mare

În articolul „Convenția partidului democrat", publicat în numărul de față al revistei, veți găsi un răspuns amănunțit la prima dv. întrebare. Comitetul pentru dezarmare de la Geneva are 18 membri cu dreptul de a participa la lucrările sale. Faptul că Franța nu și-a desemnat delegați la lucrările conferinței nu împietează asupra dreptului ei de a face acest lucru oricînd ar dori-o.

Aș vrea să aflu care sînt țările în care există la ora actuală ambasade romîne. Aș dori de asemena să știu cu care țări au fost ridicate relațiile la rangul de ambasadă anul acesta.

MILICA MOCANU
Negrești-Iași

În completarea listei statelor cu care întreținem relații diplomatice la rangul de ambasadă, publicată în nr. 1/1964 al revistei, adăugăm Islanda, Suedia, Italia, Argentina, S.U.A. și Japonia.

Titi Șlima—Huși. **Despre Curtea Internațională de Justiție de la Haga citiți la rubrica „Fișier".**

Admiterea de noi membri în O.N.U. se face printr-o hotărîre a Adunării Generale a O.N.U. pe baza recomandărilor Consiliului de Securitate.

Dr. Traian Cocea—comuna Cetate, Calafat. **Despre structura și modul de funcționare ale unora dintre parlamentele menționate de dv. am mai scris. Le va veni rîndul și celorlalte.**

BREVIAR

20 august

— La invitația Asociației de prietenie sovieto-romînă, o delegație a Consiliului General A.R.L.U.S., condusă de acad. Gheorghe Mihoc, rectorul Universității București, a plecat la Moscova.

21 august

— A părăsit Capitala delegația R. P. Romîne, condusă de prof. Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului, care va participa la lucrările Conferinței internaționale U.N.E.S.C.O. în problemele tineretului, ce va avea loc la Grenoble (Franța) între 23 august — 1 septembrie.

22 august

— Marea Adunare Națională a Republicii Populare Romîne s-a întrunit în sesiune solemnă consacrată celei de-a XX-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, a prezentat expunerea consacrată acestei aniversări.

Conducătorii delegațiilor țărilor socialiste, sosiți în țara noastră pentru a participa la festivitățile organizate cu prilejul zilei de 23 August, au rostit cuvîntări de salut.

— Președintele Consiliului de Stat, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit pe șefii misiunilor diplomatice acreditați în R. P. Romînă, care au prezentat felicitări Consiliului de Stat și guvernului cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei și urări de prosperitate poporului romîn.

— La invitația conducerii Ministerului Comerțului Exterior, a sosit în București o delegație guvernamentală economică a Uniunii Birmane.

23 August

— La București a avut loc parada militară și demonstrația oamenilor muncii în cinstea zilei de 23 August, a XX-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist.

— Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliul de Stat al Republicii Populare Romîne și Consiliul de Miniștri au oferit o recepție la Palatul Snagov cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

— Ministrul Forțelor Armate ale R. P. Romîne, generalul de armată Leontin Sălăjan, a primit pe viceamiralul G. K. Cernobai, însoțit de un grup de ofițeri superiori de pe navele „Dzerjinski" și „Plamennîi", care s-au aflat într-o vizită de prietenie în țara noastră.

24 august

— A plecat la Roma, pentru a participa la funeraliile tovarășului Palmiro Togliatti, secretar general al Partidului Comunist Italian, o delegație a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar al C.C. al P.M.R.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

o producție a studioului „București"

Dragoste la 0 grade

Comedie muzicală de **Geo Saizescu** și **Cezar Grigoriu**

Scenariul : H. NICOLAIDE
CEZAR GRIGORIU
Imaginea : GEORGE CORNEA
Muzica : GEORGE GRIGORIU
Cu : IURIE DARIE
FLORENTINA MOSORA
COCA ANDRONESCU
DEM. RĂDULESCU
DUMITRU RUCĂREANU
MIHAI POPESCU
NAE ROMAN

ape minerale
izvor de sănătate

apele minerale **de masă** se pot consuma atît în amestec cu vinul, cît și ca atare ■ datorită sărurilor minerale pe care le conțin au și efect terapeutic

ape minerale medicinale **pentru boli de ficat, de nutriție etc. ■ cură la domiciliu**

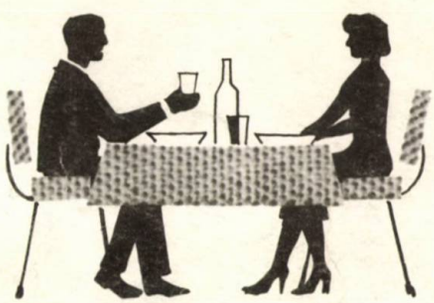

LUMEA — PUBLICITATE

2 lei

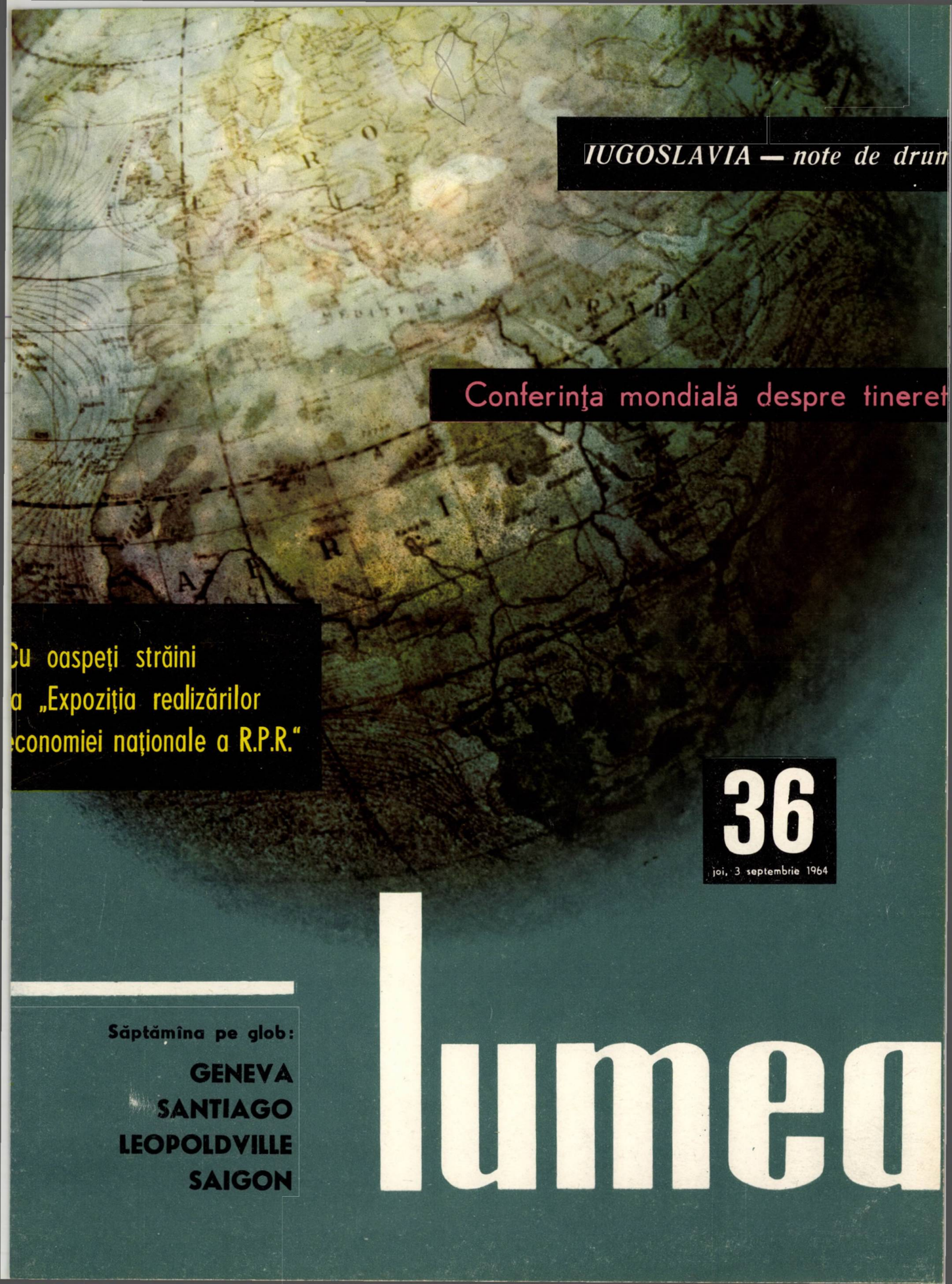

IUGOSLAVIA — note de drum

Conferința mondială despre tineret

Cu oaspeți străini
a „Expoziția realizărilor
economiei naționale a R.P.R."

36
joi, 3 septembrie 1964

Săptămîna pe glob:

GENEVA
SANTIAGO
LEOPOLDVILLE
SAIGON

lumea

Lucrările celui de-al VIII-lea Congres internațional de știința solului

O nouă autostradă suspendată construită la Tokio în vederea jocurilor olimpice

Anul II
nr. 36 (45)

joi
3 septembrie
1964

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

Lumea

sumar

săptămîna pe glob

p. 2 GENEVA — Atomul în slujba omului, de **P. Dumitru**
3 Propunerile unor neutri, de **V. Barbu**
4 GRENOBLE — Hotărîrile conferinţei, de **Valentin Lipatti**
SAIGON — Schimbări de pioni, de **Felicia Antip**
6 BANSKA BYSTRICA — 20 de ani de la insurecţia naţională slovacă
LEOPOLDVILLE — În aşteptarea sesiunii O.U.A., de **Mihai Matei**
7 SANTIAGO — În faţa urnelor, de **Darie Novăceanu**
8 ROMA — „Conjunctura", de **Octavian Paler**
9 PARIS — Întîlnirile celor trei prinţi, de **Florica Şelmaru**
11 RABAT — Motivele remanierii, de **Ileana Nicolaescu**

articole, reportaje

p. 12 Două strategii electorale în S.U.A., de **Silviu Brucan**
14 Lumea arabă în preajma conferinţei de la Alexandria, de **I. Manea**
16 Chipul Romîniei de azi, de **Virgil Dănciulescu**
20 Note de drum din Iugoslavia, de **Stan Vlad**
22 Problema disponibilităţilor monetare internaţionale, de **N. S. Stănescu**

convorbire cu:

p. 18 **Gheorghe Teodorescu**, director general al O.N.T.

pe urmele istoriei

p. 23 Douăzeci şi cinci de ani de la începutul celui de al doilea război mondial

puncte de vedere din presa mondială

p. 26—30 U. S. News and World Report, Le Monde, Gazette and Daily, Le Figaro, New York Herald Tribune, Novoe Vremea, Epoca, The Economist, The Times

profil, fişier

p. 31 Albert Schweitzer
Expresii şi termeni uzuali în dreptul internaţional

poşta redacţiei

Expoziţia

realizărilor economiei naţionale a R. P. Romîne atrage numeroşi vizitatori de peste hotare, dornici să-şi formeze o imagine cît mai completă a economiei romîneşti. Aprecierile unor oaspeţi competenţi la pag. (16). Interesul pentru ţara noastră se manifestă şi pe plan turistic. Gh. Teodorescu, directorul general al O.N.T., ne vorbeşte despre prezenţa tot mai marcată a ţării noastre în circuitul turistic internaţional (pag. 18).

Campania electorală

americană a intrat în faza decisivă. În articolul semnat de Silviu Brucan (pag. 12) sînt comparate platformele politice şi strategiile electorale ale celor două partide rivale. La pag. 27 reproducem după *New York Herald Tribune* o sinteză a ultimelor rezultate ale sondajelor de opinie efectuate în Statele Unite în legătură cu şansele candidaţilor la preşedinţie.

Întîlnirea

conducătorilor celor trei grupări laoţiene, în pregătire la Paris, poate crea premisele unei reglementări paşnice a conflictului intern din Laos .(pag. 9). Mai neclare sînt perspectivele crizei din Vietnamul de sud, unde în ultima săptămînă confuzia politică s-a accentuat (pag. 4). Actualitatea internaţională mai consemnează reluarea activităţii parlamentare în Italia (pag. 8), pregătirea conferinţei arabe la nivel înalt (pag. 14), convocarea sesiunii O.U.A. pentru discutarea situaţiei din Congo (pag. 7) etc.

Realizările

şi perspectivele în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri paşnice se află în centrul preocupărilor conferinţei mondiale (pag. 2), întrunită în aceste zile la Geneva, în acelaşi Palat al Naţiunilor, unde continuă lucrările Comitetului celor 18 pentru dezarmare (pag. 3).

25 de ani

au trecut de la agresiunea armată hitleristă împotriva Poloniei, care a dus la dezlănţuirea celui de al doilea război mondial. O evocare a zilelor întunecate din 1939, la pag. 23.

GENEVA

Atomul în slujba omului

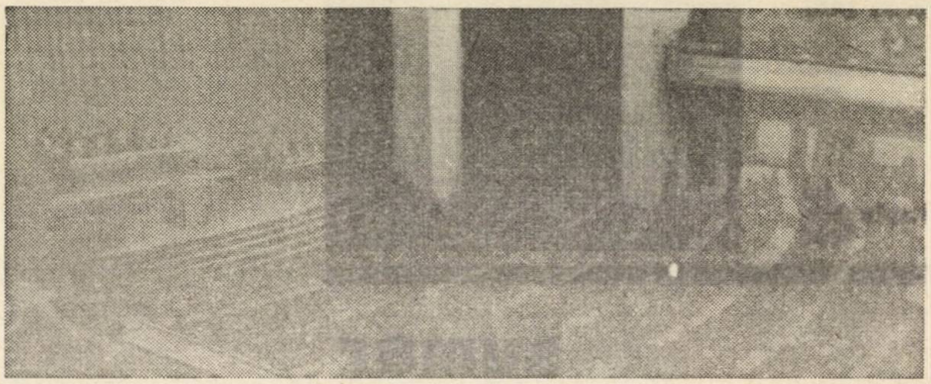

Sala conferinței

În sala de ședințe a Palatului Națiunilor din Geneva au loc lucrările celei de-a 3-a Conferințe a O.N.U. pentru utilizarea pașnică a energiei atomice. Ea este organizată, ca și conferințele anterioare din 1955 și 1958, de către O.N.U. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a încredințat problemele privind aspectele științifice ale conferinței Agenției internaționale de energie atomică de la Viena, înființată imediat după conferința atomică internațională din 1958 iar directivele științifice pentru actuala conferință au fost elaborate de către Comitetul consultativ științific al Națiunilor Unite, format din 7 membri care s-au întrunit la 1 aprilie la Taşkent și la 29 august la Geneva. Actuala conferință prezintă o importanță deosebită, avînd în vedere perspectivele dezvoltării utilizărilor pașnice ale energiei nucleare în special în domeniul energeticei nucleare, domeniu de care sînt legate speranțele întregii omeniri.

Avînd în vedere importanța problemelor de pe ordinea de zi, peste 70 de state membre și organizații internaționale raliate la Organizația Națiunilor Unite sînt reprezentate la conferință de 3 000 de specialiști ai științei nucleare, ingineri de reactoare, administratori ai programelor de energie atomică și diplomați.

Rapoartele prezentate la actuala conferință, abordează aspecte concrete rezultate nu din proiecte, ci din experiența acumulată în urma exploatării centralelor atomo-electrice existente. Astăzi există în lume 11 mari reactoare avînd fiecare o putere de peste 100 000 de kW și 36 cu o capacitate de 20 000 de kW, exploatate în scopuri nemilitare, la care se adaugă alte 30 în construcție. Puterea nucleară instalată este apreciată la circa 4 milioane de kW și ea se va ridica la 8 milioane kW în 1965. 20 milioane în 1970 și 100 milioane în 1980.

A treia conferință atomică internațională constituie, în primul rînd, o largă confruntare între constructorii de centrale nucleare puternice. Cele 750 de memorii prezentate tratează experiența dobîndită în construcția și funcționarea unor asemenea reactoare, precum și recentele progrese ale științei și tehnologiei nucleare. Conferința de la Geneva se va ocupa de asemenea de problemele privind utilizarea reactoarelor nucleare pentru navele cosmice și aplicarea energiei nucleare pentru desalinizarea apei mărilor. Numeroase referate semnalează progrese încurajatoare bazate pe date experimentale, iar o egală importanță este acordată cercetărilor în vederea construirii de noi „generații" de sisteme de reactoare. Numeroase studii și rapoarte privind folosirea reactoarelor pentru cercetare vor fi prezentate într-o ședință plenară a conferinței, iar problema noilor progrese în ce privește fizica reactoarelor a întrunit cele mai multe contribuții științifice prezentate la acest forum.

O parte însemnată a lucrărilor conferințelor din 1955 și 1958 a fost consacrată folosirii multilaterale a elementelor radioactive și a surselor de radiație. Adunarea generală a O.N.U., hotărînd organizarea celei de-a treia conferințe de la Geneva, a precizat că ea urmează să nu se ocupe pe larg de aceste probleme; de aceea aplicarea radioizotopilor nu va fi examinată decît în două ședințe generale.

Ludwig von Moos, președintele Confederației Elveției, prezentînd salutul guvernului elvețian participanților la conferință și exprimîndu-și satisfacția pentru faptul că O.N.U. a hotărît ca Elveția să găzduiască această importantă reuniune științifică mondială, a subliniat contribuția pe care o va aduce ea la întărirea cooperării internaționale în domeniul utilizărilor pașnice ale energiei nucleare.

În cuvîntul său, secretarul general al O.N.U., U Thant, a relevat acțiunile întreprinse de O.N.U. încă de la începutul existenței sale, în scopul dezvoltării colaborării în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice. Astfel, încă în anul 1946 O.N.U. a inițiat măsuri în acest domeniu, însărcinînd un comitet să se ocupe de problema utilizării pașnice a energiei nucleare. În 1958, ca urmare a dezvoltării rapide a energiei atomice, s-a înființat Agenția Internațională pentru Energia Atomică, menită să asigure coordonarea și încurajarea principalelor aplicații pașnice ale energiei atomice, intensificarea și extinderea colaborării internaționale, sprijinirea eforturilor țărilor în special în curs de dezvoltare, pentru promovarea avantajelor oferite de această tînără ramură a științei. Secretarul general al Națiunilor Unite, subliniind importanța acestei reuniuni internaționale, a menționat că ea trebuie să constituie o nouă contribuție la rezolvarea sarcinilor ce stau în fața țărilor în curs de dezvoltare și și-a exprimat convingerea că aplicațiile pașnice ale energiei nucleare se vor transforma în curînd într-un mijloc util și eficace de creștere a prosperității întregii omeniri, depășind cadrul cîtorva țări. De asemenea, U Thant a evidențiat, ca exemplu concret, largile posibilități ale energiei nucleare în domeniul desalinizării apei marine în scopul transformării regiunilor aride în grădini înfloritoare, precum și rolul deosebit pe care îl va juca energetica nucleară.

În cuvîntul de deschidere, prof. V. S. Emelianov, președintele conferinței, a subliniat importanța acestei conferințe care se desfășoară în condițiile eforturilor depuse de fizicieni pentru transformarea energeticii nucleare dintr-o problemă teoretică, într-una de interes practic care, depășind cadrele laboratoarelor de cercetare are deja un cuvînt de spus în dezvoltarea industrială a multor state. Specialiștii pot calcula termenul și condițiile în care energia atomică va juca un rol important în fiecare țară în parte. Nu este departe timpul cînd energia de origine nucleară va reprezenta un procent important din totalul energiei produse de multe țări. Problema desalinizării apei de mare, un vechi vis al multor oameni, și-a găsit rezolvarea practică și va deveni în curînd o problemă a industriei. S-au realizat progrese importante în cercetările privind transformarea directă a energiei nucleare în energie electrică, precum și în direcția producerii controlate a energiei provenite din sinteza nucleelor ușoare. Două vase cu propulsie nucleară brăzdează apele oceanelor, demonstrînd superioritatea energiei nucleare și în acest domeniu. Dezvoltarea energeticii nucleare va permite folosirea gazului natural, petrolului și cărbunelui nu în calitate de combustibil, ci numai ca materie primă pentru industria chimică.

Președintele conferinței a insistat în mod deosebit asupra importanței realizării dezarmării generale și totale pentru dezvoltarea folosirii energiei atomice în scopuri pașnice.

Relevînd faptul că atît organizarea cît și rezultatele acestei conferințe sînt un rod al cooperării internaționale, directorul general al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, dr. Sigvard Ecklund, a descris eforturile depuse de Agenția Atomică în vederea creării unui climat favorabil unei activități bogate în conținut în acest domeniu. Astfel, în ultima perioadă specialiști de seamă din diferite ramuri ale științei nucleare s-au întrunit în mai multe rînduri pentru a schița principalele direcții de dezvoltare a acestora. Agenția a păşit pe calea organizării și încurajării unei strînse cooperări internaționale științifice pe plan regional și este consultată în probleme de cea mai mare importanță, ceea ce constituie o recunoaștere a rolului său.

În ședința de marți a luat cuvîntul conducătorul delegației române, acad. prof. Horia Hulubei. Expunerea sa și propunerile formulate au stîrnit un deosebit interes în rîndurile participanților la conferință.

Actuala Conferință atomică internațională este cea mai recentă manifestare dintr-o serie de activități ale O.N.U. întreprinse în vederea extinderii cooperării științifice și a schimburilor în ce privește experiența tehnologică.

P. DUMITRU

Geneva, 1 septembrie

Propunerile unor neutri

Sîntem abia la începutul lui septembrie, dar toamna se resimte din plin în întreaga atmosferă a Genevei. După invazia turistică din această vară, orașul parcă respiră mai liber, mai calm. Ce fel de toamnă va fi aceasta? Care va fi bilanțul celor mai bine de șapte luni de lucrări din acest an? Sînt întrebări ce revin tot mai insistent în discuțiile celor care urmăresc evoluția tratativelor de dezarmare de la Geneva.

În întreaga atmosferă a conferinței se resimte tot mai mult preocuparea majorității delegațiilor de a folosi din plin timpul care a mai rămas pînă la întreruperea lucrărilor pentru a obține unele rezultate concrete, fie ele cît de modeste. Abundența de idei proaspete din ultima perioadă este o dovadă a acestei preocupări. Fără a le enumera neapărat în ordinea importanței, ne-am putea referi doar la cîteva dintre ele, care au atras în mod deosebit atenția observatorilor.

Este firesc ca eforturile principale să se îndrepte în continuare asupra acelor măsuri care ar putea contribui la reducerea și eventuala eliminare a pericolului nuclear.

Discuții deosebit de interesante a stîrnit propunerea Etiopiei privind convocarea unei conferințe în vederea semnării unei convenții de interzicere a folosirii armelor nucleare. La fel ca și la Organizația Națiunilor Unite, această propunere a căpătat sprijinul majorității statelor membre ale Comitetului celor 18. Importanța ei a fost explicată cu deosebită convingere de către Lij Imru, delegatul Etiopiei, care a spus: „Este absolut necesar să se recunoască un factor vital și anume că războiul nuclear nu este un conflict între combatanți, ci un război împotriva umanității, a moștenirilor sale culturale, a oricărui lucru care are o valoare pe acest pămînt. Arma nucleară este o armă de distrugere în masă care nu face nici o discriminare între combatanți și civilii nevinovați, între instalațiile de război și uzinele pașnice, între instituțiile sociale și depozitele de armamente, între muzee și rampele de lansare a rachetelor". Tocmai acesta a fost motivul pentru care Adunarea Generală a O.N.U. în rezoluția sa 1653 (XVI) declara: „Folosirea armelor nucleare și termonucleare contravine regulilor dreptului internațional și legilor umanității". Ar părea de aceea întrutotul logic ca statele să-și asume printr-o convenție internațională obligația de a nu recurge la aceste arme.

Fără a fi un panaceu care să salveze omenirea de pericolul nuclear, o obligație morală fermă de a nu folosi armele nucleare ar facilita în mare măsură un acord de reducere și eventuală distrugere a acestor arme. Este evident că o armă a cărei folosire ar fi interzisă nu ar mai putea prezenta o tentație pentru statele care încă nu o posedă și care ar fi inclinate în alte condiții să obțină această armă. O importanță deosebită ar prezenta de asemenea perspectivele reale care s-ar deschide pentru folosirea în scopuri pașnice a energiei nucleare eliberate în acest fel. Dar, în ciuda acestor argumente prezentate de susținătorii propunerii, delegațiile occidentale nu s-au declarat de acord să accepte propunerea Etiopiei de a recomanda Adunării Generale a O.N.U. convocarea unei conferințe de genul celei menționate. Și cîte „argumente" nu au fost folosite pentru a respinge această propunere!

Pentru a dovedi „inutilitatea" convenției de interzicere a folosirii armelor nucleare, s-au folosit pe larg prevederile Cartei O.N.U. prin care statele membre și-au asumat obligația de a se abține de la amenințarea sau folosirea forței. „Nu este aceasta o garanție suficientă?", au întrebat cei ce se opun propunerii. „Nu este nimic rău, ci dimpotrivă — li s-a răspuns — dacă un principiu general acceptat al dreptului internațional este reafirmat și aplicat la un domeniu concret, în cazul de față la agresiunea nucleară".

Cu toate că discuțiile în această problemă continuă, se poate totuși spune că în urma poziției adoptate de delegațiile occidentale, Adunarea Generală a O.N.U. va căpăta încă un răspuns negativ.

Cu deosebit interes a fost primită și noua propunere a Indiei în domeniul nediseminării armelor nucleare. Ea este în fond o dezvoltare a altei propuneri recente făcute de delegația Republicii Arabe Unite în legătură cu aceeași problemă.

Ceea ce este comun celor două propuneri este grija care s-ar putea spune că este împărtășită de un număr tot mai mare de membri ai comitetului, de a nu permite evoluția lucrurilor pe un drum care să facă și mai greu, dacă nu chiar imposibil, un acord de nediseminare a armelor nucleare. Aplicarea în continuare a planului de creare a forței nucleare multilaterale N.A.T.O. (M.L.F.) reprezintă, așa cum s-a recunoscut la Conferința de dezarmare de către majoritatea delegațiilor țărilor neangajate, obstacolul cel mai mare în calea unui acord de nediseminare. Este semnificativ că și în

REFLECTOR

Președinția Adunării Generale a O.N.U. revine în fiecare an reprezentantului altei regiuni geografice. În 1962, Zafrullah Khan (Pakistan) a reprezentat Asia. În anul următor Carlos Sosa-Rodriguez (Venezuela) a asumat președinția în numele Americii Latine. Anul acesta este rîndul Africii să fie reprezentată. Au fost luate în considerare candidaturile ambasadorilor Alex Quaison-Sackey (Ghana), Nathan Barnes (Liberia) și Omar Adeel (Sudan). După îndelungi tratative s-a căzut de acord să fie propus reprezentantul Sudanului.

■

Convorbirile secrete dintre Grecia și Turcia, desfășurate prin intermediul fostului secretar de stat Dean Acheson, trimis la Geneva în acest scop de către președintele Johnson s-au încheiat fără să se ajungă la un acord. Acheson se va înapoia în S.U.A. săptămîna aceasta, după ce va întreprinde o vizită la Londra, unde va discuta cu oficialități britanice.

■

Trei din cele mai importante partide din Venezuela (Acțiunea democratică, Uniunea republicană democratică și Frontul democratic), au publicat la Caracas un program politic și doctrinal în vederea formării, într-un termen scurt, a unui guvern la care să participe reprezentanți ai acestor partide și cîțiva miniștri independenți.

■

Într-un discurs pronunțat în fața congresului Partidului național, Verwoerd, primul ministru al Africii de sud, a propus crearea unei „piețe comune" a țărilor din sudul continentului african. Această asociere, a precizat ei, ar urma să aibă un caracter pur economic și la ea ar putea să participe următoarele state: Africa de sud, Mozambicul, Angola, Rhodesia de sud, Malawi, Rhodesia de nord, Basutolandul, Bechuanalandul și Swazilandul. Verwoerd a recunoscut că unele din aceste state „au o atitudine neamicală" față de guvernul de la Pretoria; el pare să spere că rațiuni de ordin economic vor determina țări ca Rhodesia de nord și Malawi să treacă peste boicotul asupra căruia au convenit țările africane.

■

Guvernul somalez recent constituit de Abdirazak Hussein este compus în exclusivitate din membri ai partidului Liga tineretului somalez (S.Y.L.); cinci din aceștia au părăsit recent partidul Congresul național somalez pentru a intra în rîndurile S.Y.L.

■

Vorbind în fața credincioșilor, la reședința sa de la Castel-Gandolfo, Papa Paul al VI-lea a spus că tema păcii este cea mai importantă temă pentru omenire, civilizație, biserică, pentru bunăstarea a tot ce este viu în această lume.

Argumentele în favoarea păcii, a spus Papa, interesează nu numai pe oamenii politici, adică pe cei care conduc viața popoarelor, fie în virtutea răspunderii puterii guvernamentale, fie influențînd prin convorbirile lor asupra conștiinței popoarelor. Aceste argumente interesează în general pe toți oamenii.

■

În legătură cu apropiata sesiune O.U.A. consacrată situației din Congo, ziarul Al Ahram, care apare la Cairo, scria: „Cum vom avea o imagine exactă a situației din Congo dacă nu vor fi ascultați și reprezentanții comitetului revoluționar congolez?" Comentariul apărut în Al Ahram aprecia că „sarcina cea mai importantă a O.U.A. este oprirea afluxului de mercenari în Congo și a intervenției militare a S.U.A."

propunerea R.A.U., dar mai ales în cea a Indiei, acest aspect este abordat cu curaj și se propun soluții care, chiar dacă nu rezolvă problema pot cel puțin opri pe loc actuala evoluție.

Ca un element esențial al propunerii sale, delegatul Indiei propunea ca „în timpul negocierilor în problema nediseminării (care ar trebui să înceapă de îndată între puterile nucleare), ambele părți să se abțină de la orice schimbare în planurile lor actuale privind controlul, folosirea, posedarea sau transferarea armelor nucleare, pregătirea cetățenilor statelor nenucleare în scopul folosirii unor asemenea arme, iar toate planurile existente să fie înghețate la stadiul de astăzi". Reacția oficială occidentală față de această propunere nu este încă cunoscută, dar răceala cu care ea a fost primită vorbește de la sine. În treacăt fie zis, delegațiile occidentale, care doar cu cîteva săptămîni în urmă afișau stindardul optimismului, au început să bată în retragere: în intervențiile lor abundă expresii ca „este regretabil", „perspectivele nu sînt prea încurajatoare", „discuții sterile" etc.

Aceasta se manifestă cu deosebire în discuțiile privind eliminarea vehiculelor nucleare. Delegatul italian Cavalletti a calificat toată discuția drept „o pierdere de timp". Sentimentul majorității membrilor comitetului este însă altul și anume că eforturile în această direcție trebuie continuate. „Care ar fi altminteri alternativa?" — întreba pe drept cuvînt delegatul Indiei. Ca o soluție parțială, delegata Suediei, dna Myrdal, a propus ceea ce după expresia sa ar fi „o mușcătură mai mică din porția ce ni s-ar cuveni": să se stabilească deocamdată un grup de lucru preliminar care „să studieze doar felul și capacitatea diferitelor tipuri de vehicule nucleare care ar urma să fie păstrate în ultima etapă a dezarmării ca un «scut nuclear», fără a aborda deocamdată metoda și perioada în cursul căreia să se realizeze reducerea cuvenită".

Material brut — ca întotdeauna — este suficient în comitet! Nici propunerile interesante nu lipsesc. Nimic nu ar putea oferi o satisfacție mai mare popoarelor decît rezultate concrete pe calea consolidării succeselor deja obținute, pentru asigurarea unei păci trainice, fără arme.

V. BARBU

Geneva, 1 septembrie

GRENOBLE

Hotărîrile conferinței

La 1 septembrie au luat sfîrșit lucrările conferinței internaționale organizate de U.N.E.S.C.O. în problema educației extrașcolare a tineretului.

Au fost adoptate cu această ocazie rapoartele celor 4 comisii de lucru, raportul final și recomandările formulate de conferință.

În comisia a IV-a, prezidată de conducătorul delegației române, prof. Jean Livescu, au fost dezbătute probleme legate de pregătirea tineretului pentru înțelegerea și colaborarea internațională.

Analizînd condițiile actuale ale posibilităților de care dispune tineretul pentru a se înțelege și a colabora pe plan internațional, participanții au subliniat în repetate rînduri necesitatea unei educații extrașcolare favorabile idealurilor păcii, respectului reciproc și prieteniei între toți tinerii din lume. Delegații statelor membre ale U.N.E.S.C.O. care au participat la conferință, ca și numeroși observatori ai unor organizații interguvernamentale sau neguvernamentale, au împărtășit membrilor comisiei din experiența națională și internațională a tineretului, preconizînd totodată noi metode și tipuri de activitate menite să consolideze spiritul de înțelegere, solidaritate și colaborare al tinerei generații.

Intervențiile și propunerile delegației române s-au bucurat de o largă apreciere. Comisia a IV-a și apoi conferința în plenul ei au aprobat recomandarea propusă de România și de Franța, potrivit căreia conferința de la Grenoble, dînd urmare rezoluției O.N.U. nr. 1965, sprijină cu căldură acțiunea Națiunilor Unite pentru elaborarea finală și adoptarea la cea de-a XIX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din toamna aceasta, *a Declarației privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare*. Astfel, inițiativa țării noastre la O.N.U., însușită de alte 25 de state membre, a găsit un larg ecou în rîndurile participanților de la Grenoble. Delegații guvernamentale ca cele ale U.R.S.S., S.U.A., Franței, Angliei, Elveției, Belgiei, Algeriei, Senegalului, Cehoslovaciei, Iugoslaviei, s-au pronunțat în favoarea acestei nobile acțiuni.

Hotărîrea conferinței de la Grenoble a marcat o dată mai mult ecoul amplu de care se bucură această inițiativă românească.

Delegația noastră a propus, și conferința a adoptat, de asemenea, recomandări pentru activitatea de viitor a U.N.E.S.C.O. în problema educării tineretului în spiritul înțelegerii și colaborării internaționale. Astfel a fost preconizată organizarea, într-un viitor apropiat, a unei noi conferințe internaționale asemănătoare cu cea de la Grenoble, dar care să se ocupe de educația *școlară* a tineretului în spiritul păcii, al prieteniei și colaborării internaționale.

Intensificarea activităților de tineret în țările în curs de dezvoltare și integrarea tineretului în opera de lichidare a analfabetismului în aceste țări au constituit substanța unei alte recomandări inițiată de delegația română.

Delegația noastră a mai recomandat ca U.N.E.S.C.O. să favorizeze toate formele de întîlniri internaționale menite să promoveze idealul de pace, prietenie și înțelegere între popoare; să se preocupe de rolul pe care trebuie să-l joace mijloacele moderne de informare în difuzarea idealurilor de pace în rîndurile tineretului; să sprijine înființarea de centre regionale de documentare asupra activităților de tineret; să organizeze seminarii regionale sau internaționale pentru tineret și conducătorii organizațiilor de tineret.

Delegația română a mai inițiat o recomandare, adoptată de asemenea, potrivit căreia comisiile naționale pentru U.N.E.S.C.O. sînt invitate să stabilească legături permanente de colaborare cu organizațiile naționale de tineret.

În comisia a III-a a conferinței — comisie care se ocupă de pregătirea civică și socială a tineretului — delegația noastră a propus o recomandare care a fost adoptată, cu privire la rolul însemnat pe care editurile specializate îl au pe plan național pentru informarea tineretului asupra problemelor economice, sociale, culturale, ale vieții internaționale. Și această recomandare a fost adoptată în unanimitate.

La ședința de închidere, la propunerea delegației ghaneze, s-a adoptat o moțiune cu privire la prezentarea recomandărilor și rapoartelor directorului general al U.N.E.S.C.O. și celei de a 13-a sesiuni a Conferinței generale U.N.E.S.C.O., care se va deschide la Paris în octombrie.

În finalul ședinței, au luat cuvîntul președintele conferinței Moussa Keita și reprezentantul directorului general al U.N.E.S.C.O. Asher Deleon. Vorbitorii au făcut un bilanț al rezultatelor conferinței.

Președintele Keita a felicitat U.N.E.S.C.O. pentru organizarea acestei conferințe de mare însemnătate și a adus un omagiu R. P. Române, care a avut inițiativa acestei prime mari întîlniri internaționale în problemele educației tineretului.

Închei aceste rînduri cu două constatări care s-au desprins cu claritate din lucrările conferinței internaționale de la Grenoble, și anume că, mai întîi, această importantă reuniune guvernamentală a contribuit la limpezirea multor idei, la efectuarea unui schimb de opinii foarte util și constructiv, la stimularea activităților U.N.E.S.C.O. în domeniul educării tineretului. În al doilea rînd, conferința a stat sub semnul ideilor păcii, respectului reciproc și al înțelegerii internaționale, valorificînd astfel inițiativa R. P. Române, ca menită să contribuie la întărirea colaborării între toate popoarele lumii.

Valentin LIPATTI

Grenoble, 1 septembrie

SAIGON

Schimbări de pioni

Formula pentru menținerea la putere a generalului Khanh, după demisia sa forțată din funcția de președinte — cu o săptămînă în urmă era logic să se presupună că va fi căutată — a fost găsită. A fost încercată. Și a dat greș. Ce poate fi mai penibil pentru un om politic (cu sau fără uniformă) decît să fie declarat subit prea bolnav pentru a mai activa, în plină criză politică, și a doua zi după ce se părea că și-a asigurat rămînerea în continuare la putere?

Cînd se autoavansase de la rangul de premier la cel de șef al statului, generalul a avut ideea de a se intitula Chu Tich (președinte), nu Tong Thong (prezident). Ngo Dinh Diem fusese Tong Thong și Khanh n-a vrut să provoace nedorite asociații de idei. Subtila deosebire a scăpat pare-se maselor revoltate.

In Vietnamul de sud : incidente sîngeroase între catolici şi budişti

Ele nu s-au lăsat impresionate nici de declaraţia lui Khan : „Timp de şase luni am fost şeful unui regim totalitar fără să fiu un totalitar. Pot conduce şi un regim dictatorial fără să fiu dictator".

Toate acestea s-au întîmplat foarte demult, cu peste două săptămîni în urmă. De atunci, Vietnamul de sud şi-a mai schimbat de două ori echipa diriguitoare, fără ca în fond să se schimbe prea multe. Modul în care s-a ajuns la ciudăţenia unui guvern civil subordonat unei junte militare şi apoi la decapitarea (provizorie?) a acestei junte merită a fi consemnat pentru că a pus faţă în faţă cîteva dintre componentele ireconciliabile ale realităţii politice sud vietnameze.

Să reluăm firul acţiunii de miercurea trecută : „comitetul revoluţionar" s-a întrunit, după demisia lui Khan, pentru a alege un nou şef de stat. Khan nu era prezent la deschiderea şedinţei. Nu s-a ajuns la nici un rezultat. După reuniune, Khan declara presei :

— Situaţia este foarte gravă. Chestiunea este atît de importantă încît trebuie să fim prudenţi. Ne vom întîlni din nou şi o să vedem ce-o să iasă.

— Nu sîntem încă pe punctul de a lua o hotărîre, spunea generalul Tran Thien Khiem.

Joi dimineaţa, junta se reunea din nou şi hotăra să nu se autodizolve aşa cum cereau manifestanţii aflaţi în continuare în stradă. Dar la puţină vreme după publicarea comunicatului care făcea cunoscută această hotărîre se anunţa totuşi dizolvarea juntei şi formarea unui triumvirat alcătuit din generalii Khan, Khiem şi Minh.

Apelul pe care cei trei generali îl adresau poporului sud-vietnamez era patetic. Lipseau din el obişnuitele îndemnuri şi angajamente referitoare la continuarea războiului. În schimb se spunea că triumviratul a fost constituit „pentru a realiza unitatea naţională, a evita orice conflict sîngeros între armată şi populaţie, a împiedica un război religios care ar duce la masacre între fraţi şi la distrugerea naţiunii". Niciodată încă gravitatea situaţiei nu fusese mărturisită atît de deschis.

Vineri dimineaţa, ziariştii au aşteptat zadarnic timp de trei ore conferinţa de presă pe care cei trei generali o promiseseră.

La amiază a apărut Khan singur. N-a încercat să dea impresia că vorbeşte şi în numele colegilor săi. Dimpotrivă, a ţinut să sublinieze că expune doar propriul său punct de vedere.

— Liderii partidului Dai Viet sînt vinovaţi de actuala criză, a declarat Khan spre surprinderea corespondenţilor de presă, care se aşteptau la anunţarea unor măsuri pentru normalizarea situaţiei, nu la incriminări. Generalul a intrat în nenumărate amănunte despre activitatea liderilor partidului de dreapta Dai Viet, care a jucat un rol important în ultimii ani ai regimului Bao Dai. Principalul vinovat ar fi fost, după cum a spus Khan, primul vicepreşedinte al guvernului său, Nguyen Ton Hoan.

Sîmbătă — o nouă lovitură de teatru : conferinţa de presă ţinută de un civil, Nguyen Xuan Oanh, al doilea vicepreşedinte al guvernului.

— Sînt noul prim-ministru, le spune el ziariştilor, care află stupefiaţi că, după violenta sa declaraţie din ajun, Nguyen Khan a devenit brusc prea bolnav pentru a mai participa, în viitorul apropiat, la conducerea statului. Oanh anunţă că, exceptînd promovarea lui, guvernul va rămîne în vechea sa componenţă timp de două luni. Aşadar, nu reprezentanţii partidului Dai Viet părăsesc arena, ci deocamdată Khan, despre care la Saigon se spune insistent că face parte din partidul Can Lao, partid catolic extremist, înfiinţat de defunctul frate al lui Ngo Dinh Diem.

Minată de rivalităţi politice, junta în trei s-a descompletat deci în 24 de ore, îndreptăţind previziunile sceptice ale observatorilor care se întrebau din prima clipă cum vor putea coexista generalul Khan cu generalul Minh, pe care în ultimele luni l-a înlăturat de două ori de la putere, şi cu Khiem, generalul cel mai mare în grad şi totodată ministrul de război. Fiecare dintre cei trei generali îşi are propria sa camarilă militară. Disensiunile dintre ofiţerii cu posturi de comandă se prelungeau pînă în forul triumviratului, complicînd inimiciţiile politice şi suprapunîndu-se disensiunilor de natură religioasă.

Reacţia violentă a maselor aflate aproape permanent în stradă a fost şi ea complexă şi diferenţiată. Pe lîngă studenţi, pe lîngă budişti, o nouă grupare a pornit la acţiune pentru a-şi face auzite doleanţele : catolicii. Evident, s-ar putea analiza amănunţit felul în care şi-au pierdut o parte din privilegiile de pe vremea lui Ngo Dinh Diem, fără ca vechii lor adversari religioşi, budiştii, să dobîndească totuşi o situaţie favorizată. Se apreciază că în ultimele 10 luni rîndurile celor nemulţumiţi au crescut, fără însă să se unească. Cercurile conducătoare — urmînd un binecunoscut şi de mult verificat principiu de guvernare autoritară — au întreţinut şi au exacerbat disensiunile între catolici şi budişti.

La Saigon şi în alte oraşe au murit în această săptămînă oameni, nu în încleştarea devenită obişnuită dintre partizani şi armată, ci în încăierări între grupuri de demonstranţi şi mai ales în urma reprimării demonstranţilor de către armată.

Liniştea — adică încetarea luptelor de stradă — realizată la începutul acestei săptămîni cu preţul imobilizării unor importante efective militare, cu ajutorul cărora s-au introdus restricţii riguroase, asemănătoare stării marţiale, nu pare durabilă. În fond, revendicările antidictatoriale n-au fost satisfăcute. Khan a fost înlăturat sau a rămas în umbră, pseudoconstituţia introdusă de el a fost abolită, dar, în afară de aceasta, lucrurile au rămas cum erau sau chiar s-au înrăutăţit.

Premierul Oanh — numit curent Jack Owen de numeroşii săi prieteni americani — şi-a exprimat speranţa că va putea asigura interimatul de două luni. Dar secretarul de stat al S.U.A. a exprimat o speranţă contrară : că generalul Khan se va reîntoarce cît mai repede la cîrma ţării. Mai mult, luni, ambasadorul american Maxwell Taylor (care n-a mai plecat la Washington, cum era vorba) l-a vizitat pe Khan la vila unde „se odihneşte" şi apoi a făcut cunoscut că generalul „speră să se înapoieze la Saigon în următoarele cîteva zile, pentru a-şi relua îndatoririle obişnuite de şef al guvernului." Marţi, o nouă demisie : cea a vicepremierului Hoan. Aşadar, ne putem aştepta ca pionii să-şi schimbe din nou locul pe eşichierul mereu în schimbare din Vietnamul de sud.

Toate guvernele care s-au succedat în ultima vreme în Vietnamul de sud au o trăsătură comună care reprezintă principala lor slăbiciune : caracterul lor funcţional, faptul că sînt concepute în primul rînd ca instrumente pentru continuarea războiului intern. „Statele Unite, spunea zilele trecute purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, McCloskey, sînt interesate în găsirea unei soluţii cît mai rapide pentru criza sud-vietnameză. Orice răsturnare sau orice tendinţă spre o dezbinare stinjeneşte esenţialul : continuarea războiului în Vietnamul de sud".

Între prima şi ultima zi a călătoriei fostului ambasador al S.U.A. la Saigon, Cabot Lodge, prin Europa occidentală, Vietnamul de sud a trecut foarte aproape de un nou război civil, suprapus celui în curs. „La aproape fiecare pas, scrie Seymour Freidin în *New York Herald Tribune*, un alt argument era smuls din arsenalul lui Lodge, care trebuia să se resemneze cu o tăcere în-

curcată, așa cum s-a întîmplat atunci cînd Khan a fost silit să demisioneze". Totuși, la fiecare etapă, Cabot Lodge a repetat cu tărie crescîndă că Statele Unite se împotrivesc convocării unei conferințe pentru Vietnam în momentul de față. Susținătorii occidentali — mai ales francez — ai ideii unei reglementări la masa conferinței văd în evoluția evenimentelor din Vietnamul de sud o confirmare a punctului lor de vedere. Ministrul francez al informațiilor, Alain Peyrefitte, a declarat că ele se potrivesc în asemenea măsură cu previziunile generalului de Gaulle încît i se pare că ar fi „inelegant" să le comenteze. Mai puțin reținută, presa pariziană atrage atenția că dacă nu se negociază astăzi, mîine nu va mai fi nimic de negociat. În același sens, subliniind urgența unei reglementări pașnice, s-a pronunțat și unul dintre vecinii Vietnamului de sud, prințul cambodgian Norodom Sianuk.

Există însă, după părerea unanimă a comentatorilor americani, un termen înăuntrul căruia Statele Unite nu vor întreprinde în nici un caz nimic pe această linie: cele două luni care au mai rămas pînă la alegerile din Statele Unite. Cu el coincide — întîmplător? — termenul de două luni în care guvernul provizoriu din Vietnamul de sud a promis că își va depune mandatul.

Felicia ANTIP

BANSKA BYSTRICA

20 de ani de la insurecția națională slovacă

Evenimentul central al actualității politice cehoslovace l-a constituit în aceste zile aniversarea a 20 de ani de la insurecția națională din Slovacia. Festivitățile care au avut loc la Banska Bystrica, punctul de origine al insurecției, s-au transformat într-o adevărată sărbătoare națională a poporului cehoslovac. Atît la Praga, cît și în alte orașe din Cehoslovacia au avut loc manifestații, adunări festive; presa a consacrat numeroase coloane amintirilor și articolelor despre acest eveniment.

Insurecția națională slovacă este apreciată ca o parte componentă a luptei antifasciste a poporului cehoslovac pentru redobîndirea independenței naționale și de stat, pentru crearea statului unic și egal în drepturi al cehilor și slovacilor construit pe o bază nouă, democrat-populară.

Istoricul evenimentelor este cît se poate de elocvent pentru înțelegerea locului pe care răscoala slovacă îl ocupă în cronica luptei antifasciste a poporului cehoslovac. Organizată și pregătită minuțios în adîncă ilegalitate, răscoala a izbucnit la 29 august 1944. Împotriva ocupanților fasciști au acționat partizanii, trupe slovace amplasate în regiunea respectivă, voluntari din populația locală. Regimul colaboraționist a fost răsturnat într-o regiune echivalentă cu 2/3 din suprafața Slovaciei. Puterea a trecut în mîinile comitetelor naționale create în ilegalitate.

Partizan slovac în zilele insurecției

Din documentele date publicității în aceste zile în Cehoslovacia, rezultă că la răscoală au participat 60 000 de soldați și 20 000 de partizani. Spatele frontului era apărat de 40 000 de membri ai miliției populare și ai comitetelor naționale și de uzină. În cursul insurecției au fost uciși 50 000 de soldați dușmani iar 260 de transporturi militare fasciste au fost distruse.

Situația insurgenților a fost grea întrucît răscoala nu a început în momentul cel mai prielnic. Timp de două luni de zile regiunea liberă egală cu o suprafață de 15 000 km pătrați și încadrată de rîurile Nitra și Raiciank, de munții Tatra și valea rîului Orava, a rezistat atacurilor înverșunate ale trupelor fasciste. În octombrie 1944, hitleriștii au adus forțe puternice în Slovacia și au silit pe partizani să se retragă în munți. În ciuda acestui fapt mișcarea de partizani a crescut în intensitate atît în Slovacia cît și în întreaga țară. Punctul de rezistență a „Republicii de partizani" a devenit satul Kališka, împotriva căruia a fost dezlănțuită de asemenea o puternică ofensivă a trupelor naziste.

Insurecția națională slovacă, care a înscris o nouă pagină glorioasă în istoria luptei împotriva fascismului, a continuat tradițiile bogate și semnificative ale poporului slovac. Banska Bystrica, leagănul răscoalei, deși nu este decît un mic orășel, este cunoscută încă din secolul al XIII-lea, cînd a fost declarat oraș liber de către rege. Cetățenii orașului au luptat împotriva coloniștilor germani, împotriva incursiunilor turcești. Aci a luat ființă partidul social democrat (în 1918) și partidul comunist (în 1921).

La festivitățile care au avut loc la Banska Bystrica au luat parte numeroase delegații din toate orașele Cehoslovaciei, precum și oaspeți străini. A participat de asemenea delegația de partid și guvernamentală a Uniunii Sovietice în frunte cu N. S. Hrușciov. Numeroși dintre aceia care au luat parte la evenimentele din august 1944 au fost decorați cu ordine și medalii. Participanții la festivități au cinstit de asemenea memoria ostașilor sovietici și romîni care au participat la luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei.

La mitingul care a avut loc la Banska Bystrica a luat cuvîntul Antonin Novotny, președintele R. S. Cehoslovace. „Insurecția națională slovacă, a spus el, a constituit rezultatul îndelungatei activități politice a partidului nostru comunist deoarece el a fost principalul inițiator al caracterului său popular și o pîrghie la întocmirea programului său revoluționar. Marea contribuție a insurecției naționale slovace constă în aceea că în numele unității cehoslovace ea a anihilat complet Münchenul și tot ce a urmat apoi. Pentru poporul ceh aceasta a reprezentat un imbold și un imens ajutor pentru desfășurarea ulterioară a luptei de eliberare națională desfășurată în ilegalitate și a luptei de partizani, luptă identică cu lupta poporului slovac".

N. PĂTRAȘCU

LEOPOLDVILLE

În așteptarea sesiunii O.U.A.

Duminică, primul ministru a anunțat că orașul Albertville se găsește sub control guvernamental și că în capitală nu mai este în vigoare starea de asediu; în aceeași zi însă, agențiile de presă au pus sub semnul îndoielii aceste afirmații, arătînd că la Albertville luptele continuă și că la Leopoldville întrunirea politică organizată de P.A.L.U. (Partidul lumumbist unificat, condus de Gizenga) a fost interzisă — interzicere întărită de intervenția jandarmilor. De altfel erau inexacte și comunicatele potrivit cărora Pierre Mulele și Nicholas Olenga ar fi fost uciși în cursul luptelor: Mulele a fost văzut la Brazzaville, iar Olenga a fost auzit vorbind la postul de radio Stanleyville.

Că situația militară a guvernului de la Leopoldville nu este strălucită, o dovedește continuarea recrutării mercenarilor în Rhodesia de sud și în Republica Sud-Africană. Este drept că generalul Mobutu declară cu ingenuitate că „mercenarii aflați la Leopoldville nu au fost recrutați de guvernul congolez" și că „nu s-a pus problema angajării lor". Dar, în acest timp, avioane sud-rhodesiene sosesc în Congo trecînd — semnificativ —

prin spațiul aerian al R.S.A. și al Angolei, iar la Johannesburg un anunț inserat în pagina publicitară a ziarelor îi anunță pe cei care ar fi dispuși să își ofere serviciile în Congo că pot obține informații telefonînd la 838—5302, unde se află un birou condus de ziaristul englez Pat O'Malley, asistat de cîțiva foști ofițeri belgieni. Alte oficii de recrutare urmează să se deschidă la Capetown și Durban.

Doritorii sînt numeroși — „avem posibilitatea să alegem elementele cele mai bune," afirmă O'Malley, — cu atît mai mult cu cît propaganda oficială îi încurajează. Un comentator al postului de radio Johannesburg își sfătuia ascultătorii să nu fie „hipersensibili și moraliști": „mercenarii se consacră unei cauze bune" a spus el și, lansîndu-se într-un istoric al problemei congoleze, a condamnat intervenția O.N.U. pentru că a contribuit la înlăturarea lui Chombe din Katanga. Iar premierul Verwoerd a declarat că nu va lua nici o măsură împotriva recrutării mercenarilor „de vreme ce aceștia se pun în serviciul unui guvern legal".

Astfel încurajați, 600 de oameni s-au oferit să semneze formularele de angajare purtînd antetul misterios Redeco, despre care O'Malley afirmă că aparține unei întreprinderi particulare, dar care ar putea să însemne „Republica Democrată Congo" — denumirea de stat propusă recent de Chombe.

Prima evoluție a mercenarilor — vineri la Albertville — nu a constituit un prea mare succes. Totuși, ei sînt necesari pentru a realiza o consolidare a situației înainte de sesiunea extraordinară a O.U.A. — la nivelul miniștrilor de externe — care va începe, probabil, la 5 septembrie, la Addis Abeba. A fost anunțată, dezmințită, apoi reafirmată, participarea președintelui Kasavubu ; este foarte probabilă prezența lui Chombe, care deține în guvernul congolez și portofoliul externelor. Formularea documentului prin care statele africane sînt invitate să participe la sesiune nu este încurajatoare pentru premierul-ministru de externe ; se menționează că vor fi discutate „situația din Congo și repercusiunile ei asupra țărilor învecinate", în timp ce Chombe ar fi vrut să apară ca acuzator al unor țări învecinate care îi sprijină pe răsculați. De la Addis Abeba, agenția *France Presse* relata că, potrivit curentului de opinie predominant, O.U.A. urmează să recomande încetarea focului, supravegherea aplicării acestei recomandări, și ținerea unor alegeri generale. Se crede că aplicarea unor asemenea recomandări ar apropia de sfîrșit cariera politică a actualului premier congolez.

A apărut posibil ca guvernul de la Leopoldville să obțină un răgaz înainte de confruntarea cu O.U.A. atunci cînd Republica Arabă Unită a cerut amînarea sesiunii O.U.A., programată pentru 5 septembrie, ziua în care urmează să înceapă la Alexandria, conferința la nivel înalt a țărilor arabe. Ulterior, s-a anunțat că țările arabe africane vor putea trimite delegații la 5 septembrie. Guvernul congolez a considerat totuși că o amînare ar fi binevenită ; președintele Kasavubu a cerut, marți, programarea sesiunii O.U.A. pentru 17 septembrie.

Mihai MATEI

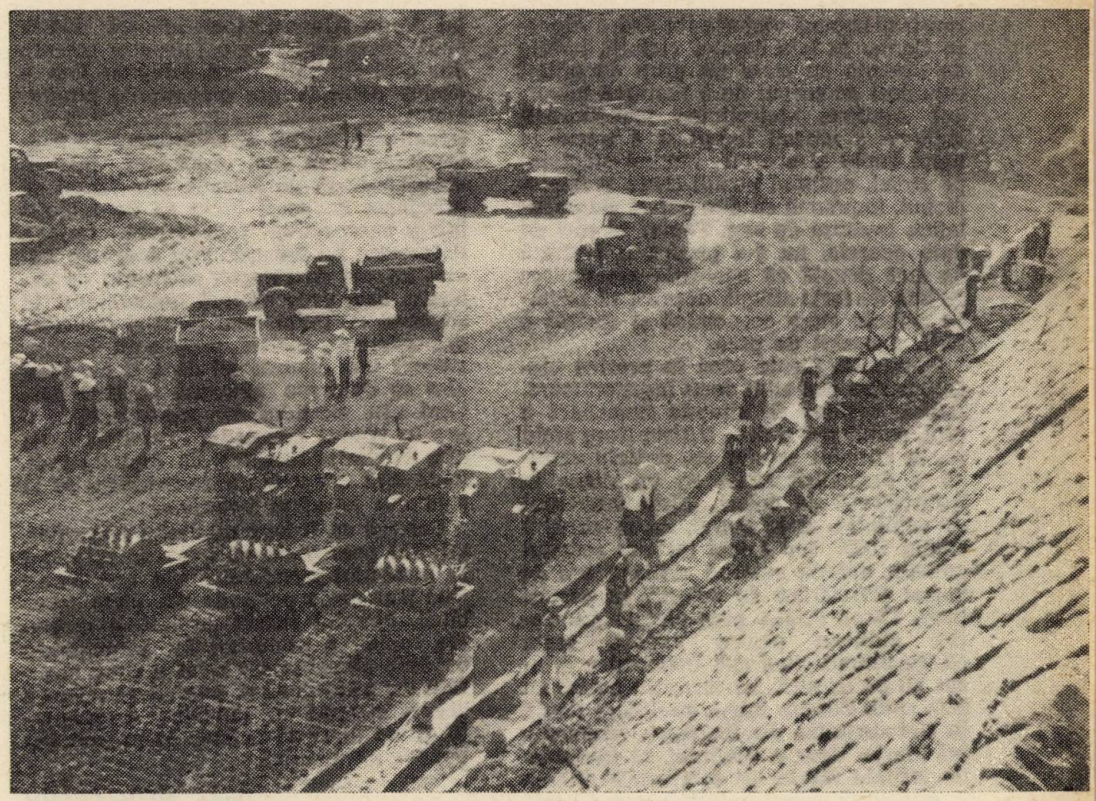

R. D. Vietnam : șantierul de construcție a rezervorului Cam Ly, cu o capacitate de 41 000 000 m.c., destinat alimentării cu apă a 4 500 ha de pămînt

SANTIAGO

În fața urnelor

Urmărită cu un deosebit interes, mai ales în America Latină, campania electorală din Chile ia sfîrșit. Mîine corpul electoral chilian se va prezenta în fața urnelor pentru a-l desemna pe noul președinte al țării. E foarte posibil ca, în cazul cînd nici unul din candidați nu va obține majoritatea absolută (51 la sută din totalul voturilor), sarcina desemnării lui să revină Congresului, care are latitudinea de a se pronunța în favoarea unuia sau altuia dintre primii doi clasați. După părerea, aproape unanimă, a observatorilor din Santiago, primii doi vor fi Salvador Allende, candidatul Frontului de acțiune populară (F.A.P.), grupare politică formată din nouă partide, dintre care amintim partidele național democrat, socialist și comunist, și Eduardo Frei, candidatul partidului democrat-creștin.

Un al treilea candidat, Julio Duran, din partea partidului radical (propus de Gonzales Videla, fost președinte al țării în 1947), a pierdut treptat sprijinul partidului său și definitiv pe al celorlalte partide (liberal și conservator) din coaliția guvernamentală „Frontul democratic", avînd în preziua alegerilor un număr foarte redus de susținători.

Puternicul avans al stîngii, susținătoare a candidaturii lui Salvador Allende a determinat la un moment dat o polarizare serioasă a forțelor de dreapta în jurul lui Julio Duran, imprimînd campaniei electorale un ritm deosebit de alert. Susținătorii actualei coaliții guvernamentale sperau că Duran va întruni un sprijin suficient de larg pentru a contracara popularitatea senatorului Allende. De reținut că, în ultimele alegeri prezidențiale (1958) Allende a pierdut în fața lui Jorge Alessandri cu numai 29 000 de voturi. Lucrurile nu s-au petrecut însă de loc așa : la alegerile din martie anul acesta pentru desemnarea unui deputat din partea provinciei Curico, candidatul coaliției guvernamentale a fost înfrînt cu un plus zdrobitor de 1 600 de voturi de către Oscar Naranjo, candidatul Frontului de acțiune populară. Această neașteptată înfrîngere a paralizat dintr-o dată forțele coaliției, întrucît provincia Curico era considerată a fi un fel de redută a forțelor conservatoare din mediul rural. Descurajat, Julio Duran, presimțind împuținarea sprijinitorilor săi, și-a anunțat chiar ieșirea din competiție. Faptul a fost calificat de către agenția *France Presse* drept o „adevărată catastrofă pentru coaliția guvernamentală", întrucît acesteia i-ar fi fost foarte greu să găsească într-o perioadă destul de scurtă un înlocuitor. E poate motivul pentru care, ulterior, Duran a revenit asupra hotărîrii sale. Dar forțele din coaliție erau deja dezmembrate. Azi, majoritatea conservatorilor și liberalilor au devenit partizanii lui Eduardo Frei, iar o parte din radicali sprijină candidatura lui Salvador Allende. Duran a rămas numai cu o parte dintre radicali și o eventuală victorie a sa e pusă sub foarte multe semne de întrebare.

S-a vorbit pînă de curînd de o eventuală lovitură de stat care să preîntîmpine victoria lui Allende. Chile a mai trecut printr-o situație asemănătoare în 1937, cînd un Front popular asemănător actualului Front de acțiune populară a

reușit să impună victoria lui Pedro Aguirre Cerda. În fața acestei victorii, forțele de dreapta au atras un grup de ofițeri superiori cu scopul de a răsturna guvernul Aguirre. Majoritatea muncitorimii chiliene a părăsit lucrul și a trecut la luptă rapid și energic, punînd stăpînire pe străzi, ocupînd poziții-cheie și împiedicînd, împreună cu alte pături ale populației, lovitura de stat. Faptul că nici de data aceasta, nu s-a produs o lovitură de stat denotă că cercurile reacționare se tem de forța stîngii, dornică să schimbe actuala stare economică și socială a țării, deosebit de grea.

Bilanțurile făcute pînă în preziua alegerilor sînt mai mult decît îngrijorătoare. Astfel, vorbind de situația financiară a țării, cotidianul chilian *Ultima Hora* arată că, la sfîrșitul acestui an, datoria externă a Republicii Chile se va ridica la 2 450 000 000 de dolari. „Este interesant de subliniat, arată ziarul, că la sfîrșitul anului 1958, cînd a fost instalat actualul guvern, datoria externă chiliană era de numai 620 000 000 de dolari". În același timp, Corea Prieto, președintele Asociației chiliene pentru export, arăta că, în ultimii cinci ani, importul a crescut cu 54 la sută, iar exportul numai cu 9 la sută. Recent, într-o cuvîntare ținută la Universitatea din Santiago, economistul Mario Vera a subliniat că investițiile inițiale făcute de companiile străine în minele de cupru au fost de numai 3 milioane și jumătate dolari. În decurs de 50 de ani ele au adus un profit de 3 450 000 000 dolari. Din aceste miliarde, Republicii Chile i-au revenit doar 300 de milioane. Același economist arăta cu un alt prilej că valoarea totală a capitalului național, a tot ceea ce există în Chile ca utilaj industrial, locuințe, drumuri, poduri, căi ferate și toate felurile de bunuri materiale acumulate în decursul a 400 de ani, valorează 8 miliarde dolari. Cutremurul din 1960 a provocat pierderi evaluate la 450 milioane dolari. Aceasta înseamnă că profitul de 3 450 000 000 de dolari amintit mai sus echivalează cu mai bine de 8 cutremure.

În ce privește agricultura este de ajuns să arătăm că 0,6 la sută din posesorii de pămînt din Chile dețin în prezent 60 la sută din întreaga suprafață cultivabilă a țării. Dintr-un total de 21 161 835 ha teren cultivabil, 15 500 000 ha sînt lăsate de către marii latifundiari în paragină. De aceea necesitățile de import în materie de produse alimentare s-au cifrat în acest an la 120 milioane de dolari, cu toate că după calculele statisticienilor, Republica Chile ar putea hrăni peste 30 000 000 de locuitori și nu numai 8 505 000, cîți număra la 10 august anul acesta.

Definindu-și încă de la începutul anului trecut platforma politică, Salvador Allende s-a pronunțat pentru o schimbare a structurii economice și sociale. Cu ocazia diverselor mitinguri și adunări care au avut loc în țară, în fața alegătorilor, Allende a declarat că în cazul în care va ieși victorios va întreprinde o serie întreagă de măsuri pe linia naționalizării minelor de cupru, salpetru și fier, înfăptuirea unei reforme agrare autentice, lichidarea monopolurilor industriale și comerciale etc. Același lucru l-a declarat puțin mai rezervat, și Eduardo Frei, determinînd săptămînalul american *Newsweek* să remarce: „Este exact ceea ce majoritatea chilienilor doresc să audă, cu atît mai mult cu cît, în ultimii șase ani, regimul conservator al președintelui Jorge Alessandri a ignorat foarte mult acest fapt". La o întrunire recentă din capitala țării, însă, Eduardo Frei a exclus definitiv din prevederile programului său politic punctul referitor la naționalizare. Inițial, el se pronunțase pentru înfăptuirea unei asemenea măsuri, deosebindu-se de Allende prin faptul că preconiza ca acest lucru să fie realizat într-o perspectivă îndepărtată, treptat. Programul lui Eduardo Frei cuprinde mai ales măsuri cu caracter secundar, de paleativ. Frei preconizează îmbunătățiri în sistemul de învățămînt rural și profesional, asistența socială, programul de construcții etc. Șansele lui de a fi eventual ales se datoresc influenței pe care partidul său, partidul democrat-creștin, o are în rîndul populației catolice, mai ales în rîndul femeilor din capitala țării, unde sînt concentrate aproximativ 50 la sută din numărul voturilor.

Oricare va fi însă rezultatul alegerilor, viitorul președinte va avea de înfruntat la începutul mandatului său una dintre cele mai grele perioade din viața republicii. Nivelul scăzut de trai și creșterea rapidă a prețurilor la principalele produse alimentare a creat o stare generală de nemulțumire, punînd în mișcare greve, marșuri ale țăranilor, demonstrații și tot felul de acțiuni de protest împotriva guvernului.

Darie NOVĂCEANU

ROMA

„Conjunctura"

După o întrerupere de 23 de zile, la Roma s-a reluat la începutul acestei săptămîni activitatea politică oficială atît în cadrul guvernului, cît și pe plan parlamentar. „A fost o vacanță scurtă și de loc senină — scrie ziarul *Corriere della Sera* — aceea pe care și-au putut-o acorda anul acesta oamenii politici italieni ținuți în tensiune mai întîi de îmbolnăvirea președintelui Segni și apoi de boala și moartea lui Palmiro Togliatti".

La Palazzo Chigi s-a reunit luni Consiliul de Miniștri, pe ordinea de zi figurînd măsurile anticonjuncturale, pe care guvernul ar fi trebuit să le aprobe încă de la 7 august, întrunirea programată pentru acea dată fiind însă suspendată din cauza indisponibilității președintelui Republicii.

Tot luni, la Palazzo Montecitorio și-a reluat lucrările Camera Deputaților. Deputații au început dezbaterea proiectului de lege asupra contractelor agricole, urmînd să discute apoi măsurile anticonjuncturale adoptate de guvern. Senatul este convocat pentru 4 septembrie, în vederea discutării acelorași măsuri, întrucît, potrivit normelor constituționale, ele nu pot fi validate ca acte legislative decît dacă sînt supuse celor două camere ale Parlamentului într-un termen de cinci zile.

După cum se vede, „pe toate cele trei dosare care au fost deschise, scrie același cuvînt: conjunctura" *(Il Messagero)*. Termenul a căpătat în ultimul an o circulație frecventă în vocabularul politic italian, exprimînd dificultățile situației economice. În fapt, acum este vorba despre adoptarea unor sporuri de taxe fiscale, care formează prima parte a programului anticonjunctural prin care cel de-al doilea guvern de coaliție prezidat de Aldo Moro și-a propus să înfrunte în următoarele 12—16 luni aceste dificultăți. Discursul programatic pronunțat de premierul Moro în Parlament cu prilejul votului de investitură a fost de altfel, după cum se știe, în mare parte consacrat examinării „fenomenelor de neliniște și criză din economie" *(Il Giorno)*. „Am ajuns — a spus atunci șeful cabinetului italian — la momentul cel mai dificil al evoluției noastre conjuncturale". „Există elemente de speranță — adăuga în acele zile ziarul *(La Stampa)*. De exemplu, deficitul balanței comerciale s-a redus cu 30 la sută. Dar există încă elemente de îngrijorare. Diagnoza conjuncturală a pus în lumină concluzia că presiunea inflației s-a atenuat, dar nu a dispărut". Tocmai persistența acestor „elemente de îngrijorare" explică de ce reluarea activității politice în capitala peninsulei este dominată de probleme economice care nu se află la prima înscriere pe lista dezbaterilor.

O serie de ziare italiene remarcă chiar că deși măsurile de austeritate propuse au fost caracterizate în repetate rînduri ca „o terapie necesară și urgentă" pentru a se combate febra prețurilor și, în general, ceea ce comentatorii au numit „deteriorarea conjuncturii", ele au fost de mai multe ori amînate. „Despre aceste măsuri — scria zilele trecute *Corriere della Sera* — se discută de un an. S-a început de fapt să se vorbească despre ele cînd guvernul era condus de Giovanni Leone. S-a continuat să se vorbească atunci cînd Aldo Moro l-a înlocuit. Și se vorbește încă acum, după ce Moro a format al doilea guvern".

Datele problemelor, așa cum se prezintă ele în fața Parlamentului și a guvernului actual, nu au rămas însă nemodificate, chiar dacă se ia ca termen de comparație începutul lunii august, cînd a avut loc votul de investitură. După părerea cronicarilor de specialitate, în complexitatea fenomenelor economice au intervenit în această perioadă unele schimbări. „Pînă acum — observa recent un articol apărut în ziarul *Il Messagero* — exista numai teama de inflație; acum există teama, poate și mai mare, de deflație, adică de reducerea producției, și de șomaj. Trebuie să se apere două fronturi: stimularea aparatului economic și, în același timp, stabilitatea lirei. Există, adaugă articolul, un simptom pozitiv însoțit de mai multe simptome negative. Cel pozitiv constă în evoluția balanței de plăți, a raportului dintre import și export. Deficitul acestei balanțe a fost redus. Circulația monetară a crescut mai puțin decît în 1963, dar continuă încă să crească peste limitele de acoperire. Indicele costului vieții, bazat în mare parte pe prețurile alimentelor, continuă și el să sporească; bugetele familiilor sînt expuse deci la noi lovituri. Economia încearcă să-și cicatrizeze rănile provocate de inflație, prin regresul producției și șomaj".

La afirmația că măsurile anticonjuncturale „cer sacrificii din partea tuturor", ziarul *Unita* a răspuns arătînd că „cheltuielile cerute de aceste măsuri vor fi plătite numai de muncitori și de cetățeanul mijlociu". Pe de altă parte, observatorii politici au reținut faptul că

poziții critice în legătură cu programul anticonjunctural există nu numai pe băncile opoziției, ci și în cadrul coaliției guvernamentale. Recent, fostul ministru socialist al Bilanțului în cabinetul care a precedat actualul guvern, Antonio Giolitti, a scris în revista *L'Astrolabio* un articol intitulat: „Centrul-stînga și conjunctura", în care critica acceptarea de către P.S.I., sub presiunea dreptei democrat-creștine, a priorității măsurilor anticonjuncturale față de reformele preconizate de socialiști. „Politica conjuncturală — scrie Antonio Giolitti, e considerată ca avînd absolută prioritate și pentru 12—16 luni numai ea va ocupa activitatea guvernului în domeniul economic". Afirmînd că remediile propuse în cadrul acestei politici conjuncturale pentru combaterea dificultăților economice se bazează în general pe impozite și pe micșorarea cheltuielilor publice, Giolitti a contestat tezele care motivează „înghețarea" programării economice, socotindu-le ca fiind de „o deconcertantă fragilitate". Pe temeiul acestor deosebiri de vederi, ziarul *Il Giorno* trăgea concluzia că se prevăd „ședințe calde" în Parlament.

Măsurilor anticonjuncturale care sînt discutate le vor urma, după cum anunță presa italiană, majorări tarifare la transporturile pe căile ferate și la serviciile poștale, de la care se speră o ameliorare a datoriilor statului.

Ce repercusiuni vor aduce aceste măsuri asupra evoluției conjuncturii? Răspunsurile sînt în general însoțite de multe rezerve, deși atenuarea deficitului balanței de plăți a generat un oarecare optimism în rîndurile economiștilor italieni. „Acest optimism, scrie cotidianul economic *Il Globo* — e legat însă de mulți «dacă». Ceea ce a determinat ziarul *Corriere della Sera* să-și înceapă editorialul de luni cu cuvintele: „Reluarea lucrărilor parlamentare are loc într-un climat de neliniște".

Octavian PALER

Roma, 1 septembrie

PARIS

Întîlnirile celor trei prinți

La aproximativ 20 km de capitală, în localitatea La Celle Saint-Cloud de lîngă Versailles, castelul pus la dispoziția conducătorilor celor trei tendințe laoțiene era gata să-și întîmpine oaspeții încă din ajun de 24 august, dată considerată probabilă pentru începerea negocierilor. La 24 august însă cei trei lideri laoțieni nu s-au întîlnit. Nu s-au întîlnit nici la 28, a doua dată despre care se vorbea în cercurile bine informate din capitala Franței. Chiar în acea zi, premierul Suvana Fumma declara că încă nu sînt coapte condițiile pentru o reuniune în trei.

Cei trei prinți laoțieni la una din întîlnirile din Valea Ulcioarelor. De la stînga la dreapta: Boun Oum, Suvana Fumma, Sufanuvong.

El a precizat în același timp, după cum arăta o corespondență din Paris a agenției americane *Associated Press*, că „vor continua convorbirile neoficiale între cei trei prinți, dar se vor întîlni numai cîte doi". „După ce vor fi avut loc cîteva întîlniri, a adăugat premierul laoțian, se va putea ajunge la un fel de acord care va permite o conferință." Drumul spre acest acord preliminar pare însă și el nu lipsit de asperități. Căci dacă în linii mari o anume ordine de zi a convorbirilor de la Paris — cuprinzînd desemnarea unei delegații laoțiene unice care să reprezinte Laosul la o eventuală conferință a celor 14* și definirea platformei pe care această delegație să o susțină la conferință — este admisă de toți trei participanții, în ceea ce privește componența *concretă* a delegației și conținutul *concret* al platformei ei, divergențele sînt foarte marcate. Ceea ce au dovedit cu prisosință evenimentele izvorîte din intenția grupării de dreapta a lui Fumi Nosavan de a modifica în favoarea ei alcătuirea guvernamentală și de a-și impune punctul de vedere în definirea politicii țării.

Nu este vorba numai de organizarea loviturii de stat din aprilie — ci și de tot ceea ce i-a urmat și de tot ceea ce a precedat-o. De altfel, bogatul capitol al antecedentelor ajunge, dacă parcurgi deandaratelea firul istoriei, pînă la lunile de după conferința genevezâ de acum zece ani. Fără îndoială, acea primă adunare a celor 14, în vara lui 1954, a avut marele merit de a pune capăt războiului și de a reafirma solemn independența statelor din peninsula indochineză. Dar chiar în februarie 1955, dreapta laoțiană încerca să utilizeze condițiile astfel create pentru a torpila printr-o lovitură de stat coaliția guvernamentală și a suprima participarea la conducerea țării a influentului partid progresist Neo Lao Haksat, condus de Sufanuvong. Această obsesie tenace a grupării de dreapta, al cărei lider e Fumi Nosavan, a continuat să se exprime de-a lungul anilor următori. În forme diferite — de la acțiunile militare împotriva formațiilor Patet Lao la loviturile de stat, pentru a ne opri numai la cele mai spectaculoase — și beneficiind de ajutorul unor sprijinitori de peste hotare, dintre care cei mai apropiați din punct de vedere geografic sînt Tailanda și Vietnamul de sud.

S-ar fi putut crede că, după a doua conferință genevezâ — al cărei principal rezultat a fost proclamarea neutralității Laosului sub garanția a treisprezece state, printre care marile puteri — guvernul tripartit avea să poată iniția opera, necesară, de gospodărire a țării. Dacă n-ar fi fost vechea, stăruitoarea obsesie de a „scoate din joc" pe partenerul progresist... Acestui obiectiv a continuat să-i consacre dreapta toate eforturile și toate resursele sale. Una din principalele căi pe care le-a folosit a fost preocuparea sistematică de a debilita mișcarea neutralistă căreia îi fusese încredințată în guvernul tripartit proporția cea mai mare de portofolii și însăși președinția consiliului, asumată de șeful neutralismului laoțian, Suvana Fumma. Pentru urmărirea acestei acțiuni de dezagregare au fost folosite toate mijloacele: nu numai specularea ezitărilor și oscilațiilor neutraliștilor, a divergențelor lor interne, dar și infiltrarea masivă în rîndurile trupelor neutraliste a unor militari din formațiunile dreptei, și asasinatul (ministrul de externe Quinim Folsena ucis la 1 aprilie 1963, colonelul Leuang — unul din principalii conducători ai forțelor neutraliste — ucis la sfîrșitul aceluiași an), și, așa cum aminteam mai sus, lovitura de stat.

Este de remarcat că loviturile de stat ale dreptei laoțiene în general și cea din primăvara acestui an îndeosebi și-au propus nu atît să înlăture pe liderul neutralist, cît să facă din personalitatea lui Suvana Fumma — al cărui prestigiu, atît în interiorul țării cît și pe plan internațional, ar trebui în concepția organizatorilor de puciuri să sporească propria lor lipsă de asemenea capital politic — un prizonier că-

*) Amintim că statele respective, „cei 14" participanți la conferințele de la Geneva din 1954 și 1962, sînt: U.R.S.S., Marea Britanie (copreședinți), R.P. Chineză, S.U.A., Franța, Polonia, India, Canada (acestea trei au devenit apoi membrii Comisiei Internaționale de Control), Birmania, Laos, R.D. Vietnam, Vietnamul de sud, Cambodgia, Tailanda.

ruia să i se poată smulge „amendamente" la politica de neutralitate pe care o preconizează. Unele i s-au şi smuls, după ce s-a obţinut intrarea în guvern a conducătorilor militarilor complotişti şi contopirea trupelor neutraliste cu acelea ale grupării de dreapta, adică după ce au fost dezmembrate pas cu pas forţele care puteau constitui suportul propriu al premierului. După cum se ştie, sub presiunea noilor veniţi (prin efracţie) în guvern, Suvana Fumma consimţise să ceară efectuarea unor zboruri de recunoaştere de către avioane americane deasupra poziţiilor forţelor Patet Lao. Gravitatea demersului făcut a apărut întreagă atunci cînd avioanele americane au trecut la bombardarea acestor poziţii. Cererea premierului ca aceste zboruri să fie imediat suspendate a fost prompt şi cu insolenţă dezavuată de vicepremierul Fumi Nosavan. „Lipsit de armată, fără măcar un embrion de organizaţie politică, supus servituţilor ajutorului american pentru a supravieţui, prinţul Suvana Fumma s-a alăturat practic poziţiilor dreptei", scria zilele trecute, într-un editorial, ziarul parizian *Le Monde*. Care adăuga: „Întoarcerea la tripartismul de odinioară ar fi posibil numai dacă fracţiunea neutralistă ar renaşte din propria ei cenuşă şi ar găsi în ea însăşi resursele necesare pentru a porni din nou la drum. Nimeni nu-şi prea face iluzii în această privinţă, nici la Vientiane nici la Paris. Guvernul francez... e din ce în ce mai înclinat să considere că în conflictul laoţian nu se mai înfruntă decît două tendinţe..."

Actuala compoziţie a guvernului laoţian şi disensiunile din sînul lui au făcut ca şi Comisia internaţională de control să fie practic imobilizată: potrivit acordurilor de la Geneva, ea nu poate ancheta decît cu autorizaţia guvernului — iar guvernul, potrivit principiului unanimităţii stabilit în timpul negocierilor din Valea Ulcioarelor, trebuie să aibă asentimentul celor trei grupări din coaliţie pentru a cere sau permite o asemenea anchetă. Or, cum să se realizeze o unanimitate în condiţiile în care primul asociat, căruia îi revenea şi un oarecare rol de arbitru, este dezarmat în faţa celui de al doilea, iar acesta nu doreşte decît să excludă pe al treilea din coaliţie? Degradarea rapidă a situaţiei în Laos a făcut ca reexaminarea la nivel internaţional a problemelor acestei ţări să devină nu numai necesară, dar şi urgentă. În cursul acestei veri s-a vorbit despre convocarea din nou a celor 14, apoi de o reuniune care să adune în jurul mesei tratativelor pe reprezentanţii celor doi copreşedinţi, ai celor trei membri din comisia de control şi pe liderii celor trei grupări laoţiene, apoi din nou despre reconvocarea conferinţei celor 14, formulă care prezintă cele mai multe şanse de eficienţă: participanţii sînt doar aceiaşi care, în 1962, şi-au angajat răspunderea cu privire la neutralitatea Laosului. De altfel, majoritatea acestor ţări — şi, dintre ele, majoritatea marilor puteri, cu excepţia Statelor Unite, puţin doritoare să participe în plină campanie electorală la o dezbatere privind Asia de sud-est, şi a Marii Britanii, oarecum reticentă datorită preocupării de a menaja în acest caz sensibilitatea aliatului transatlantic — s-au pronunţat ferm în favoarea unei asemenea reuniuni.

S-au declarat de acord cu convocarea ei şi principalii interesaţi, conducătorii celor trei tendinţe laoţiene. Mai mult: pentru ca să nu se repete experienţa din 1962, cînd negocierile din Valea Ulcioarelor au pornit abia după ce conferinţa de la Geneva îşi începuse lucrările, vicepremierul Sufanuvong, preşedintele partidului Neo Lao Haksat, a propus organizarea în cel mai scurt timp a unei reuniuni tripartite cu ordinea de zi la care ne-am referit mai sus. Premierul Suvana Fumma s-a declarat de acord cu această iniţiativă, gruparea de dreapta a consimţit şi ea. Valea Ulcioarelor nefiind în momentul de faţă un loc propice tratativelor — nu numai pentru că e teatru de luptă, dar mai cu seamă pentru că încetarea focului şi condiţiile în care s-ar putea realiza sînt ele însele puncte în litigiu între Patet Lao de o parte şi celelalte două tendinţe de cealaltă — a fost stabilit că sediul întîlnirii va fi ales într-o ţară asiatică sau europeană neimplicată în conflict. În cele din urmă, alegerea s-a oprit asupra Franţei, care oferea convorbirilor laoţiene ospitalitatea castelului La Celle Saint-Cloud. Fără îndoială că la această alegere a contribuit atenţia deosebită pe care politica franceză o acordă în ultima vreme, în ceea ce priveşte sud-estul asiatic, ideilor privitoare la pace negociată şi la salvgardarea neutralităţii statelor din această regiune. Oficialităţile franceze au ţinut să sublinieze însă în cîteva rînduri că este vorba de treburi „strict inter-laoţiene" (în acelaşi spirit presa pariziană a subliniat că nu a fost pus la dispoziţia celor trei prinţi centrul de conferinţe internaţionale, anexă a Ministerului de Externe) şi că guvernul înţelege să păstreze faţă de aceste tratative o atitudine de „absolută neingerinţă". Vizitele pe care săptămîna trecută Suvana Fumma, apoi Sufanuvong, iar la începutul acestei săptămîni Boun Oum le-au făcut ministrului de externe al Franţei sînt desemnate în aceste cercuri ca uzuale acte de curtoazie. La fel, dineul oferit marţi de Couve de Murville (şi unde liderii laoţieni s-au aflat, pentru prima dată de la sosirea la Paris, toţi trei laolaltă). Agenţia americană U.P.I. avansează însă ideea că s-ar putea ca preşedintele de Gaulle să aibă la rîndu-i întrevederi cu reprezentanţii celor trei grupări din Laos. „Încurajîndu-i să vină la Paris, adaugă U.P.I.... guvernul gaullist a sperat să obţină acordul lor pentru convocarea unei conferinţe a celor 14 state. După unele surse informate, Franţa speră că o astfel de conferinţă ar avea drept consecinţă ducerea de tratative similare la Geneva în problema Vietnamului..."

În ceea ce priveşte perspectivele convorbirilor care se vor desfăşura între cei trei lideri, premierul Suvana Fumma dădea un accent optimist unui interviu acordat la sosirea în capitala Franţei: „Dacă izbutim să ne punem de acord între laoţieni asupra conferinţei celor 14 la Geneva, declara el agenţiei *France Presse*, vor fi multe şanse ca Marea Britanie şi Statele Unite să accepte convocarea conferinţei în cursul acestui an". Vicepremierul Sufanuvong a făcut la rîndu-i declaraţii, apreciind că roadele convorbirilor depind exclusiv de premier şi de reprezentanţii dreptei: „în ceea ce mă priveşte, sînt gata să rezolv problemele prin negocieri paşnice", a spus el, subliniind că, deşi forţele neutraliste continuă să atace poziţiile Patet Lao, „noi încă n-am ripostat pentru că n-aş vrea să fie folosită forţa armată în timp ce aici se desfăşoară această reuniune paşnică". Observatori din cercurile politice pariziene consideră de altfel pozitivă atitudinea liderului partidului Neo Lao Haksat, arătînd că el exprimă „teze moderate, care se aseamănă... cu tezele neutraliste clasice", azi abandonate în fapt de foştii lor susţinători.

De remarcat un amănunt, care poate să nu fie numai protocolar: în timp ce la castelul La Celle Saint-Cloud gruparea neutralistă şi cea de stînga vor fi reprezentate la cel mai înalt nivel, liderul dreptei, Fumi Nosavan, a rămas la Vientiane: îi va ţine locul la convorbirile tripartite prinţul Boun Oum. Care oricum se afla în sudul Franţei pentru a-şi îngriji sănătatea. Şi care nu exclude posibilitatea de a-şi relua tratamentul la Nissa imediat după şedinţa de deschidere, lăsîndu-se la rîndu-i înlocuit, poate de Ngon Sananikone. E drept că probabilul înlocuitor al înlocuitorului nu e un fitecine: numele membrilor familiei Sananikone a fost îndeaproape amestecat în mai toate comploturile reacţionare din ultimii zece ani...

În orice caz, se pare că reprezentanţii la Paris ai celor doi copreşedinţi din 1954 şi 1962 vor fi puşi la curent, în mod periodic, de către şeful guvernului laoţian, asupra evoluţiei discuţiilor cu ceilalţi doi lideri.

Florica ŞELMARU

Pe fluviul Niagara, în apropierea „cascadei americane", s-a construit un pod de beton armat care leagă teritoriile S.U.A. şi Canadei

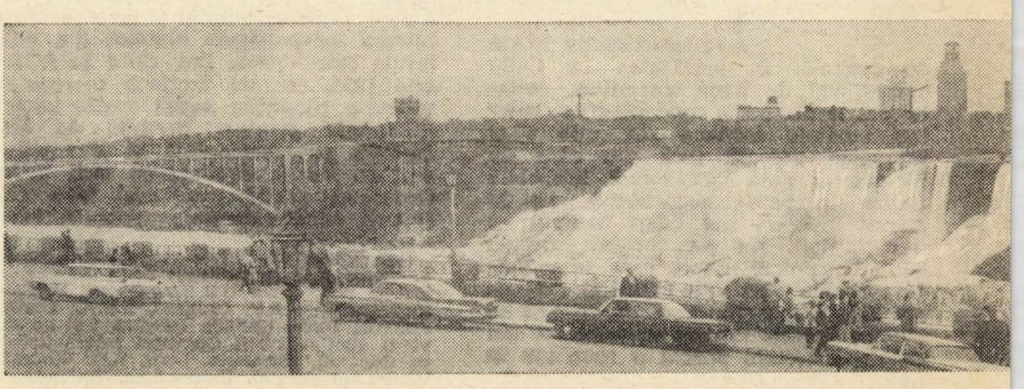

RABAT

Motivele remanierii

Se va dovedi oare noul guvern alcătuit la Rabat o experiență viabilă în actuala conjunctură economică și politică marocană? — această întrebare și-o pun cei ce au urmărit îndeaproape sinuozitățile crizei politice manifestate în capitala Marocului în ultimele luni. După părerea cotidianului francez *Le Monde*, este evident că guvernul constituit acum de regele Hassan II nu este pe măsura celui la care suveranul reflecta încă de la furtunoasa sesiune parlamentară din iunie, cînd remanierea devenise iminentă. În istoria parlamentului marocan această sesiune a marcat de altfel prima confruntare autentică a programului și rezultatelor echipei guvernamentale cu realitățile social-economice ale țării. Dezbaterile parlamentare care au urmat moțiunii de neîncredere față de politica guvernului depusă de Uniunea Națională a Forțelor Populare (U.N.F.P.) au demonstrat eșecul politicii vechiului cabinet, dezvăluind totodată caracteristici ale unei situații generale cu accente de criză mult mai profunde decît cele putînd genera o simplă și obișnuită remaniere ministerială.

Potrivit datelor oficiale ale Serviciului central de statistică, între anii 1958 și 1963 populația a sporit cu 20 la sută, în timp ce producția globală numai cu 10 la sută. În viața postbelică a marocanilor acest decalaj s-a exprimat prin scăderea consumului, indicele acestuia pe locuitor reducîndu-se în 1964 cu 10 la sută în comparație cu 1955. Concomitent cu devalorizarea monedei naționale, costul vieții a crescut cu peste 40 la sută. Aceasta se datorează în primul rînd faptului că în țară continuă să rămînă aproape neschimbată structura semicolonială a economiei. Agricultura se caracterizează prin persistența unor puternice rămășițe feudale care caută de altfel să-și extindă influența încercînd, cu sprijinul puterii centrale, să exercite un control mai strîns asupra statului. Absența unei reforme agrare a dus la situația în care peste 50 la sută din țărani sînt lipsiți complet de pămînt sau posedă loturi care nu le pot asigura hrana zilnică.

Faptul că în Maroc nu se poate vorbi despre existența unei industrii naționale, întrucît în ultimii ani chiar și acele ramuri mai dezvoltate sînt stagnante, face ca șomajul să atingă procente ridicate: 20 la sută din cetățenii capabili de muncă la orașe și mai mult de 50 la sută la sate.

Situația valutei naționale — dirhamul — este la fel de grăitoare. În timp ce în ianuarie 1963 rezervele valutare ale Marocului reprezentau 93 de miliarde, în martie 1964 aceste rezerve au scăzut la 27 de miliarde, iar în iunie la 17 miliarde.

Acest impas economic se reflectă în incertitudinea politică ce domnește în viața Marocului. Ultimii ani au marcat întărirea influenței Uniunii Naționale a Forțelor Populare (U.N.F.P.) sprijinită — după interzicerea în 1960 a Partidului Comunist — de forțele progresiste și patriotice marocane. Pronunțîndu-se pentru o largă reformă agrară, naționalizarea unor întreprinderi industriale și bancare străine, precum și pentru o serie de alte transformări democratice, U.N.F.P. a ocupat un loc din ce în ce mai însemnat în viața politică a țării, periclitînd astfel pozițiile reacțiunii feudale. Căutînd să împiedice U.N.F.P. să participe la activitatea guvernamentală, autoritățile centrale au dezlănțuit o campanie de represiuni care s-a soldat, în special în ultimul an, cu arestarea a numeroși fruntași ai Uniunii.

Pe de altă parte, încurajarea capitalului străin de către autorități, extinderea influenței clasei feudale și lezarea de către aceasta a intereselor burgheziei naționale au contribuit la accelerarea procesului de polarizare a forțelor politice marocane. După Uniunea Națională a Forțelor Populare și organizația sindicală Uniunea Marocană a Muncii, a trecut în opoziție și cel mai influent partid burghez „Istiqlal". Dezbaterile parlamentare din iunie, extrem de animate, au avut darul de a pune sub lumină reflectorului politic aceste dificultăți caracterizînd bilanțul echipei guvernamentale. Moțiunea de neîncredere depusă de U.N.F.P. a fost susținută de partidul Istiqlal. Partidele coaliției guvernamentale: Mișcarea Populară și Partidul Socialist Democratic, între care există o puternică rivalitate generată de numărul locurilor repartizate în guvern, s-au alăturat la început opoziției, fiecare criticînd cu vehemență pe miniștrii din partidul rival. Teama ca o cădere a guvernului în aceste condiții să nu mărească prestigiul U.N.F.P., precum și manevre de culise făcute de fiecare în parte pentru majorarea locurilor deținute au hotărît pînă la urmă partidele coalizate (M.P. și P.S.D.) să se abțină de la vot. Faptul că moțiunea de neîncredere a întrunit 60 de voturi (doar cu 13 mai puține decît erau necesare adoptării ei) marchează adeziunea pe care a primit-o în rîndul a numeroși membri ai parlamentului. Deși moțiunea nu a fost adoptată, sesiunea parlamentară a avut ca urmare remanierea de acum cîteva zile de la Rabat.

O formulă de unitate națională nu s-a putut realiza nici acum, situația politică rămînînd de fapt aceeași. Principalele forțe politice ale țării, U.N.F.P. și partidul Istiqlal, nu sînt reprezentate în noul guvern. Alegerea miniștrilor se pare a fi fost făcută în special pentru a se obține întărirea puterii centrale, dat fiind că toți noii miniștri sînt colaboratori apropiați ai regelui. În ce privește partidele de coaliție, P.S.D. își păstrează 7 locuri iar Mișcarea Populară unul singur, ministerul de interne deținut de acest partid în fosta formație fiind ocupat acum de generalul Bouflik. Observatorii politici asociază prezența lui Bouflik, fost șef al siguranței statului și unul din promotorii campaniei de represalii împotriva elementelor democrate, cu „gestul de clemență" al suveranului în favoarea stîngii, prin grațierea a trei lideri ai U.N.F.P. (condamnați la moarte în urma cunoscutului proces din iulie), considerînd aceste două acte concomitente drept o încercare a tronului de a oferi compensații ambelor forțe politice. Dar dacă cercurile de dreapta au motive să fie mulțumite de intrarea lui Bouflik în guvern, forțele democrate, care cer eliberarea celor trei fruntași arestați, consideră revendicarea lor nesatisfăcută prin simpla comutare a pedepsei în închisoare pe viață. Mohamed Basri, unul din cei trei condamnați în iulie sub pretextul de „atentat la siguranța statului", face parte dintre conducătorii Mișcării de rezistență a poporului marocan; el se bucură de o deosebită stimă și popularitate în rîndul maselor.

Observatorii din capitala marocană consideră actualul cabinet drept un guvern tranzitoriu. Acest punct de vedere își găsește confirmarea în faptul că au și început tatonările în vederea atragerii celorlalte două partide principale (U.N.F.P. și Istiqlal) într-o viitoare echipă de mai largă participare națională, echipă care, după cum se indică în cercurile apropiate tronului, ar putea fi constituită încă în toamna acestui an.

Ileana NICOLAESCU

DEZVOLTAREA KENYEI

În iunie a.c. la Nairobi a fost dat publicității planul de dezvoltare a economiei Kenyei. Potrivit planului, pînă în anul 1970 producția globală în expresie valorică urmează să crească la 364 milioane de lire sterline. Anunțînd acest lucru, primul ministru Jomo Kennyatta a spus: „Noi intenționăm să folosim toate resursele posibile pentru a obține în următorii șase ani un avînt puternic al economiei. Planul nostru a fost elaborat cu intenția ca locuitorii Kenyei să joace un rol important în economia țării și să sporească în mare măsură partea lor din venitul național".

Despre importanța noului plan și-a expus de asemenea opinia ministrul de finanțe și al planificării economiei al Kenyei, James Gichuru. „Noi intenționăm, a spus el, ca venitul mediu al fiecărei familii kenyiene să crească în decursul șesenalului de la 30 de lire sterline la 200 lire sterline anual, deși populația Kenyei înregistrează o creștere foarte mare: peste 3 la sută anual".

Pentru a obține aceste rezultate în decursul acestor șase ani vor fi necesare investiții de 317 milioane de lire sterline. 219 milioane vor fi alocate de stat iar restul sumei va fi pus la dispoziție de către sectorul particular. În urma creșterii productivității agriculturii volumul exportului urmează să crească pînă la 80 de milioane lire sterline anual. Se prevede de pildă sporirea producției de bumbac de nouă ori. Se va extinde considerabil producția de ceai, sisal, material lemnos, orez și zahăr. Se prevede construcția de sisteme de irigație pe rîul Tana și în cîmpia Kano, asanarea bălților din lunca rîului Yala, valorificarea unor noi suprafețe de pămînt în regiunile Masai și Turkana.

În întreaga Kenye se organizează o rețea de magazine pentru desfacerea mărfurilor cu amănuntul „Maduka ia Vananci" („Magazine populare"). Această rețea de magazine se bazează pe colaborarea dintre cooperația de consum și Compania națională de comerț. „Magazinele populare" sînt menite să joace un rol important în reducerea prețurilor cu amănuntul.

Turismul va continua să ia dezvoltare. S-a calculat că pînă în anul 1970 de pe urma turismului Kenya va realiza 15 milioane lire sterline în valută străină.

6 800 000 de lire sterline sînt alocate pentru construcția de șosele. Nairobi — important nod internațional de comunicații aeriene — va continua să se dezvolte în acest sens. Astfel se prevede lărgirea considerabilă a aeroportului Embakasi. În economia căilor ferate și portuară a Kenyei vor fi investite peste 14 milioane lire sterline, iar în sistemul poștal și telefonic peste 2 milioane de lire.

În legătură cu creșterea economiei, în viitorii șase ani Kenya va resimți lipsă de energie electrică. Iată de ce pe rîul Tana a început construcția unei mari hidrocentrale.

(Din East African Standard-Nairobi)

DOUĂ STRATEGII ELECTORALE ÎN S.U.A.

Intrînd în faza ei decisivă, campania electorală americană a dobîndit ritmul și intensitatea care i-au creat o reputație mondială bine stabilită. De dimineața pînă noaptea tîrziu cetățeanul american este supus unei presiuni prin presă, radio, televiziune, megafoane de stradă și de magazine, vizite la domiciliu și alte metode care de care mai ingenioase inventate de agențiile de publicitate care fac oficiu de „manager" pentru cei doi candidați.

Lupta electorală va fi crîncenă, deoarece de data aceasta accentul nu se mai pune doar asupra caracterului și personalității candidaților. Într-adevăr, la alegerile trecute nu existau deosebiri mari de poziție între candidați ; ultimele decenii de viață politică americană au fost dominate de tradiția *bipartizană*, formulă care exprima unitatea de vederi în problemele majore ale politicii americane între cele două partide, democrat și republican. În alegerile prezidențiale din 3 noiembrie, în fruntea listei republicane se află exponentul dreptei — senatorul Barry Goldwater, în timp ce candidatul democrat, președintele Lyndon Johnson, s-a situat pe „o platformă largă de centru", cum apreciază experții electorali. Diferențierea a devenit și mai pronunțată prin desemnarea candidaților la vicepreședință — deputatul William Miller a pus definitiv eticheta dreptei pe echipa republicană, iar senatorul Hubert Humphrey a lărgit spre sectorul liberal baza electorală pe care operează strategia democrată. „El este — scrie *New York Times* — favoritul profesioniștilor partidului, este puternic în centrele industriale și muncitorești din Nord și pare a corespunde rețetei lui Johnson ca om calificat pentru președință". Este știut că Humphrey a condus în Senat lupta pentru votarea legii drepturilor civile și a jucat un rol activ în promovarea orientării mai realiste adoptate de Washington în politica externă în ultima perioadă a președinției lui John Kennedy, inclusiv în semnarea tratatului nuclear de la Moscova.

Atitudinile pe care Goldwater le-a adoptat atît în problemele politicii externe cît și în problemele interne constituie în această campanie electorală un prilej de confruntare de poziții cum nu a existat în perioada postbelică. Sloganul favorit al lui Goldwater „victorie asupra comunismului", pe care însăși presa americană îl tratează ca o fanfaronadă, dezgroparea discreditatei formule a „eliberării" lui John Foster Dulles pentru a o introduce în platforma republicană, ideea de a se da comandantului N.A.T.O. dreptul de a decide folosirea armelor nucleare, pe lîngă vechile rotomontade împotriva O.N.U., a negocierilor cu Uniunea Sovietică etc. — toate acestea au făcut ca adjectivele „impulsiv" și „necugetat" să însoțească frecvent în coloanele ziarelor numele senatorului de Arizona. Demonstrînd caracterul nerealist al întregii concepții politico-strategice a lui Goldwater, care vede în toate împrejurările necesitatea unei reacții „tari", bineînțeles militare, Walter Lippmann arată că în pofida puterii militare a S.U.A. „noi nu cîștigăm războiul în Vietnamul de Sud, avem bucluculi mari în Cipru, sîntem confruntați cu perspectiva unor greutăți în Congo, Guyana engleză ne produce griji și Castro nu pleacă". A trecut vremea cînd se putea dicta unor asemenea țări mici „să se comporte așa cum dorim noi". Lippmann conchide că „esența strategiei militare a lui Goldwater este iluzia unui general de aviație că războaiele pot fi cîștigate prin bombardamente".

Toate aceste poziții diferite și-au găsit expresia în cele două platforme elaborate de convențiile democrată și republicană. În America se spune despre platforme că ele sînt făcute pentru uzul campaniei electorale și nu pentru a exprima poziția viitorului președinte (A platform is something to run on, not to stand on). De aceea în trecut opinia publică le atribuia prea puțină importanță cu atît mai mult cu cît ele diferau doar în ce privește stilul și cantitatea de promisiuni pe care o conținea fiecare. De data aceasta, așa cum constată agenția *United Press International*, „capitolele referitoare la politica externă și securitatea națională prezentate de redactorii platformei partidului democrat sînt într-un puternic contrast cu capitolele bătăioase referitoare la aceleași probleme cuprinse în platforma partidului republican. Democrații vorbesc despre găsirea «căii spre pace» în timp ce republicanii au vorbit despre victoria finală" — ceea ce se referă desigur la faimoasa formulă a lui Goldwater.

Un accent deosebit în platforma democrată este pus pe răspunderea președintelui și pe necesitatea de a se comporta în mod rezonabil în condițiile cînd omenirea poate fi pusă în fața unui război racheto-nuclear, ca opoziție față de caracterul „impulsiv și necugetat" al ieșirilor lui Goldwater. „Complicațiile dintr-o lume care se schimbă permanent — proclamă platforma democrată — ne cer înțelegere și experiență. Un singur act grăbit, o singură hotărîre negîndită, o singură reacție necontrolată și orașele vor deveni ruine fumegînde iar fermele pustii".

Ca un tribut adus ideologiei anticomunismului sînt prezente și în platforma democrată justificările standard pentru continuarea înarmărilor și politicii blocurilor militare. Aici se manifestă desigur presiunea dreptei, deoarece, așa cum subliniază aceeași agenție *U.P.I.*, aceste capitole „sînt menite în mod evident să respingă acuzațiile cuprinse în platforma republicană că administrația Kennedy-Johnson a dat dovadă de «slăbiciune în fața comunismului» și a dus o politică militară de natură să asigure comuniștilor «o egalitate de forțe cu S.U.A.»".

În această ordine de idei sînt semnificative comentariile din presa americană în jurul unui document secret (Central Intelligence Agency) cu privire la situația din Vietnamul de sud și care a fost publicat într-un ziar din Chicago printr-o „scăpare" pe care numeroși observatori o consideră ca nefiind „întîmplătoare" în ciuda dezmințirilor oficiale. În document se arată că „există îndoieli serioase că se poate cuceri victoria" și că în cel mai bun caz în Vietnamul de sud se poate obține „un impas prelungit". În concluzie, documentul prevede posibilitatea „unei oarecari soluții negociate bazată pe neutralizare".

Evenimentele recente de la Saigon care au demonstrat încă o dată temeinicia îndoielilor din document au amplificat și mai puternic ecoul acestuia în public. După ce menționează că documentul reflectă „vederi larg răspîndite în sînul guvernului", ziarul *New York Times* amintește că în prezent teza potrivit căreia înainte de a merge la negocieri „sînt necesare victorii militare" care să întărească poziția Saigonului și-a pierdut orice sens și că problema unei soluții negociate este pusă la ordinea zilei. Totuși, conchide ziarul american, „este probabil nerealist să se aștepte vreun efort pe această linie pînă la alegerile prezidențiale americane". *New York Times* se referă în mod clar la efectul pe care-l au atacurile fulminante ale lui Goldwater împotriva negocierilor.

În ultima vreme, alarmați de reacția publicului, strategii republicani l-au sfătuit pe Goldwater să-și modereze poziția. Senatorul a început de atunci să repete zilnic că poziția lui în probleme externe este aceeași cu a lui Eisenhower, ceea ce i-a asigurat totodată și sprijinul (destul de rezervat de altfel) fostului președinte. De unde cu două luni în urmă votase împotriva legii drepturilor civile, declarînd-o neconstituțională, acum promite „aplicarea ei fidelă" și „folosirea influenței morale a președinției" în acest scop. Deunăzi s-a pronunțat și pentru votarea unei noi măsuri de asigurări sociale, deși este cunoscut ca adversar ireductibil al întregului sistem de asigurări sociale. „Una din marile virtuți ale sistemului politic american — scrie cu ironie Lippmann — este că o dată cu apropierea alegerilor, candidații simt o mare atracție de a se muta de la extreme spre centru" — unde se află grosul voturilor americane.

În prezent cele două concepții strategice asupra campaniei electorale apar destul de limpezi. Președintele Johnson — scrie *New York Times* — „intenționează să candideze pe baza cea mai larg posibilă din punct de vedere geografic și politic". În acest scop el folosește lozinca unității națiunii, acuzînd pe Goldwater că dezbină națiunea. Folosind conjunctura economică favorabilă, candidații democrați se adresează „maselor orășenești și populației rurale sărace, negrilor și grupurilor etnice, intelectualilor și muncitorilor". Johnson subliniază mereu ideea înaltei răspunderi ce revine președintelui S.U.A. în era racheto-nucleară și combate maniera aventuristă și irresponsabilă a lui Goldwater. Pe această linie, platforma democrată reafirmă ideile lui Kennedy privind necesitatea de a negocia și de a persista în efortul de a evita un cataclism termo-nuclear, ceea ce desigur găsește ecou larg în sînul maselor. Partidul democrat este partidul majoritar (4 democrați față de 3 republicani înregistrați în medie) și în perioada postbelică n-a pierdut în alegeri decît atunci cînd în fruntea listei republicane s-a aflat generalul Eisenhower, aureolat de rolul său în război. Experții democrați așteaptă ca, deși Johnson este din Sud, o serie de state sudice dominate de rasiști să voteze pentru Goldwater. Cu această excepție, strategia democrată tinde să cuprindă *toate* statele pentru obținerea unei mari majorități (60—70%).

Strategia lui Goldwater este diferită. Așa cum arată *New York Times* „ea constă în a obține o victorie secțională proprie, bazată pe Sud și pe Vest, plus unul sau mai multe dintre statele mari industriale din Middle West" ca Illinois sau Ohio care să-i producă la un loc strictul necesar de voturi electorale pentru a fi ales. Cu alte cuvinte, Goldwater se bazează mult pe opoziția sa față de legea drepturilor civile, sperînd ca ea să-i aducă nu numai statele rasiste din Sud, dar și voturile albilor din Nord care sînt nemulțumiți sau ostili forțării cursului de integrare a negrilor *(White backlash)*. În acest scop, el așteaptă să cîștige din intensificarea dezordinilor rasiale atît în Sud cît și în Nord, după cum consideră că încordarea situației în Asia de Sud-Est, în Marea Caraibilor, Congo sau Ciprul îi aduce apa la moară.

Deși administrația democrată continuă să aloce sume considerabile pentru cursa înarmărilor, Goldwater se pronunță pentru cheltuieli militare și mai enorme, în special pentru aviație. În această ordine de idei și față de tendința lui de a da precădere aviației asupra rachetelor (pe care Goldwater le socotește a nu avea o funcționare operativă suficient de bine pusă la punct) ziarele americane au scris că mare parte din subsidiile financiare ale campaniei sale electorale provin de la corporațiile constructoare de avioane Lockhead, Douglas, Boeing, Northrup și de la Bank of America, uriașa instituție bancară din Vest. Accentul pus de Goldwater pe aviație stîrnește o reacție negativă în cercurile legate de marină, forțe terestre și în special rachete, care găsesc în doctrina strategică eclectică a administrației democrate, bazată pe dezvoltarea tuturor armelor, mai multă satisfacție atît în ce privește concepția militară cît și în ce privește profitul.

În orice caz, în locul acordului tacit care funcționa la toate alegerile prezidențiale postbelice ca cei doi candidați să nu „atingă" bazele politicii americane, confruntarea de poziții a început să-și pună pecetea asupra actualei campanii electorale. Este adevărat că în focul bătăliei electorale pozițiile nu sînt chiar atît de ferm definite și menținute, deoarece principiile joacă un rol relativ redus în viața politică americană. Reacția tipică a rivalilor politici este sintetizată într-o veche formulă populară: „Eu pot să fac tot ceea ce face el și chiar mult mai bine". Supunîndu-se și el forței acestei tradiții, deși a atacat vehement pe toți predecesorii săi care i s-au supus, Goldwater face tot felul de compromisuri spre centru pentru a cîștiga voturi. Evident, însă, formula acționează și în sens invers, deoarece presiunea dreptei — care prin desemnarea lui Goldwater în fruntea partidului republican s-a mutat de la periferia vieții publice în centrul ei — se exercită și ea asupra administrației democrate.

Silviu BRUCAN

ECONOMICE

Fondul Monetar Internațional (F.M.I.) a publicat o serie de date privitoare la activitatea sa pe primul semestru al anului 1964. Dintre țările africane în curs de dezvoltare, Liberia, Somalia, R.A.U., Mali, Maroc și Sudan au obținut credite în vederea acoperirii necesităților lor de valută pe piața mondială. Dintre țările Americii Latine, credite au obținut Chile, Columbia, Nicaragua, iar dintre țările Asiei — Japonia, Filipine, Siria și Turcia.

De curînd s-a reunit „Comitetul de ajutorare în vederea dezvoltării", organ al O.C.D.E. (Organizația de colaborare și dezvoltare economică occidentală). Reunind reprezentanți ai celor 12 țări membre ale Comitetului, „reuniunea — după cum relata un ziar parizian — a fost mai importantă decît cele din anii precedenți, deoarece ea are loc după Conferința mondială pentru comerț. Este pentru prima dată, de la sfîrșitul acestei conferințe, că țările industrializate (capitaliste — n.n.) s-au întîlnit numai între ele pentru a discuta rezultatele și mai ales schimbările psihologice pe care ea le poate avea în relațiile internaționale".

În sudul Indiei, la Coimbatore se va construi o uzină constructoare de utilaj pentru industria textilă de bumbac.

Cele mai mari țări producătoare de cacao din lume — Ghana, Camerun, Brazilia, Nigeria, Coasta de Fildeș și Togo — au încheiat un acord tinzînd să stabilizeze prețul pe piața mondială la acest produs. Corespunzînd hotărîrilor Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, acordul va avea în viitor o însemnătate deosebită. Deocamdată, dat fiind că pe piața mondială unele monopoluri importatoare de cacao mai exercită încă o mare influență, acordul nu a putut împiedica o scădere sensibilă a cursului produsului la bursa de mărfuri de la Londra.

În Gabon se prevede construcția a trei șosele avînd o lungime totală de 185 km, care urmează să lege o bogată zonă forestieră de restul țării. Calculele estimează că ele vor da posibilitate Gabonului să exploateze circa 200 mii tone lemn exotic anual. Tînărul stat african urmărește astfel să-și îmbunătățească situația financiară externă, dată fiind cererea tot mai mare pe piața mondială în ce privește lemnul anumitor specii de arbori africani.

Un baraj important va fi construit pe fluviul Niger, el urmînd să coste peste 2 miliarde dolari. Proiectul este finanțat de către B.I.R.D. ca și de o serie de bănci din Occident. Creditul este garantat de către statul Nigeria și urmează a fi plătită o dobîndă de 5,5 la sută anual. Rambursarea se va face în 35 de ani începînd din 1969.

Pentru a folosi o parte crescîndă din producția sa de bumbac — pe care încă o exportă în cea mai mare parte sub formă brută — Sudanul va construi un combinat textil la Khartum.

Un program guvernamental prevede ca între 1965 și 1970 să se execute în Anglia însemnate lucrări de modernizare și dezvoltare a rețelei rutiere. Lucrările vor costa aproximativ un miliard de lire sterline, din care autoritățile locale vor suporta o zecime, iar guvernul, restul cheltuielilor.

Finlanda a obținut pe piața mondială — prin intermediul B.I.R.D. — un credit de 28,5 milioane dolari pentru construirea, dotarea, întreținerea și modernizarea căilor ferate. Cu aceasta, datoria externă totală a Finlandei se ridică la aproape 188 milioane dolari.

Lumea arabă în preajma Conferinţei de la Alexandria

La Alexandria se întruneşte la 5 septembrie conferinţa arabă la nivel înalt. Pentru a doua oară în decurs de numai opt luni, preşedinţii, regii şi emirii celor 13 ţări arabe se vor reuni în jurul aceleiaşi mese pentru a dezbate un număr însemnat de probleme de interes comun, pentru a examina mersul îndeplinirii hotărîrilor adoptate la precedenta conferinţă şi a defini evoluţia viitoare a relaţiilor din lumea arabă. Printre cele 25 de probleme politice, economice şi militare înscrise pe agenda conferinţei se numără problema consolidării economiei ţărilor arabe, acţiunile ostile împotriva Yemenului, situaţia din Oman şi protectoratele din Federaţia Arabiei de Sud, problema palestiniană, folosirea apelor Iordanului, lupta împotriva existenţei bazelor militare străine, lărgirea activităţii comandamentului arab unit şi altele. Discuţiile se vor purta şi pe baza rapoartelor elaborate de diverse comisii de lucru, Consiliul suprem al apărării arabe şi conferinţa miniştrilor de externe întrunită zilele acestea la Cairo.

Din ianuarie pînă în septembrie

De la prima conferinţă din ianuarie a.c., lumea arabă a cunoscut evenimente şi schimbări ce se cer consemnate. Procesul de consolidare a independenţei multora dintre ţările arabe a continuat atît pe plan politic cît şi pe plan economic. În Yemen, regimul republican şi-a întărit poziţiile şi anunţata refugiere în Arabia Saudită a fostului imam yemenit El Badr semnifică, potrivit observatorilor, înfrîngerea în linii mari a rezistenţei forţelor monarhiste. De la preocupările militare, noul regim din Yemen a putut trece, în ultima vreme, la înfăptuirea unor măsuri economice deschizînd calea operei îndelungate de lichidare a înapoierii economice şi sociale.

Recent, între guvernele Libiei şi ale Angliei şi S.U.A. a intervenit un acord de principiu privind lichidarea bazelor militare străine de pe teritoriul libian. Atrage totuşi atenţia faptul că termenii acordului sînt vagi şi că anunţarea realizării lui a fost urmată de exprimarea unor rezerve la Washington şi Londra. Pe de altă parte, parlamentul libian, care a iniţiat în urmă cu cîteva luni acţiunea pentru denunţarea tratatelor militare, a fost dizolvat simultan cu anunţarea acordului de principiu privind bazele militare.

Reducerea însemnată la 15 iunie a.c. a efectivului trupelor franceze staţionate în Algeria a constituit un nou pas însemnat pe calea lichidării bazelor militare din nordul Africii şi, implicit, a întăririi independenţei de curînd cucerite de ţările din această regiune. La aceasta se adaugă lovitura dată elementelor contrarevoluţionare din Algeria a căror acţiune a cunoscut o anumită recrudescenţă în luna iulie. Lichidarea rebeliunii fostului colonel Chabani, reprimarea acţiunilor teroriste puse la cale în Kabylia de gruparea lui Ait Ahmet, contracararea măsurilor dizolvante ale fostului secretar general al F.L.N. Khider, dirijate din străinătate, constituie momente principale ale activităţii de consolidare a statului algerian. Această activitate s-a îmbinat cu o serie de noi măsuri politico-economice, menite să accelereze traducerea în viaţă a programului elaborat la Congresul F.L.N.

În R.A.U. trebuie notate extinderea măsurilor îndreptate spre dezvoltarea sectorului de stat al economiei, efectuarea unor măsuri pe calea democratizării vieţii publice (eliberarea elementelor progresiste menţinute pînă nu demult în detenţiune fiind una dintre cele mai de seamă), precum şi acţiunile urmărind îmbunătăţirea situaţiei maselor muncitoare ca de pildă : interzicerea concedierilor arbitrare, stabilirea unui salariu minim, introducerea pensiilor, gratuitatea învăţămîntului. Terminarea primei părţi a marii construcţii — barajul de la Assuan — deschide noi perspective pentru progresul economic al Republicii Arabe Unite.

În acelaşi context se înscriu şi hotărîrile adoptate în mai a.c. de guvernul tunisian cu privire la preluarea tuturor pămînturilor aparţinînd străinilor, hotărîre care a fost caracterizată pe bună dreptate ca marcînd decolonizarea agrară a Tunisiei. De acum înainte, pămînturile nu pot aparţine decît tunisienilor sau cooperativelor agricole înfiinţate de stat. Pentru a releva importanţa economică şi politică a acestei hotărîri, este suficient să amintim că ea afectează 465 000 de ha din cel mai fertil pămînt, care a revenit în patrimoniul naţional al poporului tunisian, sporind potenţialul economic al ţării.

În căutarea unei căi care să asigure sprijin popular regimului său, mareşalul Aref a adoptat recent o serie de măsuri de naţionalizare a unor ramuri importante ale economiei irakiene. Ele marchează o evoluţie interesantă a regimului de la Bagdad. Ea nu s-a manifestat însă şi pe plan politic, democratizarea vieţii publice, şi, în primul rînd, eliberarea zecilor de mii de patrioţi menţinuţi în închisori, întîrziind să urmeze măsurilor pozitive adoptate pe plan economic.

În jurul mesei de conferinţă din fastuosul palat Montaza din Alexandria, fosta reşedinţă a regilor Egiptului modern, vor lua loc unele personalităţi politice noi, care nu au participat la întrunirea de acum opt luni. În locul regelui Saud se va afla emirul Feisal, vicerege şi prim-ministru al Arabiei Saudite, care în finalul unei îndelungate lupte pentru putere a reuşit să se substituie monarhului, preluînd toate frînele ţării. Libanul va fi reprezentat de astădată atît de noul preşedinte ales, Charles Helou, cît şi de generalul Fuad Şehab.

Liga arabă, din care fac parte R.A.U., Siria, Irakul, Libanul, Iordania, Arabia Saudită, Kuweitul, Marocul, R.A. Yemen, Sudanul, Libia, Tunisia şi Algeria, a luat fiinţă la 22 martie 1945 la Cairo. Potrivit pactului încheiat, Liga are drept scop „întărirea legăturilor dintre statele arabe, a colaborării lor pe tărîm economic şi cultural, apărarea intereselor acestor state, a independenţei şi suveranităţii lor". În acest sens, sub egida Ligii au fost încheiate între statele arabe o serie de convenţii : „Convenţia de apărare comună şi cooperare economică", „Convenţia uniunii telecomunicaţiilor şi radiocomunicaţiilor", „Convenţia culturală" şi altele. Conducerea Ligii este exercitată de un consiliu, care se întruneşte în sesiuni bianuale şi ale cărui decizii sînt obligatorii pentru toate statele participante, şi de către un secretar general de naţionalitate egipteană (funcţie îndeplinită actualmente de Abdul Hassuna, ales secretar general al Ligii în 1953). Bugetul Ligii este acoperit prin cote repartizate astfel : 42 la sută R.A.U., 20 la sută Irak, 16 la sută Siria, iar restul de 22 la sută celelalte state participante.

După conferinţa la nivel înalt de la Cairo (17 ianuarie 1964) a fost înfiinţată, cu scopul de a supraveghea aplicarea hotărîrilor luate cu acest prilej, „Mica conferinţă arabă permanentă la nivel înalt", cuprinzînd reprezentanţi ai şefilor de stat şi ai suveranilor statelor arabe.

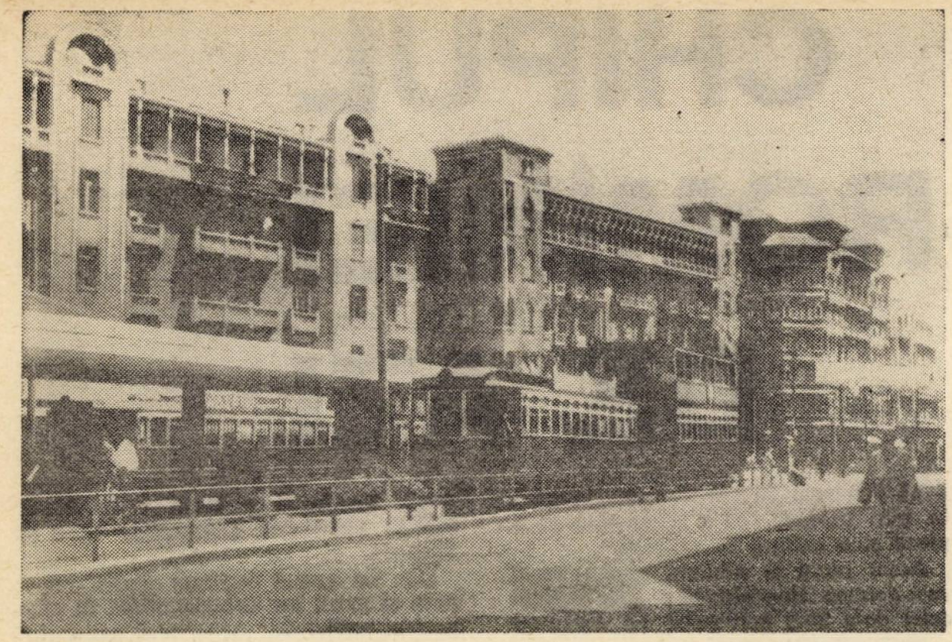

Vedere din Alexandria

Evoluția relațiilor interarabe

Este cunoscut aportul primei conferințe la nivel înalt la însănătoșirea relațiilor dintre țările arabe. Relațiile interstatale au urmat în general o cale ascendentă în ultimele luni. Acordurile de unitate Irak-R.A.U. au confirmat apropierea dintre Cairo și Bagdad, care se conturase încă mai demult.

Aceste acorduri sînt încă limitate și vizează mai ales viitorul deoarece, spre deosebire de trecut, ideea unității depline este abordată de ambele țări cu mai multă prudență. Ele sînt concepute ca un prim pas pe calea unei lărgiri geografice și de conținut a unității. În același timp, se înregistrează îmbunătățirea simțitoare, și pentru unii surprinzătoare, a relațiilor dintre R.A.U. și Iordania, aflate pînă nu demult la un nivel foarte coborît. Recenta vizită particulară a regelui Hussein în R.A.U. și întîlnirile sale cu președintele Nasser, ca și vizita vicepreședintelui R.A.U., mareșalul Amer, în Iordania au precizat evoluția politicii Ammanului spre o colaborare mai strînsă cu alte țări arabe, conjugată cu o anumită mobilitate și diversificare a relațiilor sale externe. Această evoluție s-a concretizat, între altele, în recunoașterea regimului republican din Yemen și în reînnoirea relațiilor diplomatice cu Uniunea Sovietică.

Atmosfera arabă este în mod cert mai limpede. Dar divergențele, unele dintre ele vechi și profunde, nu au fost încă soluționate. Ele au răbufnit deseori în lunile din urmă și chiar în zilele premergătoare conferinței. Divergențele sînt în primul rînd legate de menținerea rînduielilor feudale în cîteva țări, îndeosebi în Arabia Saudită, de animozitatea persistentă dintre regimul baasist din Siria și cercurile guvernamentale din Irak și R.A.U.

Sprijinul acordat fără întrerupere de Arabia Saudită monarhiștilor din Yemen contribuie la menținerea unei situații încordate la frontierele acestei țări. În ianuarie a.c., regele Saud părea să aprecieze cu mai mult realism situația din Yemen și să accepte faptul împlinit al victoriei revoluției yemenite, dar schimbarea de persoane de la Djedach nu a contribuit la concretizarea acestei tendințe. Emirul Feisal, noul conducător al Arabiei Saudite, continuă să profeseze o politică de ostilitate față de vecinii săi yemeniți. Într-o declarație făcută cu cîteva zile în urmă, prim-vicepreședintele R.A.U., mareșalul Amer, a cerut guvernului Arabiei Saudite „să nu permită rămășițelor unităților monarhiste să folosească teritoriul saudit ca o bază de atac împotriva Yemenului... Asemenea acțiuni, a spus el, pot avea consecințe grave".

În această situație, problema unității arabe se pune într-un mod mai rezervat. Cunoscutul și influentul ziarist egiptean Hassanein Heikal, face astfel o distincție severă între ceea ce el denumește „unitate de acțiune, unitatea rîndurilor și unitatea obiectivelor". Primul termen el îl atribuie colaborării interarabe în probleme diferite, ca de pildă în fața unui pericol comun, pe cel de-al doilea îl consideră propriu, în timp ce al treilea poate fi, după el, aplicabil numai grupurilor de țări care se simt legate de principii comune și afinități izvorîte din asemănarea regimurilor sociale respective. Această elaborare cu caracter oarecum teoretic a problemelor actuale ale unității, exprimă într-o anumită măsură o abordare mai nuanțată a acestei idei care reflectă situația de fapt din lumea arabă unde există niveluri diferite de dezvoltare economică și socială, deosebiri fundamentale în orientarea politică și care pentru moment predomină asupra afinităților dintre aceste țări.

Trecînd în revistă rezultatele acțiunii lor comune, șefii de state întruniți la Alexandria vor constata că îndeplinirea hotărîrilor conferinței din ianuarie a mers pe un drum presărat de dificultăți. Se știe că dintre hotărîrile amintite, cele privitoare la conflictul izraelo-arab și anume folosirea apelor Iordanului, crearea unei „entități palestiniene" și constituirea unui comandament arab unit au ocupat primul plan.

Într-un foarte recent articol, același Heikal scria în legătură cu problema folosirii apelor Iordanului: „S-a făcut o treabă bună în acest domeniu, în ciuda dificultăților, și astăzi organismul arab însărcinat cu înfăptuirea proiectelor de deviere a apelor dispune de o imagine cuprinzătoare a posibilităților tehnice ale proiectului." Heikal se referă la ceea ce el consideră principala lucrare din cadrul proiectului arab — barajul de la Makhibe în Iordania. Acest baraj ar devia cursul unuia din principalii afluenți ai Iordanului, Yarmukul, pentru a permite folosirea apelor lui la irigarea unor întinse terenuri agricole, îngăduind totodată zădărnicirea unora din planurile izraeliene de perspectivă privind folosirea apelor fluviului, în aval de confluența rîului Yarmuk cu Iordanul. Dacă avem în vedere declarațiile făcute de secretarul general al Ligii arabe, Hassuna, curînd după conferința din ianuarie, potrivit cărora afluenții Iordanului din Siria, Liban și Iordania urmau să fie deviați în decurs de 18 luni, progresele la care se referă Heikal sînt desigur modeste. Se știe că țările interesate nu au reușit pînă în prezent să cadă de acord asupra unui punct de vedere comun și că divergențele ideologice și politice dintre aceste țări au făcut imposibilă începerea unor lucrări coordonate. A doua conferință arabă la nivel înalt nu va putea deci înscrie în bilanțul celor 8 luni scurse de la prima conferință începerea lucrărilor la realizarea proiectelor arabe de folosire a apelor Iordanului. Între timp, prima tranșă a instalațiilor izraeliene de deviere a Iordanului a intrat în faza experimentală.

Unii observatori consideră că, de altfel, conflictul Iordanului va pierde din virulență în viitor datorită posibilei înfăptuiri a unor importante proiecte de desalinizare a apei mării, care va oferi cantități îndestulătoare de apă pentru irigațiile vitale în această regiune.

Constituirea „entității palestiniene" adică a unei organizații politice și eventual militare care să reunească pe toți refugiații palestinieni, a făcut obiectul unui congres întrunit în mai la Ierusalim. Obiecțiile Arabiei Saudite și Siriei față de componența Congresului și a organismelor alese de el, l-au lipsit de un larg caracter reprezentativ, însemnate comunități de refugiați palestinieni fiind absente de la lucrările sale.

Cît privește comandamentul arab unit, este suficient să citățm dintr-un articol apărut recent în ziarul egiptean *Al Ahram*. Ziarul își exprimă părerea că crearea acestui comandament este handicapată de unele împrejurări ca necesitatea prezenței forțelor R.A.U. în Yemen, situația din armata siriană care, scrie el, „șîngerează de pe urma unor lovituri date pe la spate și nu atît de pe urma atacurilor dușmane", „puternicele presiuni străine" exercitate asupra Libanului și Iordaniei.

Dosare voluminoase și complete, o agendă încărcată de probleme dificile îi așteaptă pe participanții la conferința de la Alexandria. În opinia publică arabă se consideră însă că dacă spiritul de înțelegere care a domnit la prima conferință la nivel înalt a țărilor arabe va predomina și la actuala conferință, relațiile interarabe vor putea progresa, contribuind la întărirea păcii și colaborării în această importantă regiune a lumii.

I. MANEA

Cu oaspeți străini la

Expoziția realizărilor economiei naționale a R.P.R.

CHIPUL ROMÎNIEI DE AZI

Am încredințarea că orice om inteligent, indiferent din care parte a lumii ar veni, dacă ar ateriza, cu un elicopter să zicem, drept în incinta „Expoziției realizărilor economiei naționale a R. P. Romîne", n-ar greși de-ar spune, după ce-ar cerceta-o, că a cunoscut Romînia. Într-atîta e în stare să oglindească această manifestare prilejuită de cea de-a XX-a aniversare a Eliberării chipul de azi al țării, avîntul economiei noastre, principalele înfăptuiri din ultimele două decenii.

Ea amintește, prin contrast, indignarea lui Ion Ionescu de la Brad care, după expoziția internațională de la Paris — 1867 — (unde în treacăt fie zis Romînia „eminamente agricolă" nu prezentase specimene din agricultură și horticultură) cerea justificarea banilor cheltuiți pentru o manifestare incapabilă să ne reprezinte. E drept, de atunci s-au făcut progrese. Și la noi, dar și în lumea întreagă. Recuperarea rămînerii în urmă s-a realizat însă tot în ultimele două decenii care au avut darul să împlinească, și în acest domeniu, năzuințele unor oameni luminați din trecut, a căror dragoste de țară și de popor nu putea avea ecou în vechea orînduire. Cum am izbutit, ne-o dovedesc elogiile dobîndite la diferite expoziții și tîrguri internaționale unde am participat, ne-o mărturisește, strălucitor aș îndrăzni să spun, expoziția pe care avem putința s-o vedem cu ochii și despre care un om cu incontestabilă experiență în materie, dl Luigi Morando, reprezentantul cunoscutei firme „Morando" din Torino, spunea: **„Noi, italienii, avem o binecunoscută tradiție în organizarea de expoziții naționale și internaționale și ne-am întîlnit cu reprezentanții întreprinderilor romînești de comerț exterior adesea, la tîrgul de la Milano și în alte părți. Țin totuși să subliniez că expoziția dv., reprezentativă pentru întreaga economie și cultură a Romîniei contemporane, se află la nivelul celor mai bune expoziții similare din alte țări, inclusiv cunoscuta noastră expoziție internațională de la Milano".**

Cifrele — simplele date care notează aici ani și procente — considerate o dată cu mulțimea bunurilor expuse și îndeosebi cu indicii calitativi pe care le exprimă, capătă o forță de argumentare irezistibilă pentru a demonstra că Romînia și-a întemeiat, de la Eliberare, pe noi temelii, destinul, înfățișîndu-se lumii după douăzeci de ani de muncă liberă, în plin progres, cu o economie complexă și o cultură înfloritoare.

Acest lucru îl sublinia recent ziarul vest-german *Handelsblatt*: **„Cu prilejul celei de-a 20-a aniversări s-a organizat o mare expoziție în legătură cu cuceririle economice ale noii Romînii. Bilanțul de 20 de ani în domeniul economic este deosebit de activ. Producția industrială atinge în acest an dublul valorii producției din 1959. Romînia a inclus în circuitul economic bogățiile sale naturale de petrol și gaze, hidroenergia și cărbunele, fierul și metalele neferoase, lemnul și stuful, construind industriile corespunzătoare".**

Multe din exponatele care-i ajută pe vizitatori să împlinească imaginea Romîniei de azi duc peste țări și mări renumele țării. Inscripția „Fabricat în Romînia", pusă pe bunuri industriale de export, a încetat să fie o raritate și tinde să devină, pentru o gamă tot mai largă de produse, gir de calitate. „Fabricat în Romînia" scrie pe utilajele rafinăriei de la Gauhati din India, pe tractoare care lucrează în Brazilia, pe ambalajele celor aproape 200 mărfuri care formează actualul nomenclator de produse exportabile ale industriei chimice, pe cargourile de 4 500 de tone care brăzdează mările și oceanele lumii. Prin acest „Fabricat în Romînia" lumea ne privește cu alți ochi și alta-i prețuirea în lume a țării noastre.

Oglindă superbă în care se răsfrînge, poate incomplet, dar totdeauna sincer imaginea muncii noastre, „Expoziția realizărilor economiei naționale" este, în egală măsură, prin marea ei capacitate nu numai de-a spune ci și de-a sugera, o fereastră larg deschisă spre viitor. O lumină optimistă, tonică, însuflețitoare, răsfrîntă generos spre anii ce vin. Această legătură dintre vizitatori și expoziție, atît de firească pentru noi, n-a scăpat nici observației oaspeților străini.

Trimisul special al ziarului american *New York Times*, David Binder, prezent în București cu ocazia lui 23 August, scrie în articolul său:

„Astăzi a fost sărbătoare și mii de bucureșteni au vizitat expoziția de la marginea orașului, unde au văzut exemple strălucite ale realizărilor lor industriale.

Aici se găsesc expuse locomotive Diesel electrice construite după patent elvețian, prototipuri de autobuze românești, textile și o largă varietate de mașini aparținînd industriilor grea și ușoară".

Dar nu numai legătura dintre exponate și faurii lor entuziasmează în „Expoziția realizărilor economiei naționale" ci și convingerea fermă a tuturor vizitatorilor că bunurile expuse slujesc țării și nemijlocit poporului. În această privință merită reliefată observația făcută de dl Carlos Valanzuela, un remarcabil jurist și economist din Chile, care, într-un interviu acordat după vizitarea expoziției se socotea dator să aprecieze **„echilibrul existent între marea industrie grea și industria bunurilor de consum. Industria prosperă astfel, în condițiile unei atenții speciale care se dă nevoilor populației, unui respect care există la dumneavoastră pentru generația prezentă, ce nu este sacrificată în interesul celei viitoare".**

Dl Ernest Weissmann, directorul Secției de urbanistică din Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, remarca la noi în țară **„un gust deosebit pentru urbanistică, o grijă atentă față de rezolvarea problemelor sociale, pe care le pune urbanistica modernă. În expoziție am putut vedea minunate amenajări interioare și am văzut materiale de construcție de un înalt nivel tehnic".**

Atracția exercitată de expoziție este astfel expresia convingerii nestrămutate a vizitatorilor că partidul și guvernul veghează neobosit ca succesele construcției socialiste să ducă la ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului.

*

Dacă „Expoziția realizărilor economiei naționale" este pentru noi un prilej de-a cunoaște, într-o viziune de ansamblu, progresele însemnate realizate, dacă ea oferă inginerilor și tehnicienilor un bun prilej de a-și împărtăși și înavuți reciproc experiența, ea este, pentru vizitatorii de peste hotare, un admirabil prilej de-a cunoaște Romînia. În acest sens secretarul federal pentru industrie al Vecei executive federative a R.S.F. Iugoslavia, — Filip Bajkovici — declara: **„Vizitarea acestei mari expoziții mi-a ajutat să-mi completez impresiile despre Romînia. Cu ocazia vizitei mele la întreprinderi m-am putut convinge că tehnica și utilajul dv. sînt la cel mai înalt nivel, produsele sînt de calitate foarte bună, industria dv. constructoare de**

mașini are mecanisme foarte complexe. Ieri am vizitat întreprinderi ale industriei ușoare și aici la expoziție m-am convins că varietatea și calitatea sortimentelor, mai ales la textile și încălțăminte, sînt la nivel european. M-au impresionat, de asemenea, produsele industriei forestiere".

Ziaristul japonez Fumimitsu Kobayashi corespondentul ziarului *Nihon Keizai Shinbun*, mărturisind același interes, afirma că a venit special de la Moscova **„pentru a vedea Expoziția realizărilor economiei naționale a R. P. Române".** Și, certificînd favorabil această hotărîre, continua: **„Este o expoziție impresionantă care arată în mod concret nivelul extraordinar de dezvoltare al economiei românești".**

Desigur, în funcție de preocupări, expoziția reprezintă pentru oaspeții străini felurite trepte ale interesului. Absolvenților Institutului de petrol (G.U.B.K.I.N.) din Moscova, care au vizitat expoziția, le-a atras atenția în mod deosebit instalația de foraj de mare adîncime 3 DH—200 A, care este — potrivit aprecierii conf. univ. Ivan Feodorovici Tolstih, candidat în științe tehnice și conducătorul grupului — **„o realizare tehnică remarcabilă"**; unor specialiști în domeniul culturii din R. D. Germană le-a suscitat interes pavilionul artei populare care le-a amintit de frumoasa întrecere la care au asistat în sala Teatrului C.C.S. **„Aceeași varietate —** spunea Helmut Balbrinch, referent principal pentru arta populară din Ministerul Învățămîntului și Culturii —, **aceeași diversitate de culori și de ritmuri, la costume ca și la dansuri. Atît concursul cît și expoziția oglindesc din plin atît bogăția folclorului românesc cît și grija statului pentru valorificarea, dezvoltarea și răspîndirea lui".**

În vreme ce pentru dl Pierro Savaretti, președintele firmei „Novasider" și reprezentant al cunoscutelor firme italiene „Fiat", „Ansaldo", „Pirelli", „Inocenti" și altele expoziția **„constituie un fericit prilej pentru oamenii de afaceri italieni de a cunoaște în condiții optime posibilitățile largi ale schimburilor comerciale italo-române"**, pentru dna Renaud, soția unui medic parizian, ea a constituit prilejul de a constata **„că încălțămintea și confecțiile românești se află la nivelul celor mai elegante produse similare din Paris; de asemenea articolele de sticlărie sînt realizate la un înalt nivel artistic".**

Capacitatea sporită a economiei noastre naționale de a realiza produse de nivel tehnic și calitativ ridicat, corespunzător cerințelor actuale ale pieței externe, are ca urmare creșterea continuă a exporturilor de mărfuri industriale și solicitarea lor neîncetată. **„Noi importăm din țara dv** — declara dl Ahmed Fonad, președintele băncii „MISSR" și deputat în parlamentul Republicii Arabe Unite — **diferite tipuri de mașini-unelte, utilaje pentru industria petrolieră și chimică, pentru industria materialelor de construcții etc. Noile locomotive Diesel-electrice, noile tractoare grele, cu mașinile agricole auxiliare, precum și buldozerele, excavatoarele, autocamioanele etc., expuse în standurile din aer liber, ne-au reținut atenția în mod deosebit, ele fiind foarte necesare pentru nevoile economiei naționale a țării mele".**

Dl Pitter Voskamp, director general și proprietar al unei firme constructoare de sere din Gravenzande, Olanda, a ținut ca, după încheierea vizitei de afaceri pe care a făcut-o în țara noastră, să viziteze și Expoziția. El s-a arătat impresionat de bogăția și varietatea exponatelor văzute. **„Am vizitat pavilionul central, cu deosebire standurile agriculturii. Am văzut multe expoziții agricole și pot spune că standurile de aici sînt foarte bine aranjate, totul este bine expus, foarte sugestiv, dînd imaginea unui necontestat progres în producția agricolă".**

Diversificarea potențialului economic al țării noastre, posibilitatea efectuării de schimburi economice, tehnico-științifice și culturale sporite ca volum și complexitate, în cele mai diferite domenii și cu un număr sporit de țări, sînt cunoscute și demonstrate practic prin relațiile comerciale pe care țara noastră le întreține cu peste 80 de țări (față de numai 29 în 1948). Din valoarea totală a exportului, cota-parte a mașinilor și utilajelor în exoprtul total al Rominiei este aproape egală cu cea a produselor petrolifere. Valorificarea superioară și complexă a resurselor de materii prime permite la rîndul ei lărgirea sortimentelor de mărfuri tradiționale la export — de pildă produsele de prelucrare a petrolului și lemnului — mărfurile furnizate de industrie constituind circa patru cincimi din exportul Rominiei. Aceste realități și posibilități sînt clar înfățișate în cuprinsul „Expoziției realizărilor economiei naționale", prin numeroasele produse de tehnicitate și complexitate sporite, de calitate superioară, produse care se bucură de aprecierea specialiștilor. Prim-vicepreședintele Comitetului de stat de producție pentru energetică și electrificare al U.R.S.S., K. D. Lavrenenko, remarca în acest sens: **„Ca specialist în energetică am remarcat prezentarea foarte compactă și expresivă a sectorului industriei energeticii. E suficient să privești noile tipuri de stații electrice pentru a înțelege că în țara dv există unități de producție puternice și bine organizate. În mod deosebit mi-a reținut atenția substația cu stîlpi pentru 400 kV, care, după mine, constituie o realizare remarcabilă și o noutate pe plan mondial".**

La rîndul său, dl S. E. P. Edmund, reprezentantul pentru Europa centrală al cunoscutei firme britanice Rolls-Royce, constata că mașinile-unelte prezentate în cadrul expoziției **„se află din punct de vedere tehnic la un nivel foarte avansat, o parte din ele fiind dotate cu mijloace electronice de comandă și control, ceea ce reprezintă ultimul cuvînt în tehnica mondială".** Dl Frediano Novarese, proprietarul firmei „Nova" din Bologna își mărturisea buna impresie pe care i-a creat-o construcția de mașini: **„Ca specialist, m-au interesat mașinile textile și pot spune că progresele înregistrate de țara dv în acest domeniu sînt lăudabile. Tipurile de mașini textile expuse remarcîndu-se printr-un ridicat grad de automatizare, ceea ce le asigură o productivitate foarte înaltă, mi-au produs o impresie excelentă".**

Asemenea aprecieri — alese dintre numeroase altele — privind principalele utilaje, performanțele tehnice ale unor exponate și relațiile internaționale ale țării noastre, confirmă interesul pentru progresele importante realizate de economia românească. Ele se integrează în contextul uriașului comentariu pe care zilnic mii și mii de oameni îl fac vizitînd „Expoziția realizărilor economiei naționale" care le oferă o impresionantă imagine unitară a Rominiei, o perspectivă luminoasă a desăvîrșirii construcției socialiste pe drumul căreia înaintează, condus de partid, poporul nostru.

Virgil DĂNCIULESCU

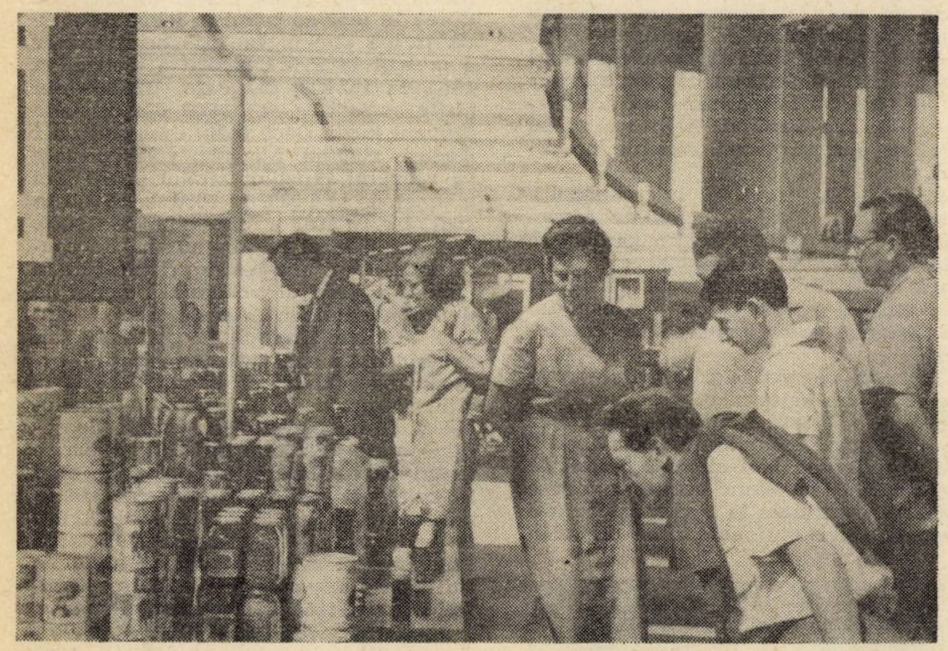

Vizitatori străini în pavilionul central

PREZENȚA ROMÎNIEI ÎN TURISMUL INTERNAȚIONAL

Din dorința de a informa pe cititorii LUMII în legătură cu activitatea internațională a Oficiului Național de Turism „Carpați", ne-am adresat tovarășului **Gheorghe Teodorescu,** director general al O.N.T., cu rugămintea de a înfățișa cititorilor revistei aspecte ale acestei activități.

La început am solicitat interlocutorului răspunsul la o întrebare pe care am putea-o socoti „preliminară" discuției propriu-zise : Ce rol și ce loc ocupă turismul în viața internațională ?

— Epoca noastră, cu deosebire ultimele două decenii, a marcat, incontestabil, începutul unei etape noi pentru turismul internațional. Nu ar fi impropriu să considerăm epoca postbelică drept martora unei înfloriri nemaiîntîlnite a activității turistice pe plan mondial ca și pe plan național în multe țări ale lumii. Turismul a devenit un beneficiar important al cuceririlor tehnicii moderne. Abundența informației, a documentării și, am putea spune, scurtarea distanțelor — datorită dezvoltării mijloacelor de comunicații — determină pe omul din zilele noastre, într-o proporție mereu crescîndă, să caute să folosească vacanța sau concediul cutreierînd meleagurile patriei sale sau mergînd în alte țări.

Conferința Națiunilor Unite pentru turism și călătorii internaționale a constituit o dată importantă în evoluția turismului internațional.

Ținută la Roma în toamna anului 1963, conferința s-a caracterizat prin concepția realistă, concretă, cu care a abordat problemele turismului. Rezoluțiile adoptate cu acest prilej au reflectat progresele considerabile pe care turismul le-a făcut în ultimii ani și au trasat marile linii ale dezvoltării viitoare a turismului, deschizînd o eră nouă în această activitate, care merită să fie pusă pe picior de egalitate cu oricare alte sectoare de producție.

Printre recomandările cele mai importante adoptate de conferință, amintim pe cele care se referă la facilități : măsuri pentru dezvoltarea turismului, rolul guvernelor pentru încurajarea și coordonarea diverselor activități turistice, cooperarea tehnică etc. Considerate în ansamblu, recomandările conferinței de la Roma constituie un veritabil plan de acțiune, pe scară mondială și în același timp un acord al tuturor țărilor, pentru încurajarea călătoriilor turistice.

O cifră ne va ajuta să subliniem și mai bine importanța economică a turismului : în 1963 veniturile realizate de către diferite state ale lumii de pe urma sa au totalizat aproape nouă miliarde de dolari.

Indiscutabil, turismul internațional a ajuns să constituie o activitate economică de mare interes pentru multe țări. Exemplul Austriei, care a încasat de pe urma turismului internațional, în ultimii ani, mai multă valută decît din exportul principalelor sale produse, este concludent.

Turismul apare ca o activitate complexă. El depășește sfera economică, înscriindu-se printre formele importante de activitate culturală și socială. Totodată, turismul joacă un rol nu lipsit de însemnătate în sfera relațiilor dintre state, el contribuie la o cunoaștere mai largă și directă a realizărilor din diferite țări, constituind una dintre formele de manifestare practică ale apropierii, cunoașterii și prețuirii reciproce dintre popoare.

— Există desigur o corelație între dinamica ascendentă a turismului internațional și activitatea O.N.T. „Carpați"

— Politica de colaborare economică și culturală cu toate țările lumii, politică promovată de partidul și guvernul nostru, stă la baza dezvoltării continue a turismului internațional al Republicii Populare Romîne.

Statisticile internaționale semnalează că volumul turismului internațional se dublează la fiecare 5 ani. Putem constata că în ceea ce privește Romînia, ritmul de dezvoltare al turismului internațional este încă și mai mare.

Faptul că țara noastră este un punct de atracție turistică de valoare europeană se exemplifică prin următoarele cifre : în 1956 au intrat în R.P.R. 5 000 de de turiști străini. În 1958 acest număr a crescut la 30 000 pentru a ajunge, în 1963, la 162 000, din care 126 000 din țările socialiste, iar 36 000 din celelalte țări ale lumii. Dacă luăm exemplul unei singure stațiuni, Mamaia, vom constata că numărul turiștilor străini veniți aici a urcat de la 1 000, în 1956, la 55 000 în 1961, iar în 1963 a atins cifra de 63 000, ceea ce a făcut ca Romînia să fie considerată drept una dintre primele țări în lume din punct de vedere al ritmului de dezvoltare turistică. Aceste cifre nu sînt însă absolute, întrucît la noi sînt luați în evidență numai turiștii veniți prin organizarea O.N.T., și există desigur și alții. Caracteristic turismului internațional din țara noastră este durata de ședere foarte ridicată a turiștilor și anume faptul că ea depășește 12 zile, pe cînd în cele mai multe țări ședereа este în medie de 3—4 zile. Astfel, cei peste 162 000 de turiști veniți în țara noastră în 1963 înregistrează mai mult de 1 250 000 zile turistice. Comparativ cu anul trecut, cifrele anului 1964 sînt substanțial sporite.

Paralel, s-a dezvoltat și circulația turistică din R.P.R. către alte țări. În 1956 au plecat din țara noastră mai puțin de 2 000 de turiști, în timp ce în 1963 au participat la excursii în străinătate peste 30 000 de cetățeni ai țării noastre. Este de menționat faptul că dintre aceștia un număr mare l-au format muncitori, țărani, care în Romînia de altă dată nici nu visau să călătorească în străinătate.

— Ce a determinat o asemenea ascendență a prezenței Romîniei în graficul turismului internațional ?

— Fără nici o îndoială că dezvoltarea circulației turistice internaționale în țara noastră, afluxul pe care-l înregistrăm este

Expoziție O.N.T. la Paris

strîns legat de doi factori. În primul rînd, interesul tot mai viu pe care dezvoltarea generală a României în cei douăzeci de ani de la eliberare îl trezește peste hotare, interes care se reflectă în concretizarea dorinței de a vedea realitățile și realizările românești la fața locului, în al doilea rînd, măsurile luate care să asigure satisfacerea acestei circulații sporite, bază redusă în trecut doar la cîteva hoteluri în București, pe Valea Prahovei și pe litoral.

În legătură cu asigurarea bazei materiale necesare turismului, aș menționa faptul că în prima etapă investițiile au fost dirijate spre litoralul Mării Negre, zonă de mare atracție turistică pentru cetățenii dintr-o serie de țări (nordice în primul rînd). Se poate spune că Mamaia a fost construită în întregime, devenind o stațiune modernă. Zeci de construcții noi au ridicat la 13 000 de locuri capacitatea hotelieră a stațiunii, care dispune astăzi de numeroase restaurante, cîteva complexe comerciale, un teatru de vară, terenuri de sport etc. La această capacitate se adaugă încă 2 000 de locuri date în folosință anul acesta, în corturi și căsuțe-cabane, asigurîndu-se astfel condiții pentru turismul de masă, atît internațional cît și intern. Într-o singură serie, peste 15 000 de turiști beneficiază de avantajele oferite de plaja stațiunii.

Anul acesta la Eforie Nord s-au efectuat lucrări de amenajare și dotare a 6 hoteluri destinate turismului internațional. S-au luat, de asemenea, măsuri pentru mărirea spațiului hotelier în celelalte centre turistice importante. Astfel, la București se extinde hotelul „Athénée Palace" și se construiește un hotel modern în preajma Gării de Nord. La Brașov se extinde hotelul „Carpați" și va începe curînd construcția unui nou hotel în Poiana Brașov. La Sibiu, Sinaia și în alte localități se reamenajează hotelurile existente. Paralel au început lucrările pentru asigurarea unei rețele de terenuri de camping.

Avîndu-se în vedere creșterea numărului de turiști care ne vor vizita țara, și în special creșterea numărului de turiști veniți pe cont propriu, s-au asigurat peste 900 de camere de locuit — aparținînd unor cetățeni particulari — în 62 de localități din țară.

În vederea dezvoltării în continuare a turismului internațional, în ultima vreme au fost adoptate noi măsuri menite să lărgească facilitățile pentru turiștii străini care vizitează România și să îmbunătățească activitatea de deservire turistică.

Toate aceste măsuri vor duce în mod firesc la valorificarea mai complexă a potențialului turistic de care dispune țara noastră.

— Ce legături internaționale cu agențiile de specialitate are O.N.T. „Carpați" ?

— Prin participarea la reuniunile periodice ale diferitelor organizații internaționale de turism, O.N.T. „Carpați" a adus o contribuție importantă la dezvoltarea turismului internațional. În prezent O.N.T. „Carpați" este afiliat și colaborează activ la U.I.O.O.T. (Uniunea internațională a organismelor oficiale de turism), F.I.A.V. (Federația internațională a agențiilor de voiaj), W.A.T.A. (Asociația mondială a agențiilor de voiaj) și alte organizații.

La reuniunile și congresele internaționale de turism, O.N.T. „Carpați" și-a adus, în numeroase cazuri, aportul său, tot așa cum, de curînd, reprezentanții români la Conferința pentru comerț și dezvoltare care a avut loc la Geneva au contribuit prin propuneri constructive la dezvoltarea turismului internațional. Am primit multumiri călduroase din partea secretarului general al U.I.O.O.T. pentru felul în care delegații români la conferința sus-menționată au lucrat pentru ca rezoluția comisiei a III-a — cu privire la turism — să fie elaborată în conformitate cu linia politică generală a U.I.O.O.T., și a Conferinței Națiunilor Unite pentru turism din 1963 de la Roma.

În vederea întăririi legăturilor sale pe plan internațional, O.N.T. „Carpați" colaborează cu organizațiile de turism din celelalte țări socialiste, precum și cu un număr de peste 300 de agenții și organizații de turism din 50 de țări de pe toate continentele.

O.N.T. „Carpați" a înființat birouri proprii la Viena, Paris, Londra și Stockholm, urmînd ca în scurtă vreme să fie deschise și altele. Aceste birouri sînt destinate să reprezinte O. N. T. „Carpați" în străinătate și să asigure informarea largă a publicului asupra posibilităților de practicare a turismului în R.P.R., asupra frumuseților și obiectivelor turistice ale țării.

În scopul de a face mai mult cunoscută țara noastră, O.N.T. a trimis numeroase filme documentare despre România, s-au organizat expoziții turistice în principalele orașe europene. Numai în prima jumătate a anului 1964 am avut 12 asemenea expoziții la Stockholm, Viena, Helsinki, Paris etc.

Aș dori să adaug că O.N.T. „Carpați" a acordat și acordă un sprijin efectiv publiciștilor, ziariștilor, reporterilor de film și televiziune, fotografilor străini. Anual peste 200 de asemenea oaspeți se documentează asupra obiectivelor turistice.

În această ordine de idei permiteți-mi să citez cîteva păreri ale partenerilor noștri și ale unor ziariști. Este revelatoare declarația făcută de dl Horace Sutton, director adjunct al revistei americane *Saturday Review*: „Ce agreabilă surpriză această excursie în România! Ce mi-a plăcut mai mult ? Atitudinea oamenilor : prietenia, ospitalitatea, amabilitatea lor ! Existența anumitor divergențe de opinii politice ne-a făcut să credem că va fi dificilă stabilirea bunelor relații. Cu toate acestea, o dată ajunși aici, ne-am dat seama cît de mari sînt posibilitățile de înțelegere între oameni. Iată de ce această călătorie mi-a făcut o atît de plăcută impresie".

Un alt specialist în turism, dr. A. Gloor, director al școlii superioare de turism din Zürich, constata : „România are mari posibilități turistice. Este una din cele mai fericite țări din acest punct de vedere, deoarece poate oferi vizitatorilor ei nu numai frumuseți naturale dar și tot ceea ce are specific : etnografie, folclor, cultură, istorie.

Dintr-o altă corespondență desprindem :

„Aș vrea să vă mulțumesc din inimă pentru orele și zilele pline de armonie pe care le-am putut petrece în țara dv. Într-adevăr ospitalitatea dv. este excepțională și va satisface desigur și în anii următori nenumărați turiști.

România (în afara șederii mele la Mamaia am făcut multe excursii : București, Delta Dunării, mănăstirile din Moldova, etc.), este într-adevăr țara ideală în care să-ți petreci vacanța și îndeosebi ideală pentru turism".

„Primirea turiștilor este extrem de caldă, grija și atenția acordate de personalul O.N.T. este excepțională.

Îi prezic țării dv. un viitor turistic prodigios", spune în încheierea scrisorii sale Werner Grunau (Elveția).

Un veteran al agențiilor de voiaj din S.U.A., dl Richar A. Flinn, a spus la sfîrșitul vizitei pe care a făcut-o împreună cu un numeros grup de reprezentanți ai turismului american în țara noastră : „Cu toată îndelungata mea experiență în materie, am fost plăcut surprins de înalta calitate a serviciilor ce sînt oferite turiștilor în România".

Un alt oaspete al țării noastre, ziaristul englez Patrick Goldring, releva : „Atmosfera acestei țări este plină de prietenie". Și a adăugat : „România ni se pare a fi o țară cu potențial suficient pentru a oferi o viață fericită atît poporului său cît și... vizitatorilor săi".

Cristian POPIȘTEANU

UN MESAJ DIN PARTEA LUI YEHUDI MENUHIN

Între 5—21 septembrie, capitala țării noastre găzduiește pentru a treia oară Festivalul internațional George Enescu. Devenit tradițional în viața muzicală mondială, Festivalul și concursul George Enescu au trezit și anul acesta un mare interes în rîndurile personalităților muzicale de pretutindeni. Iată ce transmite poporului român cu acest prilej, prin intermediul revistei *Lumea*, renumitul violonist american *Yehudi Menuhin :*

Chankly Bore
Gstaad
Elveția

Fie ca istoria viitoare a României să consemneze multe zile de care toți oamenii să fie mîndri.

Pentru mine, ziua nașterii lui George Enescu va rămîne totdeauna un dar cu totul deosebit pentru întreaga lume.

Yehudi MENUHIN

PRIN

R. S. F. IUGOSLAVIA

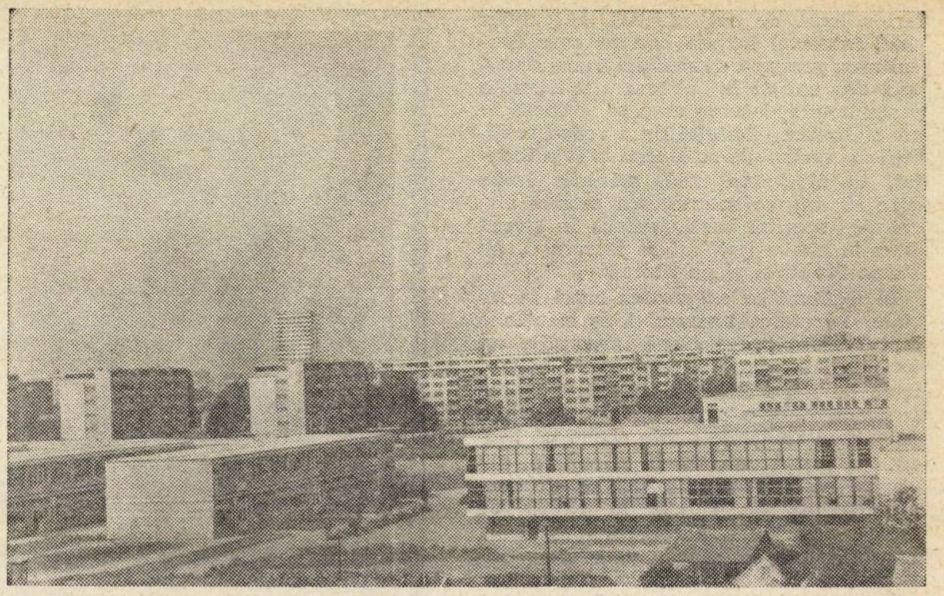

Novi Zagreb

SECVENŢE ARHITECTONICE

Orice oraş îşi are istoria sa. Mai îndepărtată sau mai apropiată, mai senină sau mai zbuciumată, istoria fiecărui oraş cuprinde fapte şi date care prezintă interes atît pentru proprii locuitori cît şi pentru vizitatorii străini.

Colindînd oraşele din R.S F. Iugoslavia, am aflat în fiecare punct lucruri interesante în legătură cu istoria lor. Şi nu sînt puţine locurile de importanţă istorică pe care le-am vizitat fie la Belgrad, fie la Zagreb, Ljubljana, Rijeka, Krani şi în multe alte oraşe. Dar oricît ar fi de interesantă istoria fiecărui oraş, oricît ar fi de frumoase şi valoroase clădirile şi monumentele înălţate şi create de-a lungul secolelor, prezenţa noului ce-o întîlneşti în fiecare oraş, te reţine şi-ţi impune s-o cercetezi şi s-o cunoşti mai îndeaproape. Nou, în limba sîrbo-croată se spune „Novi", iar „Novi" se asociază acum cu numele fiecărui oraş. Există „Novi Beograd", „Novi Zagreb", „Novi Ljubljana", există „Novi" în fiecare oraş mai mic sau mai mare.

Cînd înaintea numelui unui oraş se pune cuvîntul „Novi" înseamnă că este vorba de o parte bine distinctă a oraşului respectiv, o parte care pînă acum 10—15 ani nu exista nici măcar schiţată pe vreo hartă. „Novi" a apărut în fiecare oraş ca urmare a dezvoltării industriale generale a ţării, ca urmare a succeselor popoarelor iugoslave în construcţia socialistă. În cadrul acestui avînt general, a căpătat o importanţă deosebită dezvoltarea edilitară a oraşelor. Lîngă oraşele vechi făurite de-a lungul anilor, s-au construit şi sînt în construcţie oraşe noi după principii arhitectonice moderne.

Înfăţişarea oraşelor iugoslave se schimbă an de an. Pentru vastul program de construcţie ce se desfăşoară în întreaga ţară, statul a investit numai în anul 1963 peste 700 miliarde de dinari. Drept rezultat, numărul apartamentelor a crescut în ultimii zece ani cu peste 500 000, construindu-se aproape 30 milioane metri pătraţi de locuinţe.

Oraşul răsărit din nisip

Să fii în Belgrad şi să nu vezi marele parc cu fortăreaţa Kalemegdan de pe colina de la vărsarea Savei în Dunăre, este ca şi cum ai fi în Braşov şi n-ai vedea Tîmpa. Nu se poate ca paşii să nu ţi se abată pe-aici, de unde poţi vedea în toată splendoarea sa panorama noului Belgrad. Locul cel mai potrivit este acolo unde se află statuia „Învingătorului" ce domină prin semeţia sa asemenea unui vajnic străjer, depărtate privelişti.

„Novi Beograd" trebuie mai întîi văzut de aici şi apoi să-i cutreieri largile bulevarde. Dar o paranteză este absolut necesară: pe locurile noului oraş erau pînă nu de mult mlaştini nisipoase create de revărsarea Savei şi Dunării. Este lesne de înţeles cîte eforturi au trebuit depuse mai întîi pentru a face aici un teren adecvat construcţiilor.

Îndreptîndu-ţi privirile spre „Novi Beograd" cercetezi cu aceeaşi atenţie cu care ai cerceta o sculptură a marelui Mestrovici, silueta înaltă, elegantă, sclipitoare a colosului de aluminiu şi sticlă, blocul cu 23 etaje în care-şi au sediul organizaţiile politice şi obşteşti centrale.

Nu departe, după ce străbaţi o imensă piaţă, întîlneşti masiva clădire a Vecei Executive Federative în care se află şi toate ministerele. Artere largi pornesc apoi în toate direcţiile; începe acea parte a oraşului destinată locuinţelor şi magazinelor. Din mijlocul a zeci de parcuri, răsar siluetele blocurilor cu 4 pînă la 16 etaje, în care locuiesc deja aproape 100 000 belgrădeni. Iar mai departe, spre Zemun, macarale uriaşe înalţă zi după zi noi blocuri. În „Novi Beograd" vor locui în viitor peste 200 000 cetăţeni pentru care trebuie asigurate case confortabile. Marea lor majoritate provin din rîndurile muncitorilor de la fabricile ridicate în această parte a oraşului printre care şi cunoscuta fabrică de maşini agricole „ZMAJ" din Zemun.

Însoţit de-un coleg de breaslă, belgrădean de origine, am trecut uriaşul pod de metal construit peste Sava şi am intrat încet-încet pînă în inima noului oraş. De la asfaltul străzii, pînă la antenele televizoarelor, totul este nou şi modern. Un oraş răsărit din nisip — spun cei ce locuiesc aici. Ascultînd forfota miilor de maşini, troleibuze, autobuze, rumoarea obişnuită a pietonilor, privind zburdalnicii copii în parcurile dintre blocuri, admirînd seara jocul feeric al reclamelor luminoase, cu greu îţi poţi imagina prezenţa în aceste locuri, pînă acum cîţiva ani, a apelor furioase ale Savei

Belgrad

sau Dunării. Mergînd mai departe, spre Zemun, unde se construiește și se va construi în anii următori, dunele de nisip umed stau mărturie că nu-i mult de cînd apele înspumate se socoteau aici ca în matca lor. Diguri mari au grijă azi ca apele să-și vadă de drumul lor așa cum constructorii de blocuri își văd de lucrul lor, determinînd zi și noapte contururile finale ale noului oraș.

Dincolo de Sava

M-am întîlnit prima oară cu Sava la Belgrad, în acel loc unde se sfîrșește lunga ei existență. De apele Savei sînt însă legate destinele și viața multor așezări mari și mici din Iugoslavia. Știam c-am să mă întîlnesc cu apele Savei și la Zagreb. Dar nu știam că atunci cînd voi cerceta scurta, dar bogata istorie a noului oraș despre care aflasem cîte ceva înainte, mi se va spune că „Novi Zagreb" se dezvoltă ca și „Novi Beograd" dincolo de Sava.

Spre deosebire de Belgrad, Zagrebul este situat la o altitudine mai mare, pe colinele munților Medvenița. Din motive strategice, orașul s-a dezvoltat din cele mai vechi timpuri printre colinele stîncoase, în jurul cetății Gradeț și al renumitului Kaptol medieval, deși mai jos, în vale, cale de 5—6 kilometri, se află albia rîului Sava cu împrejurimile sale tocmai bune pentru construcții de case. Ceea ce nu s-a realizat secole de-a rîndul se realizează acum datorită preocupării edililor de azi ai Zagrebului. *„Însăși dezvoltarea industrială a orașului ne-a impus să «coborîm» în vale* — îmi spunea arhitectul-șef al orașului, Zdenko Kolație. *Pe versantul munților Medvenița nu se mai pot construi decît mici vile sau case particulare. Principiile urbane moderne ne-au impus să folosim terenurile dinspre și îndeosebi de peste Sava".*

Cum am aflat apoi, Zagrebul are acum un plan de dezvoltare urbanistică de lungă durată, parte integrantă din planul economic al orașului și împrejurimilor sale. Numai pînă în anul 1970 se vor construi în „Novi Zagreb" 40 000 de apartamente pentru 150 000 locuitori. La realizarea noului oraș o contribuție importantă o aduc marile întreprinderi industriale „Rade Konciar", „1 Mai", uzinele textile și altele prin fondurile mari alocate construcțiilor de locuințe.

În Piața Republicii din centrul vechiului oraș se află o clădire de aluminiu și sticlă cu 18 etaje. Pe terasa acestei clădiri se află o cafenea unde poți sta ceasuri întregi ca să admiri panorama minunată a Zagrebului. Privind spre colinele munților Medvenița, zărești vestigiile celebrului Kaptol cu turlele sale de metal peste care vremea a așternut mantie verde. Mai în vale, din mozaicul multicolor de turnuri și olane strălucesc stemele regiunilor Croației și stema orașului Zagreb. După ce-ai rătăcit cu privirea prin labirintul străzilor mici și întortocheate, întorcîndu-te spre sud întîlnești cîmpia odihnitoare străbătută de apele domoale ale Savei. Dacă spre nord, în orașul vechi, furnicarul de oameni se agită pe străzi și trotuoare, aici, spre sud, cei mai mulți sînt deasupra pămîntului, manevrînd zecile de macarale care înalță tot mai sus edificiile noului oraș. Dar chiar și pe terasele blocurilor cu zece-douăsprezece etaje, nu-i liniște; mulți preferă acum în locul plajei de nisip de pe malul Savei, „plaja" de beton de deasupra blocurilor. Pînă acum cîțiva ani privirea rătăcea mult peste covorul de verdeață al culturilor de grîne sau de legume, pînă întîlnea siluetele moderne, dar atît de diferite ca aspect arhitectonic ale pavilioanelor ce compun Tîrgul Internațional. Acum cu greu le mai poți afla printre zecile de blocuri de locuințe care s-au ridicat cu repeziciune în ultimii ani. Macaralele și panourile de prefabricate sînt parte integrantă din peisajul noului Zagreb, ca simbol al efortului constructiv.

■

Alte orașe, alte secvențe arhitectonice. În partea cea nouă a Ljubljanei, semeția blocurilor noi întrece parcă și semeția colinelor pe care se înalță vestita cetate a orașului. La Rijeka, blocurile cu zece etaje din cartierele Turnici și Ogranak își oglindesc silueta elegantă în apele albastre-verzui ale Mării Adriatice. La Sarajevo, pînă și codrii seculari din împrejurimi par mici pe lîngă blocurile noi. Asemenea peisaje noi pot fi întîlnite în toate orașele.

■

În călătoria mea am vizitat nu numai orașe, ci și întreprinderi ale industriei iugoslave. În discuțiile purtate cu conducători ai întreprinderilor am constatat că problemele dezvoltării urbane, problemele construcțiilor de locuințe constituie aici preocupări de prim ordin.

Drumul ascendent al economiei R.S.F. Iugoslavia a făcut posibilă construirea an de an a tot mai multe locuințe. În 1963, industria iugoslavă a participat în proporție de peste 39 la sută la crearea venitului național. Producția industrială realizată în 1963 a crescut de aproape șase ori față de 1939. În acest context, producția mijloacelor de producție, adică mașinile și instalațiile uzinelor energetice, mijloacele pentru construcții și echipament, mijloacele de transport etc., a crescut de aproape 21 de ori, în timp ce producția de bunuri industriale destinate consumului individual a crescut aproape de 5,7 ori.

M-am oprit puțin asupra acestor cifre pentru a înfățișa mai clar cheia succeselor realizate în dezvoltarea edilitară a orașelor iugoslave. De aici, numărul mare de construcții, orașele apărute în ultimii ani, care adaugă mereu alte imagini peisajului economic iugoslav.

Stan VLAD

PROBLEMA DISPONIBILITĂȚILOR MONETARE INTERNAȚIONALE

Nu demult au fost date simultan publicității de către V. Giscard d'Estaing, ministrul de finanțe al Franței, „Declarația miniștrilor de finanțe ai celor zece" și Raportul experților financiști occidentali despre „reforma monetară internațională". În același timp a fost publicat în Occident și Raportul anual al F.M.I. (Fondul Monetar Internațional). Între aceste documente există o legătură foarte strînsă, întrucît atît primele — în întregul lor — cît și două capitole din ultimul raport dezbat probleme deosebit de actuale ale așa-numitelor „lichidități internaționale" și ale creării unor condiții mai favorabile pentru finanțarea schimburilor internaționale.

Documentele publicate sintetizează concluziile unor dezbateri teoretice care au avut loc ani de zile între cei mai marcanți experți financiari ai lumii capitaliste (printre care cunoscuții economiști Heilperin, Machlup, Triffin, ș.a.), ele purtînd totodată semnăturile miniștrilor de finanțe ai celor mai importante state occidentale industrializate. Declarația „celor 10" poartă semnăturile reprezentanților guvernelor S.U.A., Angliei, Franței, Italiei, R.F.G., Japoniei, Suediei, Canadei, Belgiei și Olandei, ceea ce face ca punctele de vedere exprimate în document să fie investite cu atribute și o însemnătate ce depășește o simplă luare de atitudine obișnuită oricărei încheieri de discuții mai mult sau mai puțin fructuoase. Căci, trebuie subliniat, Declarația miniștrilor nu consemnează decît punctele de vedere comune, asupra cărora s-a căzut de acord, în timp ce Raportul experților este o oglindire, sau după expresia unui ziar parizian „o dare de seamă amănunțită a divergențelor" ce s-au manifestat în cursul dezbaterilor experților și apoi ale miniștrilor.

Importanța actualelor documente devine mai limpede dacă ne oprim asupra ponderii pe care o au „cei 10" în relațiile financiare interoccidentale ca și asupra țelurilor urmărite. Încă din anul 1961 cele 10 țări industriale capitaliste enumerate mai înainte au încheiat un „Acord general de împrumuturi", cunoscut sub denumirea „Acordul Baumgartner", care punea la dispoziția Fondului Monetar Internațional o sumă de circa 6 miliarde dolari ca rezerve suplimentare bănești în vederea creditării reciproce a schimburilor comerciale. Acest acord expiră în octombrie 1966, iar prelungirea lui presupune noi tratative, în rîndul cărora se înscriu și cele încheiate prin documentele menționate, ca și cele ce vor avea loc între 8 și 12 septembrie la Tokio la sesiunea F.M.I.

Cele 10 state — cărora li s-a alăturat nu demult și Elveția —, deși reprezintă mai puțin de o zecime din numărul total al membrilor F.M.I., dețin majoritatea sumelor acesteia. La începutul anului 1964, de pildă, rezervele celor 11 state se ridicau la peste trei sferturi din rezervele F.M.I., totalizînd 34,5 miliarde dolari în aur, 10,5 miliarde în devize convertibile și 4,3 miliarde în diferite rezerve monetare de altă natură (bonuri speciale de tezaur etc.).

Scopul general al acordului este de a ușura țărilor occidentale obținerea creditelor necesare comerțului exterior și în general a sumelor necesare pentru acoperirea cheltuielilor făcute în străinătate. Necesitățile sînt cu atît mai stringente cu cît de ani de zile balanțele de plăți ale unor state occidentale — și în primul rînd a S.U.A. — sînt deficitare. În împrejurări de acest fel se pune uneori în mod acut problema găsirii imediate a sumelor necesare, a găsirii deci a așa-numitelor „lichidități internaționale". Se știe că moneda universală pe piața mondială este aurul. Dar rezervele de aur garantînd stabilitatea monezilor naționale nu pot fi micșorate fără primejdia unor fenomene inflaționiste. Se mai știe că alături de aur funcționează pe piața mondială capitalistă, în calitate de instrumente monetare internaționale, și unele monezi naționale — în primul rînd dolarul și lira sterlină, într-o măsură mai restrînsă, francul francez și francul elvețian. Limitarea cantitativă a acestor devize, dificultățile constituirii unor rezerve suficiente din anumite devize ușor convertibile, ca și fluctuațiile valorice pe care le pot înregistra însăși aceste devize (devalorizările interne ca urmare a inflației, împreună cu deficitele cronice ale balanțelor de plăți deteriorează valoric devizele pe piața mondială) — toate acestea la un loc micșorează certitudinea statelor în rezervele de devize, făcîndu-le să prefere rezervele de aur. Or, tocmai asemenea preferințe — care pot interveni cu brutalitate uneori în relațiile dintre creditori și debitori — fac ca pe piața capitalistă să se ivească nu rareori crize monetare care se resimt printr-o lipsă acută de disponibilități internaționale. În plus, trebuie ținut seama că o serie de state occidentale au blocat conturile altor state capitaliste și că nici pînă acum acestea din urmă nu-și pot folosi propriile conturi în scopul finanțării schimburilor. (Cum este îndeosebi cazul unor foste colonii cărora li s-au blocat conturile la obținerea independenței naționale.)

Examinînd problema disponibilităților monetare internaționale din lumea occidentală, miniștrii de finanțe și experții au ajuns la concluzia că „în ce privește sistemul monetar internațional luat *în ansamblul său*, disponibilitățile de aur și monezi de rezervă sînt pe deplin suficiente pentru moment și, desigur, și pentru viitorul apropiat". Dar, adaugă declarația, „continuarea creșterii comerțului și a plăților mondiale va aduce după sine o sporire a necesităților de lichidități internaționale". Aceeași constatare o face și Raportul F.M.I.: „În cursul viitorului deceniu e probabil că va avea loc o creștere persistentă și considerabilă a cererii de lichidități internaționale".

Luînd în considerație măsurile pentru a face față acestor tendințe, declarația miniștrilor de finanțe arăta că „această necesitate va putea fi acoperită printr-o expansiune a facilităților de credit și, în viitor, va putea face necesară o nouă formă de instrument de rezerve". În schimb, raportul experților ca și raportul F.M.I. prevăd măsuri mai complexe, reflectînd tocmai divergențele manifestate în cursul discuțiilor. Astfel, experții din Europa occidentală și îndeosebi cei francezi au propus ca dolarul să înceteze de a mai fi instrument de rezervă alături de aur. Francezii au propus înființarea unui nou instrument, cu adevărat internațional, legat în mod nemijlocit de aur, și pe care l-au denumit C.R.U. — Collectiv Reserve Unity. Ei au propus ca fiecare țară membră a F.M.I. să fie obligată să-și păstreze o parte din rezerve în C.R.U. Rațiunea criticării dolarului o explica economistul Paul Fabra într-un articol publicat de *Le Monde*: „Francezii au arătat că în sistemul actual crearea de noi lichidități este în funcție nu de apariția unor noi necesități ale comunității internaționale, ci de vicisitudinile politicii monetare americane". (După cum e cunoscut, aceste vicisitudini se referă în primul rînd la dificultățile ce decurg din micșorarea rezervelor americane de aur, ca urmare a scurgerii aurului din S.U.A. în unele țări occidentale. Pentru a face față plăților și pentru a evita o mai rapidă „hemoragie de aur", guvernul S.U.A. a emis bonuri de tezaur speciale, cu plata pe termen scurt sau mijlociu — swaps sau bons Roosa — pe care le-a vîndut în străinătate.)

Încetarea situației ca dolarul să fie o monedă de rezervă internațională ar

determina deci ca lichiditățile noi să apară nu în funcție de politica financiară a unui singur stat, ci pe măsura apariției unor necesități reale ale pieței mondiale, ale schimburilor efective de mărfuri. Or, cifrele arată că în timp ce comerțul mondial a crescut în ultimul deceniu cu 5,8 la sută anual, stocurile de aur au sporit cu numai 1,8 la sută anual, iar rezervele de devize cu 4 la sută anual.

În ceea ce privește Raportul F.M.I., soluțiile preconizate pentru a spori lichiditățile internaționale sînt îndeosebi trei: ușurarea accesului la „tranșele de credit" ale F.M.I. pentru țările care au nevoie; crearea unor „certificate-aur" (aici se face evidentă influența pozițiilor franceze); efectuarea de către F.M.I. a unor plasamente în țările care au nevoie, fără a se mai recurge la credite rambursabile.

Subliniind că solicitările franceze au un „caracter maximal", Raportul experților sublinia totuși, în spiritul acestor cerințe, că „aurul va continua să fie instrumentul rezervelor internaționale în ultima instanță, ca și numitorul comun al parităților monetare". În același spirit, însăși Declarația miniștrilor preciza că „acumularea de rezerve nu se poate face la infinit în dolari".

În aceeași ordine de idei este important de menționat hotărîrea prevăzută în Declarația miniștrilor de a înlocui actualul „Control unilateral" (exercitat de către țara deținătoare a celor mai mari fonduri monetare) cu o „supraveghere multilaterală". Motivarea acestei hotăriri este făcută în Declarație astfel: „A apărut din ce în ce mai clar că felul în care sînt finanțate deficitele și excedentele balanțelor de plăți are consecințe și pentru alte țări decît cele direct interesate". Scopul „supravegherii multilaterale" este „evitarea excesului sau insuficienței mijloacelor de finanțare a excedentelor sau deficitelor balanțelor de plăți, cît și discutarea măsurilor adecvate situației fiecărei țări în funcție de situația economică generală". Referindu-se la această hotărîre *Le Monde* scria că „supravegherea multilaterală va înlocui liberul arbitru american", precizînd însă totodată că „declarația ministerială consfințește voința clubului celor zece de a se erija în instanță supremă de fapt în privința menținerii ordinii monetare internaționale".

Este vădit că actualele divergențe în probleme monetare, ca și în soluțiile propuse pentru a face față dificultăților și necesităților financiare internaționale, reflectă pozițiile diferite pe care se situează diversele țări occidentale. Desigur că pînă la stabilirea unui nou instrument monetar, cu adevărat internațional, care să nu mai reflecte pozițiile monopoliste ale unei singure monezi pe piața mondială, mai este încă o cale lungă. Totuși, sînt semnificative eforturile în acest sens, deoarece ele reflectă noile condiții și cerințe create de Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare în vederea creșterii schimburilor internaționale, a creării unui cadru mai larg pentru aceste schimburi, în vederea înlăturării barierelor de orice fel ce stau astăzi în calea comerțului internațional. Or, o astfel de barieră este și lipsa de lichidități internaționale la dispoziția țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce reduce posibilitățile de import ale acestora și, implicit, barează accesul lor la tehnica și, în general, la mijloacele necesare dezvoltării economice.

N. S. STĂNESCU

PE URMELE ISTORIEI

25 de ani de la începutul celui de al doilea război mondial

S-au împlinit 25 de ani de la agresiunea armată hitleristă împotriva Poloniei, care a dus la dezlănțuirea celui de-al doilea război mondial. În rîndurile ce urmează prezentăm cititorilor noștri un scurt istoric al evenimentelor din primăvara lui 1939, precum și unele pasaje privitoare la primele zile de război, din cartea lui William L. Shirer „Al III-lea Reich – de la origine pînă la prăbușire" (New York, 1960).

De la Danzig la „Planul Alb"

Pentru cine citise „Mein Kampf", pentru cine ar fi stabilit pe o hartă pozițiile armatei germane în Slovacia, pentru cine ar fi cunoscut activitatea diplomaților germani după 15 martie 1939 sau, în fine, pentru cine ar fi meditat asupra metodelor hitleriste utilizate în vederea cuceririi „pașnice" a Austriei și Cehoslovaciei, — era limpede că, dintre „micile state" vizate a fi victimele Führerului, venise rîndul Poloniei. Încă la 24 octombrie 1938, Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului, propusese ambasadorului polonez la Berlin, Josef Lipski, să „reflecteze" asupra „întoarcerii" Danzigului la Germania. La data aceea, între Reichul al III-lea și Polonia exista un tratat de alianță încheiat în 1934. Cinci zile mai tîrziu, ca răspuns la replica lui Beck, ministrul de externe polonez, Hitler dădea, în secret, directive de „a se proceda la pregătiri destinate să permită ocuparea prin surprindere a Statului Liber Danzig de către trupele germane". Deocamdată se preconiza ocuparea Danzigului, dar „nu un război contra Poloniei". Naziștii din Danzig controlau orașul și — ca și Sudeții ocupați nu de mult — primeau ordine de la Berlin.

Primul semn alarmant pentru polonezi a fost anexarea de către Hitler, la 23 martie 1939, a teritoriului lituanian Memel: actul acesta indica limpede direcția expansiunii germane. De aceea, la 25 martie, Polonia începe să mobilizeze trei contingente și să concentreze trupe în jurul Danzigului, iar în ziua următoare dă un răspuns scris prin care refuză să discute cedarea acestui teritoriu. Ribbentrop, înfuriat, atrage atenția lui Lipski asupra pretinselor persecuții îndurate de minoritatea germană din Polonia.

Cîteva zile după aceea, la 31 martie, Anglia și Franța dau cunoscutele „garanții" că vor ajuta Polonia în cazul unei agresiuni germane. Răspunsul lui Hitler, ținut în cel mai strict secret, e prompt: La 3 aprilie, el dă directivele cunoscute sub numele de *Fall Weiss* (Planul Alb), care prevedeau atacarea Poloniei. „Statul Liber Danzig va fi proclamat parte integrantă a Reichului". Se prevedeau, de asemenea, sarcini și concluzii de ordin militar: pregătirea — pînă la 1 mai; atacul contra Poloniei — la 1 septembrie 1939.

Fall Weiss făcea parte integrantă din strategia generală a hitleriștilor vizînd dominația mondială. La 6 aprilie, la Londra, garanția unilaterală britanică pentru Polonia devine un pact provizoriu de asistență mutuală. A doua zi, Mussolini atacă Albania. La 15 aprilie, președintele S.U.A., Roosevelt, adresează un apel la Roma și Berlin, punînd deschis întrebarea dacă cei doi dictatori pot da asigurări că nu vor ataca nici una din țările independente următoare: erau enumerate apoi 31 de țări. Ribbentrop ripostează, întrebînd țările indicate, cu excepția Poloniei, U.R.S.S., Angliei și Franței, dacă se simt amenințate de Germania. La 22 aprilie, el anunță că majoritatea statelor „au răspuns negativ", iar la 28 aprilie, Hitler dă un răspuns batjocoritor, într-un discurs pronunțat în Reichstag, apelului lui Roosevelt.

O lună mai tîrziu, la 22 mai, la Berlin, Ciano, ministrul de externe al Italiei, și Ribbentrop semnează alianța militară cunoscută sub denumirea de „Pactul de Oțel", alianță cu caracter net agresiv: cele două națiuni, scrie în document, „unite prin profunda afinitate a ideologiilor lor... sînt hotărîte să acționeze cot la cot și să-și unească forțele pentru a obține spațiul vital necesar". La 23 mai, în biroul său de la Cancelaria Reichului, Hitler anunță colaboratorilor săi cei mai apropiați intențiile agresive față de Polonia.

Atacul împotriva Poloniei

Iată o relatare a evenimentelor din primele zile ale lunii septembrie 1939, făcută de William L. Shirer în ampla sa lucrare „Cel de al treilea Reich" de la origini pînă la prăbușire — cunoscută

cititorilor LUMII din prezentările anterioare.

„În zorii zilei de 1 septembrie 1939, chiar la data pe care Hitler o stabilise încă din 3 aprilie, în primele sale directive cu privire la Planul Alb, armatele germane au trecut în masă frontiera poloneză, convergînd spre Varșovia, din nord, din sud și din vest. În înaltul cerului, avioanele nemțești se îndreptau vuind spre obiectivele lor: coloane de trupe poloneze, depozite de muniții, poduri, căi ferate și orașe fără apărare...

La Berlin, dimineața era cenușie, puțin înăbușitoare... Oamenii de pe stradă mi se păreau apatici, în pofida noutăților care li se oferiseră de către postul de radio și de edițiile speciale ale ziarelor de dimineață. În fața hotelului Adlon, primele echipe de muncitori veniseră să lucreze la noul imobil I. G. Farben, ca și cînd nu s-ar fi petrecut nimic, și, cînd vînzătorii de ziare au început să-și strige edițiile speciale, nimeni n-a lăsat uneltele din mînă pentru a-și procura un exemplar...

Ce contrast între această apatie sumbră și felul în care germanii intraseră în război în 1914! Acum, nici o demonstrație, nici față de trupe, nici față de Stăpînul Războiului nazist, care, puțin înainte de ora zece, pornise de la Cancelarie spre Reichstag, pe străzi pustii, pentru a anunța națiunii evenimentele importante pe care le provocase chiar el, în mod deliberat și cu sînge rece. Roboții din Reichstag, ei înșiși, cei mai mulți membri ai partidului, numiți de către Hitler, nu manifestară prea mare entuziasm ascultîndu-l pe dictator cum explica motivele pentru care Germania se angajase în război. Deși uneori truculent, Hitler părea, în mod straniu, în defensivă. Ascultîndu-l, am avut impresia că întregul său discurs trăda o tensiune bizară, ca și cum dictatorul însuși era surprins de a se fi lansat într-o asemenea aventură, și simțea o anumită desperare."

După cum se știe, într-o scrisoare adresată Führerului la 25 august, Mussolini refuzase să se angajeze automat alături de nemți în războiul anti-polonez, temîndu-se de intervenția puterilor occidentale. Deși se adresa unui auditoriu selectat cu grijă, Hitler le-a ascuns adevăratul motiv al atitudinii italiene. *„Aș vrea, înainte de toate*, declară el, *să adresez aici mulțumirile mele Italiei care ne-a susținut în tot acest timp. Dar pe de altă parte, înțelegeți că, pentru a duce această luptă, noi nu vrem să facem apel la ajutor străin. E afacerea noastră, o vom rezolva singuri."*

Nu era singura minciună din discursul lui, după cum subliniază Shirer. Pretinzînd că Polonia a refuzat să discute, pe cale pașnică, problemele ivite între cele două țări, Hitler declară: *„Dragostea mea de pace și infinita mea răbdare nu trebuie să fie confundate cu slăbiciunea și, cu atît mai mult, cu lașitatea."* Și apoi: *„În noaptea aceasta, Polonia, cea dintîi și pe teritoriul nostru, a deschis focul. De la ora 5,45 dimineața, noi răspundem. Începînd din acea clipă oricărei bombe i se va răspunde cu o bombă."*

„Astfel, pentru a-și justifica agresiunea premeditată împotriva Poloniei, Hitler s-a folosit de simulacrul de atac contra postului german de radio din Gleiwitz, acțiune care a fost opera unor SS-iști în uniforme poloneze, sub direcția lui Naujocks. Și de fapt, în primele comunicate, Înaltul Comandament German a calificat operațiile sale militare ca fiind „contraatacuri".

O singură dată, în acea zi, Hitler avea să spună adevărul: *„Din clipa asta, nu vreau să fiu decît primul soldat al Reichului german. De aceea am reluat tunica care îmi este cea mai scumpă și sfîntă. N-o voi părăsi decît după victorie, ori nu voi ajunge să văd acest sfîrșit"*.

Ce se întîmpla, în timpul acesta, pe frontul diplomatic, atît de agitat în aceste ultime zile de august 1939? Ambasadorul englez la Berlin, Henderson, telefonează la ora 10,50 lordului Halifax, ministrul de externe britanic, că: *„Ne mai rămîne poate o șansă de a salva pacea. Ar trebui ca mareșalul Smigly-Rydz* (comandantul suprem al armatei poloneze — n.n.) *să se declare gata de a veni imediat în Germania, ca soldat și ca plenipotențiar, pentru a discuta ansamblul problemei cu feldmareșalul Goering"*. „Nici o secundă măcar, comentează Shirer, acestui ciudat ambasador englez nu i-a dat prin cap că Smigly-Rydz era ocupat să respingă atacul masiv și neprovocat al nemților, și că el nu putea să se elibereze pentru a se duce la Berlin ca «plenipotențiar», ceea ce ar fi echivalat, în situația creată, cu o capitulare".

La ora 10, contele Raczynski, ambasadorul Poloniei la Londra, l-a găsit pe lordul Halifax și i-a comunicat oficial știrea despre agresiunea germană, adăugînd că se află în prezența „unui caz prevăzut în tratat" (e vorba de tratatul de alianță încheiat între Anglia și Polonia la 25 august 1939 — n.n.). Secretarul Foreign Office-ului a răspuns că nu se îndoiește de loc de faptele invocate. La ora 10,50, el convoacă pe însărcinatul cu afaceri german Theodor Kordt, pentru a-l întreba dacă e la curent cu situația. Kordt răspunde că nu posedă nici o informație cu privire la un atac german împotriva Poloniei și de altfel nici nu are instrucțiuni...

La prînz, deci, Hitler avea motive să spere că Marea Britanie, deși considera situația ca fiind profund serioasă, ar putea totuși să nu intre în război. Dar această speranță avea să fie spulberată imediat.

La ora 17,15, i s-a telefonat lui Ribbentrop pentru a-l primi pe Henderson „cît mai repede posibil, pentru o afacere urgentă". Ambasada franceză a făcut o cerere similară cîteva minute mai tîrziu. Refuzînd să stea de vorbă simultan cu ambii ambasadori, Ribbentrop l-a primit pe Henderson la ora 21,40 și pe Coulondre (ambasadorul francez — n.n.), o oră mai tîrziu. Ambasadorul Marii Britanii i-a remis o notă oficială a guvernului britanic: *„În caz că guvernul german nu e gata să dea guvernului Majestății Sale asigurări satisfăcătoare că a suspendat orice acțiune agresivă contra Poloniei și că e gata să-și retragă imediat forțele sale de pe teritoriul polonez, guvernul Majestății Sale își va îndeplini fără șovăire obligațiile sale față de Polonia"*. Nota franceză era redactată în termeni identici.

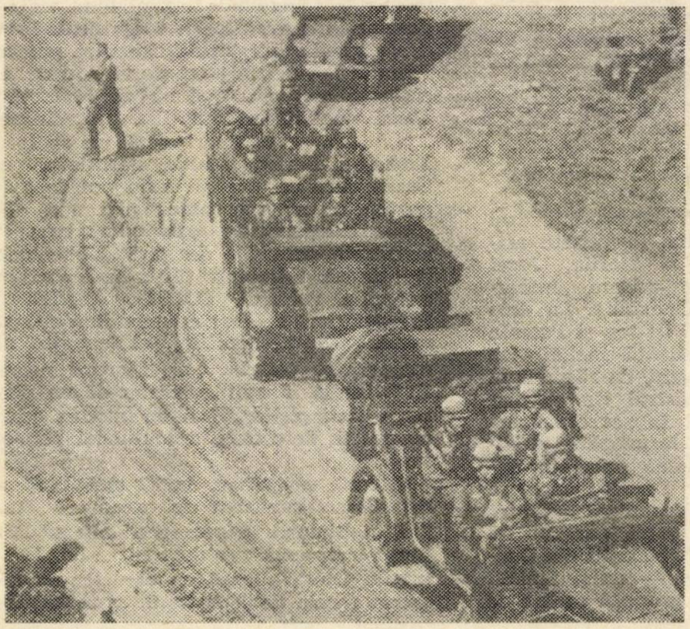

1 septembrie 1939: trupele hitleriste încalcă frontiera Poloniei

Războiul Poloniei devine al doilea război mondial

După cum arată Shirer, Anglia și Franța erau decise încă înainte cu o săptămînă să-și respecte angajamentele față de Polonia. La ședința din 23 august a Consiliului Superior al Apărării Naționale (după ce primul ministru francez Daladier pusese cele trei întrebări: 1 — Poate oare Franța să asiste, fără a reacționa, la dispariția de pe harta Europei a Poloniei? 2 — Ce mijloace are Franța pentru a se opune? 3 — Ce măsuri trebuie luate imediat?; și după ce generalii Gamelin și Darlan arătaseră că „armata și marina sînt gata"), Franța hotărîse că „singura soluție este de a respecta angajamentele luate față de Polonia". În sensul acesta a doua zi s-a decretat mobilizarea parțială; la 31 august s-a dat un comunicat în care se afirma că „Franța își va îndeplini cu energie obligațiile", iar la 1 septembrie nota franceză repetă conținutul notei engleze.

„Dar la 2 septembrie, cînd englezii insistă pentru a prezenta un ultimatum lui Hitler, generalul Gamelin și Statul Major General au arătat prea puțină grabă. La urma urmelor, dacă Germania trece îndată la ofensivă în vest, cei

care trebuiau să se bată erau francezii. Şi ei urmau să fie singuri, căci nu se afla nici un soldat britanic să-i ajute. Statul major cerea 48 de ore suplimentare, pentru a putea să treacă în linişte la mobilizarea generală. În aceeaşi zi la orele 18, Halifax telefonează lui sir Eric Phipps, ambasadorul Marii Britanii la Paris: *„Guvernul britanic nu poate aştepta 48 de ore. Atitudinea franceză stinjeneşte foarte mult guvernul Majestăţii Sale."*

Camera Comunelor era convocată pentru la prînz, duminică 3 septembrie, şi atmosfera şedinţei de sîmbătă seara arătase lui Chamberlain şi Halifax că, dacă voiau să supravieţuiască, trebuiau să dea Parlamentului răspunsul pe care acesta îl aştepta de la ei. La ora 2 di-

Varşovia în toamna anului 1939

mineaţa, ambasadorul Franţei la Londra, Corbin, l-a avertizat pe Bonnet, ministrul de externe francez, că guvernul Chamberlain riscă să fie răsturnat. De altfel acesta fusese avertizat şi în ajun, de către Halifax, că Marea Britanie se gîndeşte *„să acţioneze din partea sa"*.

Peste două ore, Henderson primeşte la Berlin telegrama fatidică. Iată ultima ei parte: *„Am onoarea de a vă face cunoscut că, dacă astăzi, 3 septembrie, cel mai tîrziu pînă la 11 dimineaţa, ora de vară britanică, asigurări satisfăcătoare în sensul mai sus indicat* (retragerea trupelor germane — n.n.), *nu vor fi date de către guvernul german şi nu vor parveni guvernului Majestăţii Sale la Londra, starea de război va exista între cele două ţări începînd de la această oră."*

„În zi de duminică, şi la o oră atît de matinală, Henderson n-a putut să intre prea uşor în contact cu Wilhelmstrasse. I s-a spus că Ribbentrop n-ar fi „vizibil" la ora 9, dar că putea să-i dea comunicarea doctorului Schmidt, interpretul oficial. În această zi istorică, dr. Schmidt a dormit mai mult ca de obicei şi, din taxiul cu care se ducea grăbit spre Ministerul Afacerilor Externe, l-a zărit pe ambasadorul Marii Britanii care urca deja scările. Strecurîndu-se pe o uşă laterală, Schmidt a reuşit să ajungă în biroul lui Ribbentrop cînd bătea ora nouă, tocmai la timp pentru a-l primi pe Henderson. *„A intrat cu un aer grav*, povesteşte ulterior Schmidt, *mi-a strîns mîna, dar a refuzat invitaţia mea de a se aşeza şi a rămas în picioare solemn, în mijlocul încăperii"*. Henderson a citit cu voce tare ultimatumul, i-a dat un exemplar, şi a plecat. Interpretul oficial a coborît repede spre Cancelarie, cu documentul. La uşa biroului lui Hitler a văzut pe majoritatea membrilor cabinetului şi pe mai mulţi înalţi demnitari ai partidului, adunaţi, aşteptînd neliniştiţi veşti. După ce a ascultat textul, Hitler — aşa relatează Schmidt — *„a rămas nemişcat la masă, cu ochii fixaţi înainte. După un interval care mi s-a părut un secol, s-a întors spre Ribbentrop care nu-şi părăsise locul de lîngă fereastră. „Şi acum?", a întrebat el, furios, ca şi cum ar fi dat să se înţeleagă că ministrul său l-ar fi înşelat asupra reacţiei probabile a englezilor. „Bănuiesc, a răspuns Ribbentrop calm, că francezii o să ne prezinte, pînă într-o oră, un ultimatum la fel... În anticameră, aflînd noutăţile, toţi au păstrat o tăcere deplină. Apoi Goering s-a întors spre mine: „Dacă pierdem acest război, a zis el, dumnezeu să ne aibă în paza lui". Goebbels stătea singur într-un colţ, abătut, cufundat în gînduri. În jurul meu, n-am văzut decît priviri profund neliniştite"*.

Puţin după orele 11, Ribbentrop l-a convocat pe ambasadorul Marii Britanii pentru a-i remite răspunsul german. Guvernul german, se spune în document, nu consimte „nici să primească, nici să accepte cereri sub formă de ultimatum din partea guvernului britanic, şi cu atît mai puţin să li se supună", urma apoi o lungă declaraţie care relua toate poncifele propagandei naziste şi care părea a fi fost redactată în grabă de către Hitler şi Ribbentrop... Concepută pentru a înşela poporul german, ea se mulţumea să reia toate minciunile arhicunoscute, inclusiv aceea a „atacurilor" poloneze asupra teritoriului german, arunca în sarcina Angliei întreaga responsabilitate şi respingea tentativele de „a forţa Germania să-şi retragă trupele puse pe picior de luptă pentru apărarea Reichului." Ea afirma, în dispreţul total faţă de adevăr, că Germania acceptase propunerile de pace făcute de Mussolini în ceasul al unsprezecelea, şi că Anglia le respinsese... şi acuza guvernul britanic că „propovăduieşte distrugerea şi exterminarea poporului german". Henderson a luat act de document, „această imagine complet falsă a evenimentelor", cum l-a calificat mai tîrziu, şi a răspuns că „istoria va judeca de care parte se află într-adevăr răspunderile". La care Ribbentrop a ripostat că „istoria a şi dat cea mai bună dovadă, a faptelor".

Mă aflam în Wilhelmstrasse, în faţa Cancelariei, cînd, pe la amiază, hautparloarele începură de-o dată să anunţe că Marea Britanie s-a declarat în stare de război cu Germania. 250 de persoane, nu mai mult, se aflau acolo, în picioare, în lumina soarelui. Au ascultat cu atenţie proclamaţia. Nici un murmur nu s-a auzit după aceea. Oamenii au rămas încremeniţi. Năuciţi. Le era greu să priceapă că Hitler îi împinsese într-un război mondial...

„Istoria va judeca..."

Francezii au rezistat ceva mai mult timp. Bonnet a încercat, pînă în ultima clipă, să cîştige timp, agăţîndu-se cu încăpăţînare de speranţa că Mussolini ar putea să născocească vreo tranzacţie care să permită Franţei a ieşi din această afacere. Ba chiar l-a rugat pe ambasadorul Belgiei să obţină ca regele Leopold să uzeze de creditul său pe lîngă Mussolini pentru ca acesta să-l influenţeze pe Hitler. La 2 septembrie, puţin înainte de miezul nopţii, guvernul francez a ajuns, în fine, să ia o hotărîre. Ultimatumul francez a fost prezentat duminică 3 septembrie, la orele 10,20.

După ce l-a ascultat cîtva timp pe Ribbentrop spunînd că regreta faptul că Franţa urmează exemplul Marii Britanii, şi că Germania nu avea de loc intenţia de a ataca Franţa, ambasadorul francez a reuşit să strecoare întrebarea pentru care venise: *„Înseamnă că răspunsul guvernului german la comunicarea franceză din 1 septembrie e negativ?"* — *„Ja"*, a răspuns Ribbentrop. Atunci Coulondre i-a înmînat ultimatumul francez, remarcînd că „pentru ultima dată" se vedea constrins să insiste asupra „grelei responsabilităţi pe care şi-o asuma guvernul Reichului" trecînd „fără declaraţie de război" la ostilităţi faţă de Polonia şi respingînd sugestia anglo-franceză de a-şi retrage trupele. *„— Ei bine*, a declarat Ribbentrop, *Franţa va fi agresorul." „— Istoria va judeca asta!"*, a răspuns Coulondre. În dimineaţa aceea, la Berlin, toţi protagoniştii actului final al dramei ţineau, se pare, să se refere la judecata istoriei...

Deşi Franţa era pe cale de a mobiliza o armată a cărei superioritate faţă de forţele germane din vest trebuia să fie zdrobitoare, cel puţin pentru început, spiritul înfierbîntat al lui Hitler vedea în Anglia inamicul nr. 1, deşi armata acesteia era, pe vremea aceea, neglijabilă. Această stare de spirit transpare clar în cele două grandioase declaraţii pe care Hitler le-a adresat, în după amiaza zilei de 3 septembrie, poporului german şi armatei de vest...

Cea mai morocănoasă personalitate germană era, în acea amiază de duminică, marele amiral Erich Raeder. După el, războiul izbucnea cu 4 sau 5 ani prea devreme. În 1944—45, Planul Naval Z ar fi fost gata, dînd Germaniei o flotă capabilă să facă faţă englezilor... Luînd jurnalul său drept confident, amiralul scria: *„În ce priveşte marina, ea nu este de loc înzestrată pentru a lupta contra Marii Britanii, asta e limpede... arma submarină e şi mai slabă, pentru a avea un efect decisiv asupra războiului. Cît despre vasele de suprafaţă, inferioritatea lor e patetică. Chiar concentrate la maximum, ele pot cel mult să arate că ştiu să moară vitejeşte..."*

Totuşi, la 3 septembrie 1939, orele 9 seara, în momentul cînd Hitler părăsea Berlinul, marina germană ataca. Fără nici un avertisment, submarinul U-30 torpila şi scufunda pachebotul britanic Athenia, la 300 km vest de Hebride, în timp ce acesta făcea ruta între Liverpool şi Montreal, avînd la bord 1 400 pasageri; din aceştia 112 au pierit, între care 28 cetăţeni americani.

Al doilea război mondial începuse".

PUNCTE DE VEDERE

U.S. News & World Report

NEW YORK

UN RĂZBOI CARE NU POATE FI CÎȘTIGAT

VICTORIA asupra partizanilor din Vietnamul de sud este acum la fel de îndepărtată ca și cu cîteva luni în urmă.

Situația militară în Vietnamul de sud este grea.

O privire asupra ultimelor statistici este grăitoare: Vietnamul de sud a pierdut 3 190 de oameni în iulie, dintre care 900 uciși în lupte. Aceasta reprezintă aproape dublu față de pierderile înregistrate înainte cu o lună. Pierderile partizanilor, în cea mai mare parte morți, s-au ridicat la 1 590, cam cu 25 la sută mai mult decît în iunie.

Luni întregi, proporția de pierderi a fost în permanență în favoarea partizanilor.

Capturarea de arme americane de către partizani s-a dublat aproape în iulie. Dezertările din rîndurile forțelor guvernamentale au crescut cu 50 la sută în iulie, față de iunie.

Pe toate fronturile, presiunile partizanilor cresc.

În regiunile muntoase ale Vietnamului central, unde forțele de guerilă au lansat la începutul lunii iulie o mare ofensivă, ele au recrutat forțe pentru un nou atac.

În provinciile de coastă Quang Ngai și Binh Dinh, programul de „pacificare" al guvernului aproape că a stagnat.

Trupele folosite de obicei pentru „pacificarea" regiunilor rurale din jur au fost trimise să alunge forțele partizanilor care atacă pretutindeni în regiune. În sud, în special în regiunea din jurul Saigonului, forțele partizanilor au sporit în mod neliniștitor.

De fapt, războiul se apropie tot mai mult de Saigon. Zgomotul artileriei se aude tot mai des în cursul nopții. Într-o acțiune recentă, cetățenii din acest oraș au privit de la al 8-lea etaj al unui hotel din Saigon cum avioane guvernamentale aruncau semnale luminoase, pentru a descoperi un atac al partizanilor la Vinh Loc, la numai 5 mile depărtare de periferia Saigonului.

La 20 de mile spre nord-est, la Ben Cat, s-a dus săptămîni în șir o luptă împotriva unui întreg batalion de partizani. În sud-vest, în provincia Long An, încă nu este posibil să se facă vreun progres în cadrul unui program de „pacificare" pe care S.U.A. insistau foarte mult să-l înceapă în luna noiembrie.

Poate că cel mai bun exemplu al insecurității crescînde din jurul Saigonului îl constituie doborîrea în ziua de 5 august a unui bombardier american B-57. Avionul făcea parte din grupul trimis din Filipine după episodul din golful Tonkin și încerca să aterizeze pe aeroportul Bien Hoa, situat la 20 mile est de Saigon. Deși autoritățile americane aveau fotografii de la locul accidentului și cunoșteau exact locul unde s-a produs, posturile antiaeriene și de apărare ale partizanilor au fost atît de puternice încît a fost imposibil să se organizeze în timp util o operație de salvare.

Apoi, la 12 august, partizanii au dat un atac la sud de Saigon, în suburbia My Tho, unde se află staționați 200 de americani. O bombă a rănit cinci americani, a ucis trei vietnamezi și a rănit alți 27 de vietnamezi.

Inamicul trece de la războiul de subversiune și guerilă la o nouă etapă, trimițînd împotriva obiectivelor mai importante unități mobile organizate.

Atacurile americane nu arată cum poate să lupte Washingtonul mai eficient, în timp ce are de înfruntat problema unei înrăutățiri continue a situației interne din Vietnamul de sud. Problema este în mare măsură politică. Creșterea forței partizanilor este urmărită cu îngrijorare, dar ceea ce produce în prezent mai multă teamă în Vietnamul de sud este o răscoală politică. În actuala situație a țării, de oboseală din cauza războiului, există posibilitatea ca un nou război intern să încline balanța puterii de partea cealaltă. Sudvietnamezii — și americanii — se tem de o lovitură „neutralistă" împotriva guvernului.

Le Monde

PARIS

GENERALI CARE REVIN SAU FANTOME?

O SIMULTANEITATE cu valoare de simbol: în momentul în care trei generali își împărțeau o ipotetică putere la Saigon, catolicii și budiștii se ucideau între ei și se publica un bilanț al pierderilor guvernamentale mai nefavorabil ca oricînd. Bonzul Thich Tam Chau și vicarul general din Saigon au lansat un apel la calm. Dar astăzi în Vietnamul de sud totul se reglementează prin lovituri de drugi de fier și salve de mitralieră. Sau, mai degrabă, nu există reglementări ci doar răfuieli.

Aveau cuvîntul pe de o parte partizanii, pe de alta trupele guvernamentale. De acum înainte, au de asemenea din ce în ce mai mult cuvîntul fracțiunile și grupurile. Minh l-a doborît pe Diem — ceea ce îi poate aduce voturile budiștilor. Khiem este un catolic intransigent — coreligionarii săi îi vor fi recunoscători. Khanh pare să aibă în favoarea sa o parte a ambelor comunități, în cazul în care aplauzele auzite ici și colo în cursul tulburărilor au vreun sens. Dar primele mișcări au început tocmai împotriva dictaturii sale. Principalul său sprijin provine de peste Pacific, ceea ce nu constituie o asigurare pe termen lung pentru viața politică.

Cine i-a făcut regi? O juntă care s-a agățat de putere, și care provine dintr-o consultare militară, dar nu populară. Din contradicțiile acestui comitet care se autodenumea revoluționar a ieșit un triumvirat fără unitate, compromis de influențele interne și externe exercitate asupra lui și care nu poate satisface pe nimeni, exceptînd poate S.U.A., pentru care este esențial să cîștigi cîteva luni.

Cînd citești manifestele diferitelor grupuri ești nevoit să recunoști că Frontul Național de Eliberare este singurul care le propune vietnamezilor un program. Studenții din Saigon au expus un „portret ideal" al președintelui pe care l-ar dori, atît de „ideal" încît dovedește numai lipsa de consistență a viziunii lor politice. Există vietnamezi care au idei. Nici unul dintre ei nu și-a făcut auzit glasul în ultimele zile. Este încă posibil acest lucru?

Peste două luni urmează să fie ales un nou președinte. Legitimitatea îi va fi conferită de o Adunare populară. Planul ar fi perfect și interludiul actual suportabil dacă ar fi întrunite condițiile pentru alegerea în mod liber a unei adunări. O privire aruncată pe o hartă și pe zonele periculoase sau interzise în care domnește Vietcongul este suficientă pentru a dovedi inutilitatea unei asemenea acțiuni.

De fapt, toți se tem. Fiecare grup îl neutralizează pe celălalt, în speranța de a păstra în cel mai bun caz un „statu quo" fără viitor. Asistînd la înfruntarea dintre civili și militari la orașe, combatanții de la sate, al căror moral nu era nici așa prea ridicat, trebuie să se întrebe pentru ce cauză se duc să moară.

Făcînd bilanțul provizoriu al tulburărilor care continuă ești ispitit să spui: mult zgomot, mulți morți pentru nimic. Generalii care se opuseseră sau care abdicaseră revin; dar acești oameni care revin nu sînt oare fantome? Începe să fie obositor să repeți că retractările lor care sînt, de fapt, continuarea aceleiași absurdități, nu deschid nici o perspectivă și că Vietnamul de Sud nu va ieși din violență decît prin tratative.